

autor in

magazín OSA nejen pro autory

AUTOR IN VYCHÁZÍ
OD ROKU 2009

02/2024

strana 10

Výroční ceny

**OSA: Vítězství ve
třech kategoriích
si odnesl Calin**

strana 30

**Krucipüsk:
„Tradičně jsme
to vzali z druhé
strany“**

strana 46

**Matyáš Vorda:
Time-code jako
denodenní chleba**

myslíme na hudbu

JIŽ OD ROKU 1919

Rekonstrukce budovy OSA v Dejvicích

ZAHÁJENÍ

24. června 2024

ADRESA DOČASNÝCH KANCELÁŘÍ
Bělehradská 222/128
120 00 Praha 2

PROVOZNÍ HODINY

po–čt 9.00–16.00

pá 9.00–15.00

KORESPONDENČNÍ ADRESA

Čs. armády 786/20
160 56 Praha 6

Úvodní slovo

Vážené kolegyně, vážení kolegové!

Máme za sebou měsíc květen, který v průběhu příslušného roku patří v rámci událostí OSA v jistém slova smyslu k přelomovým měsícům. Na jeho konci se každoročně koná valné shromáždění členů, které je jakýmsi ukazatelem ekonomických, uměleckých a též dalších výsledků celoroční práce a pozice autorské hudební obce. Z hlediska obsahu jednání je valné shromáždění reakcí na aktuální situaci v naší společnosti, reakcí projevující se v nezbytných úpravách formulace právních zásad činnosti a též obsahu potřebných dokumentů OSA.

Jak valné shromáždění letos probíhalo? Konalo se 20. 5. v hotelu Mama Shelter. Velmi příjemné prostory tohoto hotelu zajisté podtrhly dobrou atmosféru celého jednání, včetně nabídnutého malého pohoštění po skončení akce. Byly projednány a schváleny všechny potřebné aktuální dokumenty vztahující se k roku 2023: výroční zpráva představenstva, roční účetní závěrka, zpráva dozorčí rady. Plénum vysoce ocenilo hospodářský výsledek za rok 2023 – nárůst na 1,7 miliardy Kč (nejvyšší výnos v historii OSA). Dále byly se souhlasem pléna projednány navržené změny rozúčtovacího řádu a stanov a rovněž navržené změny statutu kulturního, sociálního a vzdělávacího fondu OSA. Byly též projednány členské otázky a na základě hlasování proběhlo přijetí nových členů OSA. Se souhlasem

pléna byla též realizována prezentace projektu Partnerství. Jinými slovy řečeno – stanovený program VS byl v plné míře naplněn.

Nedlouho po valném shromáždění (konkrétně 10. 6.) se konala další významná a reprezentativní událost – Výroční ceny OSA. Tentokrát v prostoru ARCHA+ v Praze 1. Letos poprvé byl uskutečněn též přímý televizní přenos (živé vysílání) této akce na ČT art. Z celého srdce gratuluji všem oceněným a vyjadřuji úctu k jejich umělecké práci. (Další podrobnosti o předávání Výročních cen OSA jsou uvedeny ve speciálním příspěvku v rámci tohoto čísla magazínu Autor in – k eventuálnímu získání dalších informací proto odkazují na tento konkrétní článek.)

Vedle výše uvedených událostí (VS a Výroční ceny OSA) se ve druhém kvartálu tohoto roku konalo několik dalších zajímavých akcí, na kterých měl OSA významnou účast. Zástupně uvádím Composers Summit Prague – 3. ročník (18.–23. 4.). Akce je zaměřena na hudební složku audiovizuálních děl, filmů, seriálů, počítačových her, workshopů a koncertů, v rámci ní proběhlo též vyhlášení výsledků 1. ročníku mezinárodní soutěže skladatelů, která byla pořádána ve spolupráci OSA s pořadatelem Composers Summit Prague pod patronací OSA. Soutěže se zúčastnilo 125 skladatelů z celého světa, na 1. místě se umístil český skladatel Michal Worek – gratuluji!!!

Tolik tedy velmi stručně několik informací o tom, co nás provázelo. Chtěl bych ještě poděkovat za velmi krásnou

spolupráci a vyjádřit svoji úctu všem členům a blízkým autorské obce. Na závěr ještě připomínám, že během června začíná plánovaná rekonstrukce budovy OSA na adrese Čs. armády 20, Praha 6, a sídlo OSA bude dočasně přemístěno na adresu Palác Pyramida, Bělehradská 128, Praha 2.

V současné podivné a náročné době připojuji přání pevného zdraví a všeho toho, co nám pomáhá k normálnímu naplnění našich dnů.

S upřímným pozdravením
Ivan Kurz
předseda dozorčí rady OSA

Obsah

3 úvodní slovo

5 obsah

6 zprávy z OSA

- 6 Hospodářské výsledky OSA 2023: autorská hudební práva v loňském roce vydělala rekordní částku
- 8 Valné shromáždění schválilo mnoho novinek v základních dokumentech a přijalo 23 nových členů
- 10 Výroční ceny OSA 2023

20 články a rozhovory

- 20 Calin: „Mým cílem je nadále se hudebně vyvíjet“
- 22 Vilém Spilka: „Melodie musí obstát i bez podpory harmonie“
- 26 Tomáš Ille: „Při aranžování je důležité potlačit vlastní ego“
- 30 Krucipůsk: „Tradičně jsme to vzali z druhé strany“
- 34 Restart po dvou letech ticha
- 38 Ben Cristovao: „Moje diskografie je solidní duha“

- 46 Pohled do zákulisí – Matyáš Vorda
- 50 Budovatelské písně padesátých let
- 54 Nezmaři 45 let na scéně a co bylo předtím
- 58 Petr Kalandra
- 62 Jiří Zmožek
- 66 Co mně noty o HAMU neřekly
- 70 Muzika v obrazech – Jaroslav Noska

74 šuplíky textařů

- 74 Zdeněk Rytíř – Okno mé lásky

75 nástěnka

77 nové projekty

- 77 Nová alba
- 79 Filmové premiéry
- 80 Nové knihy

81 vzpomínáme

- 81 Opustili nás

82 závěrník

- 82 Algo.rytmy

Magazín OSA
Číslo 02/2024
Obálka: Ben Cristovao
Fotografie: Roman Černý

Magazín Autor in vydává OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z. s., Čs. armády 20, 160 56 Praha 6, oddělení PR a komunikace, telefon: 220 315 304, e-mail: komunikace@osa.cz
Registrace MK ČR E 19237 / Náklad 8 000 výtisků, místo vydání Praha
Redakce si vyhrazuje právo upravovat a krátit příspěvky. Děkujeme za pochopení. / Toto číslo vyšlo 15. 7. 2024.
Redakce: Šárka Chomoutová, Kateřina Růžičková
Redakční rada: Jan Krůta, Zdeněk Nedvěd (předseda), Michal Prokop, Tomáš Roreček
Koncept, design a sazba: Jiří Troskov / Korektury: Petra Helikarová
Vychází od roku 2009.

Hospodářské výsledky OSA 2023: autorská hudební práva v loňském roce vydělala rekordní částku

- Rok 2023 byl pro autory hudby opět velmi úspěšným rokem. Inkaso za poskytnuté licence vybrané pro autory hudby a hudební nakladatele překonalo hranici 1,44 miliardy Kč.
- Pokračoval růst trhu předplatitelských streamovacích služeb, které autorům hudby vydělaly 191 milionů Kč, což je o 7,18 % více než v roce 2022.
- Výrazně se dařilo exportu domácí hudby do zahraničí. Příjmy meziročně vzrostly téměř o 34 %, konkrétně o 19,97 milionu.
- OSA vyplatil autorské honoráře více než 214 tisícům autorů hudby z celého světa napříč všemi hudebními žánry.
- OSA hospodařil s průměrnou režíí 11,86 %, tj. z každých vybraných 100 Kč autoři obdrželi v průměru 88 Kč.

Rok 2023 byl pro hudební autory a nakladatele historicky nejúspěšnějším rokem – inkaso za poskytnuté licence překonalo hranici 1,44 miliardy korun. Když přičteme inkasované odměny pro ostatní kolektivní správce, pak příjmy OSA vloni činily 1,72 miliardy korun, což představuje 18% nárůst oproti roku 2022.

Hlavním zdrojem příjmů zůstává vysílání, včetně služeb přenosu vysílání, za které OSA inkasoval pro autory a nakladatele 601 mil. Kč. Na druhém místě jsou příjmy z pouštění hudby v restauracích, obchodech či kadeřnictvích, které dosáhly 203 mil. Kč. Třetí místo zaujímají příjmy z koncertů ve výši 195 mil. Kč. Významně se dařilo také exportu domácí hudby do zahraničí, kde příjmy vzrostly na 79 milionů Kč. To představuje meziroční nárůst o 20 milionů Kč.

Z hlediska nákladů OSA se průměrné režijní zatížení (poměr nákladů a celkového inkasa) dostalo na

11,86 %, což je historicky druhý nejlepší výsledek od roku 1993. OSA se tak dlouhodobě řadí mezi nejlépe hospodařící autorské hudební organizace ve světě.

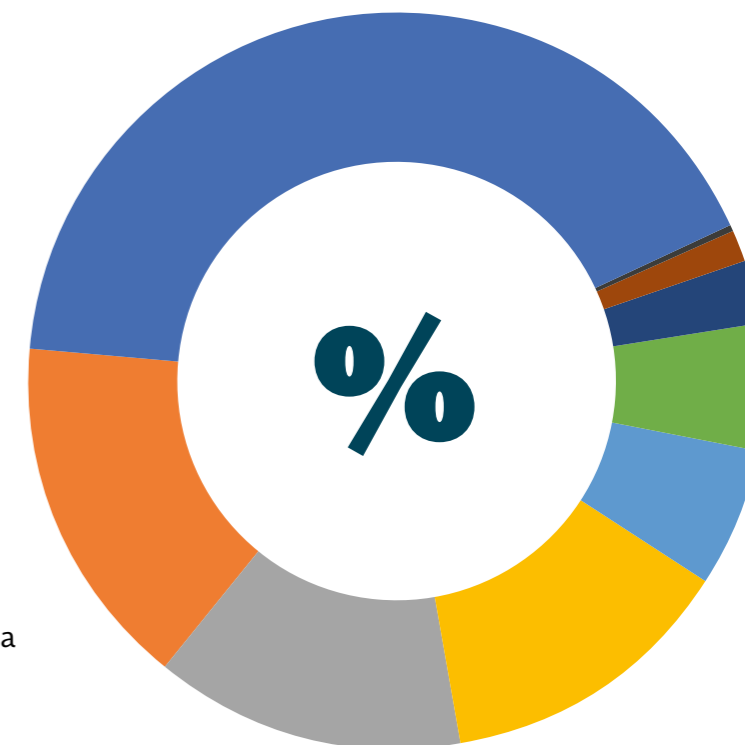
OSA se v loňském roce podařilo zhodnotit autorská hudební práva v celkové výši 1,44 miliardy Kč. Po přičtení odměn inkasovaných pro další kolektivní správce (INTERGRAM, DILIA, OOA-S a OAZA) jsme na odměnách utržili celkem 1,72 miliardy Kč, což je o 265 mil. Kč více než v roce 2022. „Rád bych poděkoval našim obchodním partnerům, kteří využívají repertoár námi zastupovaných skladatelů, textařů a hudebních nakladatelů. V loňském roce využili hudbu více než 214 tisíc autorů z celého světa. Osobně mě těší i velký zájem ze strany nových a mladých autorů, kteří se k nám vloni připojili a uzavřeli s námi smlouvy o zastupování. Beru to jako signál, že si mladá generace nejen váží své

umělecké tvorby, ale současně důvěřuje kvalitě našich služeb a chce být součástí komunity bezmála 5 milionů autorů z celého světa. Úspěšné hospodářské výsledky nám současně umožňují podporovat spoustu nových hudebních projektů našich autorů,“ říká Roman Strejček, předseda představenstva OSA.

Hlavním tahounem v roce 2023 se stal segment vysílání, včetně služeb přenosu vysílání, s meziročním nárůstem inkasa o 94 milionů Kč na celkových 601 milionů Kč. Dobře si vedla oblast provozování hudby jako kulisy v provozovnách s meziročním navýšením příjmů (vč. příjmů pro ostatní tuzemské kolektivní správce) o 87 milionů Kč (tj. o 24 %), následovaná odměnami z koncertů ve výši 195 milionů Kč, tj. meziročně o 34 milionů Kč více. Přesto se příjmy v tomto segmentu na předcovidovou úroveň nedostaly. Pokračoval růstový

Struktura inkasa v roce 2023 (v procentech)

▶ 41,69	vysílání
▶ 15,37	hudba jako hudební kulisa
▶ 13,55	koncerty
▶ 13,28	digitální služby
▶ 6,03	náhradní odměny
▶ 5,48	export domácí hudby
▶ 2,77	ostatní příjmy
▶ 1,33	prodej nosičů
▶ 0,50	agentura

trend příjmů z licencování předplatitelských digitálních služeb, podpořený strategickým rozhodnutím a také technologickou schopností OSA licencovat a zpracovávat hlášení od předplatitelů z celé EU.

Rok 2023 byl rokem, kdy se dařilo exportu domácí hudby. Zahraniční kolektivní správci poslali autorům zastupovaným OSA za hudbu užitou v zahraničí o 20 milionů Kč více než v roce 2022. Tento výsledek může být ovlivněn nižší srovnávací základnou předchozího roku, který v důsledku časového posunu mezi užitím hudby v zahraničí a příchozí platbou od zahraničního kolektivního správce mohl být ovlivněn pandemickým obdobím.

Nejúspěšnějším trhem pro domácí autorskou scénu bylo Německo, Slovensko a Rakousko. Naopak nejvíce honorářů tradičně putovalo do USA, Velké Británie a Německa.

Autorské odměny jsme vyplatili 214 tisícům hudebních autorů a nakladatelů z celého světa, z toho bezmála 9 tisícům domácích autorů.

Průměrná roční autorská odměna pro jednoho autora byla v porovnání s rokem 2022 o 251 korun vyšší, činila 4 156 Kč za rok 2023.

K 31. 12. 2023 OSA smluvně zastupoval celkem 11 448 nositelů práv, z toho 8 243 autorů, 3 034 dědiců a 171 nakladatelů. Do zastupování v průběhu roku nově přijal 426 autorů a 4 nakladatele. V roce 2023 bylo v rámci grantového programu Partnerství OSA podpořeno 430 hudebních projektů. Počet žadatelů z řad autorů i pořadatelů každoročně stoupá a program získává nejen vyšší přízeň, ale stává se i jedním z důležitých finančních pilířů nové hudební tvorby.

Umělá inteligence je i nadále pokračujícím trendem, který více a více zasahuje do všech lidských profesí, hudební tvorbu nevyjímaje. „OSA jako moderní firma výhody AI využívá ve svůj prospěch. Proto jsme v loňském roce zahájili její integraci do našich vnitřních systémů a procesů. Pracujeme na nových službách jak pro autory, tak i pro naše klienty z řad uživatelů hudby, kteří mají zájem využívat hudební tvorbu ke svému podnikání,“ vysvětluje Roman Strejček. ☒

Více informací na: <https://www.osa.cz/hospodarske-vysledky/2023/>

Valné shromáždění schválilo mnoho novinek v základních dokumentech a přijalo 23 nových členů

Rozúčtovací řád

- Období výnosů, které jsou základem pro rozúčtování neadresných odměn (autorské odměny, k nimž nedostáváme hlášení užitých děl), je zkráceno na jeden kalendářní rok.
- Rozúčtování autorských odměn ze streamovacích služeb televizních vysílatelů, které nabízí svůj obsah zdarma, bude adresné za předpokladu, že nám vysílatelé poskytnou přehled odehraných skladeb.
- Hudba k počítačovým hrám je zařazena do kategorie č. 8 (stejně jako například hudba filmová či scénická).

Stanovy

- Spolek mění název na OSA, z.s., čímž navazuje na původní, prvorepublikový název.
- OSA může v oblastech, které se dotýkají kolektivní správy práv, uplatňovat nároky vyplývající z práva na ochranu proti nekalé soutěži. Jedná se zejména o možné nároky proti platformám, které hledají skuliny v obchodních podmínkách legálních a licencovaných platform. Toto oprávnění je do stanov výslovně zařazeno pro vyloučení jakýchkoliv pochybností o tomto oprávnění.
- Rozšíření a konkretizace oblastí ve dlejších činnostech OSA.

- Pozvánky na valné shromáždění budou zasílány elektronicky prostřednictvím Infosy, e-mailem nebo datovou schránkou. Fyzicky ji obdrží pouze ti členové, kteří tyto elektronické způsoby komunikace nepoužijí či o to požádají.
- Do usnášenischopnosti valného shromáždění se započítávají také členové, kteří hlasovali elektronicky.
- Zvyšují se limity pro představenstvo pro schvalování smluv s obchodními partnery ze 100 tis. Kč na 150 tis. Kč u měsíčního plnění a z 500 tis. Kč na 750 tis. Kč u jednorázových zakázek.
- Zvyšují se limity pro představenstvo pro schvalování záloh na autorské odměny ze 100 tis. Kč na 150 tis. Kč.

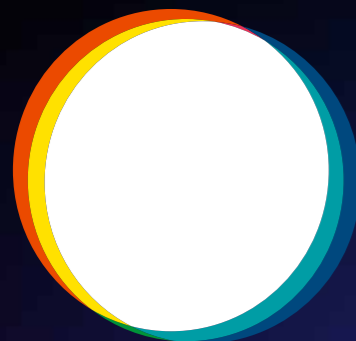
Kulturní, sociální a vzdělávací fond

- Částka přidělovaná do fondu na podporu hudební tvorby se snižuje z 25 % na 20 % z celkového objemu prostředků, přiděl do kulturního a vzdělávacího fondu se naopak navyšuje z 60 % na 65 %.

Valné shromáždění přijalo 23 nových členů OSA – 11 skladatelů, 8 textařů, 1 dědičku z profesní skupiny textařů a 3 nakladatele. ☑

Podrobnější informace na www.osa.cz/ aktuality

V Ý R O Č N Í
C E N Y
O S A

Vítězství ve třech kategoriích si odnesl Calin

Ocenění získali i Theodor Vachler, Darja Kukal Moiseeva, ÜBeatz, Jan Slabák či Karel Vacek.

Již po devatenácté se 10. června uskutečnilo předávání Výročních cen OSA, které oceňují přední domácí hudební skladatele a textaře v rámci populární a klasické hudby, a to celkem ve 14 kategoriích.

Sošku pro nejúspěšnějšího skladatele a textaře populární hudby a současně pro nejúspěšnějšího streamovaného autora si odnesl Calin. Společně s Davidem Kopeckým stojí autorsky také za vítěznou populární skladbou roku, kterou se stala Hannah Montana.

Zlatou cenu OSA za celoživotní přínos obdržel hudební skladatel a zakladatel

Moravanky Jan Slabák. Do Zlatého fondu OSA byl zapsán hudební skladatel a textař známý zejména v oblasti dechové hudby Karel Vacek (in memoriam) a skladba Stín katedrál, jejímiž autory jsou Karel Svoboda a Ivo Fischer.

Slavnostním večerem, který se konal na scéně Archy+, provedla po dvouleté pauze opět moderátorská dvojice Petr Prokop a Ondřej Cihlář. Hlavním mediálním partnerem Výročních cen OSA se stala ČT, a tak bylo poprvé v jejich historii možné sledovat jejich udílení v přímém přenosu na ČT art.

– viola (kontry), zpěv; David Řičica – basa, zpěv; Martin Drlík – klarinet, tenorsax, zpěv; Marek Steyer – trubka, zpěv; Martin Čech – bicí; Jiří Hradil – klávesy, buben, zpěv. S nimi vystoupili Dan Bárta a Václav Dufek, Gabriela Eibonová a Adam Viktora, Ondřej Havelka, Katarzia, Kato a Kamila Tomšejová.

Hlavním mediálním partnerem akce se stala Česká televize, která odvysílala Výroční ceny OSA v přímém přenosu na stanici ČT art 10. června od 20.15 hod. „Jsem velmi potěšen nově navázanou spoluprací s Českou televizí a jejím generálním ředitelem Janem Součkem. Uvedení udílení Výročních cen OSA

Kukal Moiseeva a v populární hudbě uspěl producent Daniel Suchánek známý jako ÜBeatz. Vítězové obou kategorií obdrželi kromě skleněné sošky, za jejímž designem stojí uznávaný hudebník a výtvarník Milan Cais, navíc šek v hodnotě 50 000 Kč, který OSA každoročně věnuje úspěšným mladým autorům.

Ocenění vychází přímo ze statistik OSA. Dle pravidel zahrnují skladby a autory, kteří poprvé v posledních dvou letech zaznamenali mimořádný úspěch ve vysílání rozhlasu a televize, v koncertním provedení, v prodejnosti nosičů, na internetu a při dalších užitích hudby, a to bez ohledu na datum jejich registrace u OSA.

V oblasti vážné hudby se dařilo hudebnímu skladateli Janu Valtovi, který se stal nejúspěšnějším skladatelem roku, současně jeho skladba Kingdom Come: Deliverance – suite for choir and orchestra zvítězila v kategorii Vážná skladba roku. Nejúspěšnějším autorem v zahraničí se stal Theodor Vachler. Ocenění pro nejúspěšnějšího nakladatele získala společnost A-Tempo Verlag spol. s r. o.

OSA nezapomíná ani na mladé autory do 35 let – nejúspěšnější autorkou vážné hudby byla vyhlášena Darja

Tématem slavnostního večera byl národní folklor jako zdroj inspirace pro hudební tvorbu. O hudební doprovod se postarala Hrubá Hudba ve složení: Petr Mička – primáš, housle, zpěv; Aleš Mička – housle, zpěv; Marek Smaženka

v přímém přenosu na ČT art vnímám jako významný signál směrem k autorské obci, ocenění jejich práce a významu pro českou hudbu i kulturu obecně. Tato spolupráce nám umožňuje přiblížit široké veřejnosti úspěchy a přínosy našich autorů a tím posilovat povědomí o významu autorské tvorby v naší společnosti,“ doplňuje Roman Strejček, předseda představenstva OSA.

Od 10. 6. 2024 jsou k dispozici také v archivu ČT na iVysílání. Letošní 19. ročník udílení Výročních cen OSA se konal pod záštitou Ministerstva kultury.

Ocenění 19. ročníku Výročních cen OSA

ZLATÁ CENA OSA

Jan Slabák

ZLATÝ FOND OSA (autor)

Karel Vacek

ZLATÝ FOND OSA (skladba)

Stín katedrál

(Karel Svoboda, Ivo Fischer)

CENA ZA PROPAGACI A ŠÍŘENÍ ČESKÉ HUDBY

Jiří Chvála

POPULÁRNÍ SKLADBA ROKU

Hannah Montana

(David Kopecký, Čalín Panfil)

VÁŽNÁ SKLADBA ROKU

Kingdom Come: Deliverance – suite for choir and orchestra

(Jan Valta)

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SKLADATEL A TEXTAŘ POPULÁRNÍ HUDBY

Calin

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SKLADATEL VÁŽNÉ HUDBY

Jan Valta

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ NAKLADATEL

A-Tempo Verlag spol. s r. o.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MLADÝ AUTOR POPULÁRNÍ HUDBY

Daniel Suchánek (ÜBeatz)

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MLADÁ AUTORKA VÁŽNÉ HUDBY

Darja Kukal Moiseeva

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ AUTOR V ZAHRANIČÍ

Theodor Vachler

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ STREAMOVANÝ AUTOR

Calin

ZLATÁ CENA OSA

Jan Slabák

(* 1941)

Trumpetista, kapelník, aranžér a skladatel, zakladatel Moravanky se narodil 24. března 1941 v Kelčanech u Kyjova. V roce 1956 začal studovat hru na trubku na konzervatoři v Brně. Kromě toho si přivydělával také hraním v různých souborech, rozhlasových a divadelních orchestrech, jazzových ansámblech. V roce 1960 udělal konkurz do Brněnského estrádního rozhlasového orchestru a současně také konkurz do brněnské Státní filharmonie. V letech 1960–1977 působil ve Státní filharmonii Brno na pozici prvního trumpetisty. Spolupracoval také s mnoha orchestry, jakými byly např. Malá dechová hudba, Taneční a dechový orchestr Mirko Foreta i Orchestr Gustava Bromy, hrál i se symfonickým orchestrem bratislavského rozhlasu. V roce 1971 založil vlastní dechový orchestr Moravanka, pro který upravoval moravské (zejména slovácké) lidové písně do jednodušší a stylizované formy. Ta se rychle stala populární u široké veřejnosti i v médiích. V roce 1978 se Moravanka ustálila jako profesionální dechová kapela. Čekal ji nový život. Nejen natáčení, nahrávání, ale také veřejné produkce, koncerty u nás i v zahraničí.

Vystupovali v tehdejší Německé demokratické republice, Německé spolkové republice, Rakousku, přišla i americká turné.

Pro Moravanku napsal na dvě stovky vlastních skladeb (orchestrálních písní, populárních písní na lidovou notu s nádechem swingu, často s vlastním textem). Obvykle šlo o polky, valčíky či kvapíky.

Za dobu svého fungování Moravanka odehrála přes sedm tisíc koncertů, získala pětkrát zlatou desku od Pantonu, Supraphonu a Editu (za více než čtyři miliony prodaných nosičů), dvakrát platínovou desku a jednu diamantovou desku; Zlatý štít Pantonu za nový interpretační přístup k lidové hudbě (1975) a Zlatý klíč města Clevelandu ve Spojených státech amerických; dvakrát se stala absolutním vítězem Polkafestu; obdržela Cenu Československé televize za brněnský pořad Hraje Vám Moravanka (1975) i Cenu Českého rozhlasu Brno za nejúspěšnější hit (2000). Získala také Cenu Ministerstva kultury za objevnou interpretaci lidové písně (1980).

V roce 2006 byl Jan Slabák Karlem Gottem uveden do Křesla tradice a slávy za mimořádný a tvůrčí přínos dechové hudbě.

ZLATÝ FOND OSA – AUTOR

Karel Vacek

(1902–1982)

Muzikant, hudební skladatel i textař známý zejména v oblasti dechové hudby – Cikánko ty krásná, Čtyři páry bílejších koní, Hej, panímámo, Nikdy se nevrátí pohádka mláď, Šumařinka atd. Byl vyhledávaným muzikantem, neboť dokázal hrát stejně dobře na housle, klarinet, trubku, lesní roh i kontrabas. Již od svých patnácti let hrál v pražských lidových kapelách. V počátku své hudební

dráhy byl členem významných jazzových kapel – např. kvintetu Melody Boys R. A. Dvorského, Orchestru Harryho Hardena nebo orchestru Osvobozeného divadla, kam jej přizval Jaroslav Ježek jako sólistu na trumpetu. Patří spolu s Jaromírem Vejvodou a Josefem Poncarem do slavné „trojky“ českých autorů dechové hudby známých prakticky ve všech zemích, kde se dechová hudba hraje. Roku 1981 mu byl udělen titul národní umělec. Během svého života složil téměř devadesát polek, valčíků a dalších skladeb.

Tento duet získal širokou popularitu a stal se jedním z hudebních symbolů 60. let.

V roce 1996 její slávu oživil svou interpretační zpěvák Petr Muk, což přispělo k její renesanci a dalšímu rozšíření mezi mladší generaci. Velmi oblíbená je také verze v podání Zuzany Norisové a Bohuše Matuše, která zazněla ve filmu Rebelové v roce 2001.

Skladba Stín katedrál je i nadále znovu a znovu nahrávána různými interprety, což svědčí o její trvalé popularitě a významu v české hudební kultuře.

CENA ZA PROPAGACI A ŠÍŘENÍ ČESKÉ HUDBY

Jiří Chvála

(* 1933)

Sbormistr a profesor na Hudební fakultě Akademie múzických umění v Praze. V roce 1959 se stal druhým sbormistrem Kühnova dětského sboru a v jeho čele stojí od roku 1967. Navázal na mimořádný odkaz zakladatele sboru Jana Kühna. Sbor se pod jeho vedením stal světovou špičkou, vystupuje na nejprestižnějších světových pódiích, spolupracuje s předními osobnostmi hudebního světa, absolvoval řadu turné doma i v zahraničí prakticky na všech

kontinentech, realizoval desítky nahrávek a vystupuje na hudebních festivalech. Členové sboru se podílí též na operách, operetách a muzikálech.

Jiří Chvála dovedl sbor k vítězství v řadě mezinárodních pěveckých soutěží, v roce 1998 dokonce získal European Grand Prix for Choral Singing. Od roku 1958 působí na katedře dirigování HAMU, v roce 1986 byl jmenován profesorem. Přednášel též na mezinárodních sborových seminářích ve Vídni, v Tokiu, Singapuru, Princetonu aj. a byl členem porot mnoha mezinárodních soutěží. Počínaje rokem 2004 stojí také v čele smíšeného sboru Cantu di Praga, koncertujícího doma i v zahraničí.

V roce 2019 obdržel ocenění Ministerstva kultury za celoživotní přínos v oblasti hudby.

POPULÁRNÍ SKLADBA ROKU

Hannah Montana (David Kopecký, Čalín Panfili)

Skladba Hannah Montana je jednou z nejpobulárnějších písní z Calinova 4× platinového alba Popstar, které bylo vydáno v roce 2022.

ZLATÝ FOND OSA – SKLADBA

Stín katedrál (Karel Svoboda, Ivo Fischer)

Skladba je jedním z největších hitů české populární hudby. Poprvé vyšla v roce 1966 na desce Ten, koho ráda mám zpěvačky Heleny Vondráčkové. Jejími původními interprety byli právě Helena Vondráčková a s ní Václav Neckář.

Text skladby odráží různé životní situace a postoje autora. V písni se Calin například vyjadřuje k tzv. beefu – souboji, který vedou rapeři prostřednictvím svých tracků; popisuje také rychlost svého života, důležitost a význam pevného přátelství i pocit svobody při noční jízdě autem prázdným městem. Calin ve skladbě rovněž prozkoumává svou vlastní rozpolcenost spojenou se životem „popstar“. Na ulici je všemi rozpoznáván jako známá osobnost, ale v přítomnosti přátel se cítí být obyčejným člověkem. Dalšími tématy v písni jsou jeho vděčnost za život v Česku, proto-

lidí najít, a právě proto se skladba těší tak velké popularitě. Melodická linka a produkce písně jsou moderní a chytlavé, což je pro úspěch na současné hudební scéně neméně důležité.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SKLADATEL A TEXTAŘ POPULÁRNÍ HUDBY, NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ STREAMOVANÝ AUTOR Calin

Cálin Panfili je český zpěvák RnB a rapper s moldavskými kořeny.

Hudbě se začal věnovat v době dospívání a už během studií se seznámil s Davidem Kopeckým, dnes již známým producentem tvořícím pod přezdívkou D.Kop. Společně začali nahrávat první písně. V současnosti tvoří na vlastním labelu Rychlí kluci v Mike Roft Records.

Prorazil sérií singlů, první album Svědomí vydal v roce 2020. O dva roky později vydal velmi úspěšné album Popstar, které bylo deset týdnů na první příčce českého žebříčku prodejnosti alb a doprovázely ho tři hity Hannah Montana, Praha/Vídeň a Nad ránem. V roce 2023 vydal společně s Viktorem Sheenem album Roadtrip, mezi jehož největší hity patří Safír, Cikády a Dívej. Za sebou má spolupráci s dalšími českými rapery, jako jsou Yzomandias, Ben Cristovao, Stein27, Renne Dang nebo Pil C. V roce 2022 získal v anketě Český slavík cenu za objev roku. Objevem roku byl zvolen i při udílení Cen Anděl.

že pochází z Moldavska, a jeho touha po opravdových bratřech a přátelích.

Ačkoliv je text velmi osobní a reflektuje autorovy skutečné životní zkušenosti a pocity, dotýká se širokého spektra témat. Navíc je napsán takovým způsobem, že se v něm může mnoho

V roce 2023 získal první místo v anketě Český slavík v kategorii Hip Hop & Rap a na Cenách Anděl 2024 bylo album Roadtrip oceněno jako nejlepší společný projekt roku.

Calinovi přináší úspěch zejména jeho upřímnost a bezprostřednost v tvorbě i chuť vykročit za hranice žánru.

VÁŽNÁ SKLADBA ROKU Kingdom Come: Deliverance – suite for choir and orchestra (Jan Valta)

Skladba je koncertní verze hudby napsané pro počítačovou hru Kingdom Come: Deliverance, která se odehrává v Čechách roku 1403 a přenesla hráče do časů středověku, bitev i rytířských soubojů.

Celý soundtrack ke hře má stopáž kolem 6 hodin. Koncertní suite představuje výběr stěžejních skladeb a zároveň reflektuje nejdůležitější scény epického příběhu. Při komponování se Jan Valta snažil

o vytvoření hudebního charakteru, který by evokoval dávné časy a přitom fungoval jako svěbytná scénická hudba.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SKLADATEL VÁŽNÉ HUDBY Jan Valta

Český skladatel, dirigent, houslista a aranžér. Pochází z hudební rodiny, již v devatenácti letech se stal členem České filharmonie. Díky svému působení v Heroldově kvartetu koncertoval po celé Evropě, v Japonsku, Austrálii i na Havajských ostrovech. Je autorem mnoha aranžů od komorních souborů přes big bandy až po dechové či symfonické orchestry.

Mezi jeho velké úspěchy patří hudba pro „středověkou“ videohru Kingdom Come: Deliverance z dílny Warhorse Studios. Hudbu vytvořil spolu s Adamem Sporkou a podařilo se jim složit unikátní systém adaptivní hudby, která byla nahrána v pražském Rudolfinu symfonickým orchestrem, jenž čítá 60 muzikantů.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ NAKLADATEL A-Tempo Verlag spol. s r. o.

Na české hudební scéně působí od počátku 90. let a patří mezi přední nezávislé hudební nakladatele. Na našem území zastupuje významné světové nakladatelské společnosti a katalogy.

Zastupovaný repertoár nabízí autory a umělce všech žánrů, od vážné hudby (např. Martinů, Stravinskij, Morricone aj.) přes legendární rockovou a popovou hudbu (Elvis Presley, Beatles, Queen, Leonard Cohen, Michael Jackson) až po zvukná jména soudobého popu jako Ed Sheeran, Lady Gaga, Rihanna, Beyoncé a další.

V oblasti filmové a televizní tvorby zastupuje hudbu k řadě známých českých i zahraničních filmů a TV seriálů.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ AUTOR V ZAHRANIČÍ Theodor Vachler

Skladatel, hiphopový umělec, herec. Tento rok po třiletém studijním pobytu v Londýně dostudoval hudební univerzitu. Jako filmový a televizní skladatel spolupracuje i se svým otcem Petrem Vachlerem. Společně se setkali při práci na dokumentárně-mysteriózní sérii Přísně tajné projekty UFO: Odtajněno, pro kterou Theodor složil hudbu.

Na koncertním pódiu debutoval v pražském Chapeau Rouge a od té doby pravidelně koncertuje po větších městech ČR. Vystupoval jako předskokan zahraničních umělců, jako jsou například Tion Wayne (UK) nebo Sima

(SK). Na pódiu se setkává i s dalšími mladými hudebníky, jako jsou Stein27, Kelvyn Colt a mnozí další rapeři. Skrze svou hudbu se snaží šířit radost a pozitivní náladu.

Všechny své skladby tvoří převážně sám – píše texty, u většiny produkuje hudbu, občas přizve ke spolupráci další producenty. To ukazuje na jeho hlubokou kreativitu a schopnost kontrolovat celý umělecký proces od uměleckého konceptu až po finální podobu písně. I přes své mládí už stačil vydat al-

bum Obři a víly, anglické EP Infinity Of Mind, které naznačuje jeho ambice zasáhnout mezinárodní publikum, spoustu jak českých, tak anglických singlů. Jeho nejnovější projekt je album v angličtině WEIRD-O.

Spolupracoval s Netflixem, což potvrzuje jeho hudební talent a schopnost prosadit se i na mezinárodní úrovni.

Darja Kukal Moiseeva

TEXT: JIŘÍ VEJVODA

Na svět přišla 29. března 1998 ve ctižádostivém znamení Berana, což je na její hudební i životní dráze znát. Ačkoli je Darja Kukal Moiseeva dosud studentkou Hudební fakulty Akademie múzických umění, její činnost oplývá rozmanitostí. Komponuje, organizuje, vyučuje. A prostřednictvím svých skladeb vydává svědectví o tom, že v nejrůznějších souvislostech do hloubky přemýšlí o životě a světě. Nikoli náhodou se jedna z jejích skladeb jmenuje Vita magica.

K hudbě Darju přivedla maminka, za což jí dodnes vděčí, a rozhodla se tento dar předávat dál. V roce 2021 proto založila hudební kroužek Darjina Škola hudbou, který je určen pro děti předškolního věku a má mimo jiné za úkol připravit děti pro postup na základní umělecké školy. Své žáčky Darja vyučuje hudebním základům, což jim přináší rozvoj intonačních schopností, rytmického cítění i sluchové představivosti, ale také schopnosti dynamického a výrazového cítění či hudební paměti. V Darjině Šcole hudbou se děti seznámí s hudebními nástroji a v neposlední řadě se učí, jak se společensky začlenit do kolektivu.

Sama Darja Kukal Moiseeva vystudovala ještě před přijetím na HAMU Pražskou konzervatoř, kde se pod vedením profesora Jiřího Gemrota zaměřila na obor skladba. V něm pokračuje

i na vysoké škole, kde v roce 2022 obhájila bakalářskou práci na téma „Trubka jako koncertantní nástroj z pohledu skladatele“. Tuto svou práci definovala následujícím způsobem: „Řeší specifické vlastnosti trubky jako sólového nástroje, instrumentaci orchestru se sólovou trubkou a také problém záznamu dynamiky. Cílem práce je poukázat na kompoziční principy, které jsou užity

napříč vybranými koncerty. Následně tyto principy porovnávám se svou bakalářskou skladbou Koncert pro trubku a orchestr.“

Zmíněný koncert patří do Darjina kompozičního portfolia, které se navzdory jejímu mládí utěšeně rozrůstá. Za zmínku stojí například její skladba „... ash is in the air“, která se dočkala v roce 2023 dvojího provedení. První proběhlo formou světové premiéry v červnu v Galerii HAMU, o druhém v listopadu pak portál HIS Voice referoval takto: „Skladba s dosti specifickým obsazením nepřetržitě a proměnlivě pulsovala. Moiseeva použila celou dynamickou i rejstříkovou paletu.“ Darja též zhudebnila básně Jana

Skácela, které ji podle vlastních slov dlouhodobě oslovují. Vznik svého cyklu komentuje postřehem, že autor potězkává otázky, které alespoň občas oslovují každého z nás: „Básník se zabývá životem, existenciálními otázkami, symbolikou a také často akcentuje vztah člověka k přírodě.“

Za některé ze svých kompozic získala Darja Kukal Moiseeva různá ocenění. V úvodu zmíněná skladba Vita magica pro mužské pěvecké sexteto obdržela čestné uznání na 10., jubilejním ročníku skladatelské soutěže Stonavská Barborka. Jiné Darjino dílo, nazvané Calmness II a určené pro klarinet a vibrafon, bylo ověřeno druhým místem na mezinárodní soutěži Leonardo 4 Children Awards.

Pozoruhodným úspěchem se pro ni stala zcela čerstvě, 1. června 2024,

originální masterclass v rámci letošního ročníku Pražského jara. Jednalo se vlastně o veřejnou zkoušku, na které poprvé četl novou skladbu významný hudební soubor, jakým je Klangforum Wien s dirigentem Enno Poppem. Zaměřili se na Darjina kompozici Coldness, jejíž verbální charakteristiku uzavírá autorka slovy, která by mohla být jejím tvůrčím i životním leitmotivem: „Nadějí zůstává, že po bolesti přichází úleva.“

Darja Kukal Moiseeva, která se roku 2021 provdala za muže sdílejícího s ní zaměření na hudbu, nesporně patří k nadějším mladé skladatelské generace. Neuzavírá se ovšem jen do pomyslné slonovinové věže spočívající v komponování, ale svůj vztah k hudbě se rozhodla předávat dál. Zároveň jej sama rozvíjí svým vysokoškolským studiem. ☒

ÜBeatz – vycházející hvězda české hudební produkce

TEXT: JAROSLAV HRÁCH

Nejúspěšnějším mladým autorem populární hudby se na letošním udílení Výročních cen OSA stal hudební producent Daniel Suchánek alias ÜBeatz, který se proslavil spoluprací s největšími českými a slovenskými rapery.

O hudební produkci projevil zájem před necelými deseti lety, kdy poslouchal především taneční a elektronickou hudbu. V té době ještě netušil, že jeho

cesta k tomu, stát se úspěšným beatmakerem, se bude ubírat trochu jiným směrem a hudebním žánrem. „Chtěl jsem být DJ na Tomorrowlandu,“ komentuje s nadsázkou prvotní impulz, který přišel v mladých letech, kdy hodně poslouchal nizozemského DJe a producenta Martina Garrixe. V té době ho značně formoval americký producent Diplo, známý mimo jiné ze skupiny Major Lazer nebo EDM projektu Jack Ü, na kterém spolupracoval se Skrillexem. Často zmiňuje skladbu Where Are Ü Now s hostujícím zpěvákem Justinem Bieberem, která pro něj představuje zlomový moment. Tehdy začal přemýšlet o tom, že by jednou chtěl být hudebním producentem. Odtud si také vypůjčil přehlasované „u“ do svého pseudonymu ÜBeatz. Na starém notebooku rozjel populární hudební program FL Studio a začal tvořit. Zpočátku pro něj byla tvorba hudby pouhým koníčkem, teprve v roce 2019 se rozhodl, že se do ní ponoří naplno a bude aktivně nabízet své beaty interpretům. Začínal s prodejem své tvorby

na internetové platformě BeatStars, záhy nato si však uvědomil, že by chtěl raději dělat s konkrétními umělci a skládat pro ně hudbu na míru. K tomu mu dopomohli ostatní producenti, které v té době znal a se kterými již nějakou dobu pracoval.

První seriózní spolupráce přišla následující rok. Společně s producenty Tylerem Whitem a Miku udělali beat pro Lil Mexica, rapera z Jižní Karolíny, který spolupracoval se světovým rapperem Lil Durkem, členem hipopové skupiny OTF, ke skladbě Makin Moves. Z mezinárodní spolupráce dodal

beat také švédskému umělci jménem Kevzor. Nedlouho nato se mu naskytlá příležitost podílet se na tracku Tempo od Nik Tenda, předního člena nejúspěšnějšího českého rapového labelu Million+. Opět šlo o koprodukcí s dalším beatmakerem, kterého potkal na své hudební cestě. Tentokrát to byl Jerry Lee, zakladatel producerské party Hitmakerz Squad, která v dnešní době čítá sedm členů a ve které aktuálně nechybí ani ÜBeatz. Silná skupina šikovných lidí, kteří si pomáhají, respektují se a vzájemně se doplňují, je přesně tím důvodem, proč je po jejich hudebních podkladech takový hlad. „Hitmakerz Squad pro mě znamená stejnou vibe, stejnou cíl, podobnou mindset a sebranost,“ popisuje, jak vnímá kooperaci s ostatními členy. „Ten kreativní proces ve více lidech je

za mě to nejkrásnější na hudbě,“ dodává svou motivaci a zároveň vyzdvihuje hlavní přednosti takového uspořádání. Společné produkování tracků je kromě nových zkušeností navíc skvělou příležitostí ke zviditelnění se, což byl případ intenzivnější spolupráce s dalšími áčkovými interprety tuzemské rapové scény. Jedním z nich je Ektor s dvojicí singlů Upgrade a King Kong, dalším zase Viktor Sheen se singly Dopamin a Kdes to vzal. Z českých jmen to jsou dále Sergei Barracuda, Koky, Paulie Garand nebo Dorian. Pracuje také se slovenskými umělci jako Pil C, Separ, Majk Spirit či Radikal Chef.

Jeho beaty jsou na první poslech kompaktní a jednoduché, nepůsobí nijak přepřácaně, přitom v sobě ukrývají promyšlenou kompozici různých nástrojů a syntezátorů. Prim hrají jemné melodie, díky kterým je jeho produkce uhlazená a čistá. Výsledný zvuk zní co nejharmoničtěji a nejvyváženěji. Velký důraz klade na vytvoření jedinečné atmosféry a záleží mu na tom, aby

hudba vytvářela pocit klidu. Nepodbízí se hudebním trendům, naopak si zakládá na unikátním rukopisu. Daří se mu to i v případě, kdy spolupracuje s ostatními producenty. Jeho charakteristický zvuk v hudebních podkladech často nutí interprety zaujmout konkrétní polohy, při kterých jsou pak ve výsledné skladbě lyricky otevřenější a intimnější. V tomto směru měl obzvlášť silný vliv na poslední řadové nahrávce Detektor III od Ektora, kde se produkčně podílel téměř na polovině alba.

Jeho talent a schopnost vytvořit atmosférické a působivé beaty ho rychle vynesly na vrchol československé rapové scény. Přes raketový úspěch ovšem zůstává skromný a pokorný. Do budoucna by chtěl udělat beat pro Yzomandiasa a Calina, ale kromě tuzemské scény přemýšlí také nad zahraničím, kde ho zajímá obzvlášť Německo, Anglie, Španělsko či Itálie. Vidí tam nejen příležitost k růstu, ale i k objevování nových hudebních žánrů a přístupů, které by mohl začlenit do své tvorby. ☒

Calin

„Budování odkazu se neodvíví od jednoho povedeného roku“

Původem moldavský umělec Čalin Panfili vystupující jako Calin má za sebou velice úspěšný rok. Nejstreamovanější album v Česku vydané společně s rapperem Viktorem Sheenem oslavili ve vyprodané O2 areně a za desku nazvanou Roadtrip si ke konci března na letošních Cenách Anděl odnesli ocenění v kategorii Společný projekt. Společně s Sheenem zároveň obsazují první dvě příčky nejposlouchanějších umělců v Česku. V rámci Výročních cen OSA byl Calin oceněn za populární skladbu Hannah Montana, jako nejúspěšnější skladatel a textař populární hudby a nejúspěšnější streamovaný autor. Jak Calin pečuje o svůj hlas, buduje svůj odkaz nebo zápasí s kreativním blokem?

TEXT: KRISTINA KRATOCHVÍLOVÁ, FOTO: RADIM ZBOŘIL

V rámci cen OSA jste oceněn ve třech kategoriích. Působí na vás úspěch předchozí tvorby jako hnací motor a inspirace, nebo cítíte tlak, že všechno další, co vydáte, musí být podobně dobré? A jak se vám psalo nové album Bieber Fever? Příjemně, nebo jste se cítil brzděn tlakem vyžadujícím navázat na úspěch?
Tlak jsem cítil, ale snažil jsem se, aby se to na tvorbě samotné nepodepsalo. Album jsem dělal dlouho a cítil jsem povinnost ho udělat osobitější než předchozí tvorbu.

Zápasil jste někdy s kreativním blokem? Jak jste ho případně řešil?

Ano. Jelikož jsem ho zažil nespočetněkrát, tak už se dokážu spolehnout na to, že to není trvalé a blok není napořád. Už vím, že jsou lepší a horší dny a občas je potřeba na kreativní podnět počkat.

Loni v říjnu jste si s Viktorem Sheenem užili vyprodanou O2 arenu. Primárně díky turné Roadtrip po Majálesech se v rekordní rychlosti vyprodaly i Majálesy. Neztratil jste velký cíl, kam dál, když je váš úspěch takhle všudypřítomný? Je za čím se ještě hnát?

Myslím si, že budování odkazu se neodvíví od jednoho povedeného roku. Jsou

to skvělé věci, kterými se budu rád chlubit vnoučatům, ale mým cílem je nadále se hudebně vyvíjet a hlavně být spokojený se svojí vlastní tvorbou. Věci okolo jsou pouze bonus.

Uzpívat dvě hodiny v O2 areně musí být hodně náročné. Děláte nějakou hlasovou hygienu?

Ano, svému hlasu se intenzivně věnuji již delší dobu. V brzké části kariéry jsem narazil na to, že hlas je sval, který je jednoduché poškodit, a tak je potřeba se o něj starat. V O2 areně jsem měl přímo svoji učitelku zpěvu, která mě do posledních chvil před koncertem hlasově připravovala.

Umíte je ignorovat, nebo se vám dokážou někdy dostat pod kůži?

Tak normálně. Většinou se mnou komentáře nic nedělají. Samozřejmě mě sem tam člověk něco zasáhne, ale s mým pozornostním rozsahem to není nic, co by se nedalo přejít.

Jak je na tom v rámci vašeho pracovního času a pozornosti poměr podnikatelské činnosti (Popstar Tea) a práce na hudbě?

Záleží, v jakém časovém horizontu a které projekty jsou právě aktivní. Poslední dva měsíce se to zrovna sešlo, že projekty byly aktivní všechny najednou.

Delegujete významnou část práce na Popstar Tea na zaměstnance, nebo chcete mít dohled nad vším, co se v procesu tvorby děje?

Jsme tým, kde má každý svoji roli a tu plní. Každé rozhodnutí děláme spolu, baví mě podílet se na všem.

Jak vnímáte pozici umělce ovlivňujícího stovky tisíc lidí? Myslíte si, že byste měl vystupovat nejen jako popstar, ale i jako role model, nebo je pro vás hlavní bavit?

Moc to nevnímám, snažím se zůstat ve svém prostředí a předstírat, že žádná sláva neexistuje.

Patří podle vás politika do hudby? Zvláště v dnešní době, kdy se děje jeden válečný konflikt vedle druhého a lidé chtějí od umělců s platformou slyšet názory. Chcete se o ně dělit?

Nejsem fanoušek zapojení politiky do hudby, ale hudba je svobodná a každý ji může interpretovat, jak chce.

Jak byste porovnal hudební cíle Calina při vydání cen

OSA oceněné skladby Hannah Montana a Calina dnes? Kam jste mířil tehdy a kam míříte dnes?

Žádnou velkou změnu nevidím, hudbu jsem vždy dělal a dělám, protože mě naplňuje a baví.

Proč jste vybral Bolka Polívku jako hlavní tvář svých spotů propagujících nové album?

Bolek Polívka je brněnská ikona.

Jak probíhá práce na textu, když si domluvíte s nějakým umělcem feat? Necháváte jim volné ruce v tom, jakou sloku napíšou, nebo naznačíte, co by mělo v textu zaznít? Jak to bylo třeba se singlem Window Shopper, ve

kterém zpívá Julie Kolínková, nebo singlem Asgard z desky Popstar?

Samozřejmě závisí na domluvě a na konkrétní situaci. Skládání hudby, psaní textů a interpretace jsou tři rozdílné disciplíny a každý vyniká v něčem jiném.

Kdy vás čeká příští dovolená?

Máte vůbec někdy období, kdy kompletně vypnete povinnosti a novou tvorbu, nebo pracujete v podstatě pořád?
Můj život je dovolená. ☒

Vilém Spilka

„Melodie musí obstát i bez podpory harmonie“

Zvládá aktivně hrát, vést katedru jazzu na JAMU a pracovat jako dramaturg hned několika festivalů. Při tom všem neztrácí smysl pro humor a chuť učit se nové věci. Což dokládá i nová kapela Sakobi, ve které, ač je uznávaný kytarista, přešel na kontrabas.

TEXT: TOMÁŠ S. POLÍVKA, FOTO: ROMAN FRANČ

Která z tvých tří profesí ti zabere nejméně času?

Určitě mě nejméně vyčerpává rovina organizační. Bookování kapel a spolupráce na řízení firmy, která produkuje JazzFest-Brno, podílí se na Prague Sounds, dělá brněnský festival Iberica a spoustu dalších akcí. Třeba šest koncertů za sezonu pro Filharmonii Brno v rámci řady Jazz & World.

A která z profesí je největší srdcovka?

Jednoznačně hraní. Ovšem učení je hned v závěsu. Ono vlastně nejde o učení, spíš o dialog se studenty. Nemám pocit, že předávám informace ve směru profesor-žák, spíš komunikuji s partáký.

Vytvořil sis výtečný pedagogický sbor, kde se role i generace pedagogů a studentů leckdy překrývají.

Přesně tak, když jazzová katedra před

třinácti lety překotně začínala, v prvních ročnících se objevila řada dávno etablovaných osobností. Například Libor Šmoldas byl můj „žák“, přitom to tak vůbec nebylo, šlo už o profesionála. Ale i pozdější studenti jako kytaristé Štefan Szabó, Samuel Marínčák, Josef Hanulík nebo Gabo Červeňák, trumpetista Jiří Kotača, pianista Martin Konvička nebo basista Peter Korman dávno fungovali na scéně. Peter už dokonce na škole učí.

Pedagogický sbor se utvořil z lidí se zajímavým pohledem na svět. Velmi mě inspiruje být mezi nimi, zjišťovat, jak myslí, a stát se prostředníkem jejich názorů tak, aby vznikl nějaký ucelený systém výuky.

Jsi kytarista, ale během covidu ses najednou vrhl na kontrabas. Co tě to popadlo?

Na kytaru hraji desítky let, ale ne že bych se neměl co učit a v čem zlepšovat. Jenže mám dojem, že nyní už množství práce, které musím investovat, abych

se o malinko zlepšil, nedojde ocenění. Vnitřně mám třeba pocit, že jsem pokročil, jenže většina posluchačů to nepozná. Zato když jsem začal hrát na kontrabas, zažíval jsem úplně nové pocity. Jako když dítě dostane novou hračku, třeba stavebnici. Zjišťuje, co se s ní dá dělat, a rychle dělá pokroky. Ke kontrabasu jsem přišel od nuly. I když ne úplně, mezi kytarou a kontrabasem je souvislost třeba v ladění strun. Přesto se jednalo o něco naprosto odlišného od kytary. A takzvaná začátečnická mysl ti dovoluje hrát jednoduše, s dětskou radostí.

Proč zrovna kontrabas? Když kytarista potřebuje sám obstarat basovou linku, většinou si vystačí s baskytarou. Pokud ho láká další nástroj, obvykle volí klávesy, dechy, bicí... Našel jsi basu na půdě?

Kdepak, basu jsem doma neměl. Ale vždy se mi líbila. Jak zvuk, tak fyzický pocit ze hry, kdy muzikant stojí vedle

rezonujícího nástroje. Vnímá zvuk do slova tělem. Což je podobné akustické kytáře, jenže frekvence jsou nejen hlubší, ale i intenzivnější. Baskytaru mám také rád, ale srdeční záležitost to není.

Když jsem měl najednou na počátku covidu volné večery a nebylo do čeho píchnout, říkal jsem si, co s tím časem podniknout. Náhodou jsem se dozvěděl, že Míra Honzák prodává svoji záložní překlízkovou, tudíž nepřilíš drahou basu. Ideální pro začátečníka. Tak jsem ji v říjnu 2020 koupil a začal cvičit.

Nástroj inspiruje při komponování. Jenže i v obsazení Sakobi, tedy kontrabas, bicí a saxofon, jsi jako skladatel především melodik. Nezdá se, že bys vycházel z groovu. Psal jsi s basou, nebo s kytarou?

Přiznám se, skladby jsem psal u kytary. I když kvůli base a s vědomím, že kytara v aranžmá nebude, jsem přemýšlel více kontrapunkticky. A protože jako Sakobi hrajeme v triu bez harmonického nástroje, snažil jsem se přemýšlet

v melodických rovinách a chtěl jsem, aby hudební nápady byly silné. Aby kompozice bez harmonického nástroje obstály.

V diskusích s Jiřím Slavíkem, kamarádem a vynikajícím hráčem na spous-

Pohání mě potřeba něco neustále překonávat, to je takový můj leitmotiv.

tu nástrojů, jsme se mnohokrát shodli, že melodie by měla být stěžejní. Musí obstát sama o sobě, bez podpory harmonie. O to jsem se snažil i tentokrát. Když napíšu samotnou melodii, měla by mít koherenci, hlavu a patu. Když k ní pak přidáš basovou linku jako kontrapunkt, podle principu basso continuo, vznikne rámeček, který mezi basovou

a melodickou linkou pořád nechává prostor pro fantazii. Což se mi líbí. Myslí, že zkušenosti posluchači, kteří si rádi domýšlejí, tohle ocení. I když pro posluchače zvyklé na jednodušší hudbu s jasně danou harmonií to může být složitě.

Není ti líto, když tě napadne nosná melodie, že na basu tak nevyzní, a dáš ji saxofonistovi, protože kontrabas prostě je mimo zvukové frekvence běžné řeči a dětského pláče, které jako lidé z fyziologického hlediska vnímáme nejlépe?

Snažím se naučit hrát melodie i na basu, což je ovšem to nejtěžší. Vyžaduje to naprosto přesnou intonaci, jinak totiž nevyzní melodie, ale něco jako parodie na ni. Navíc, jak se vypráví v jednom klasickém vtípku, sólo na basu rozmluví i manžele po pětileté manželské krizi.

Album tria Sakobi, které jste nazvali japonsky Banzai! (Ať žije!), je pojato částečně

recesisticky. Obalem, fotografiemi, názvy skladeb.

Příští rok mi bude padesát, to už se člověk nebere tak vážně. Hudbu samozřejmě beru naprosto vážně, ale z vlastního muzikantského ega už si trochu utahuji. Snažím se k hraní přistupovat s nadhledem, nejde přece o nic tak zásadního, aby na tom stálo a padalo veškeré moje sebehodnocení. Shodnu se na tom i s ostatními členy kapely, které recese baví.

Kde se vzala pseudojaponská stylizace?

Celá „japonská linie“ vznikla díky názvu tria. Jméno Sakobi vymyslel bubeník Martin Kleibl a nejde o nic jiného než první dvě hlásky slov saxofon, kontrabas, bicí. Jenže když to vyslovíš, zní to hodně japonsky. Pak už nás přirozeně napadl název alba Banzai!, aby mělo CD jednotné téma, které si lidi zapamatují. A napsal jsem úvodní skladbu Kukaijó, vycházející z japonské melodiky.

Máme také kamarádka Japonku Yuhi, vede japonskou restauraci, kam často chodíme a kde se i hrává. Ta nás vlastně také inspirovala, dokonce figuruje na obalu desky jako jedna z gejš na lehce bizarních fotografiích Romana France. A určitě hrálo roli i to, že Martin Kleibl má rád Japonsko, kam jezdil hrát jako člen Filharmonie Brno.

Dobře jsme se díky japonskému tématu pobavili, ale taky naučili něco o japonské kultuře. Dozvěděl jsem se například od Richarda Boudy, který nám na focení půjčoval kimono, jak praktikuje samuraj. Že to pro nás byla ohromná záležitost, pak pomáhá tomu, abychom dobrou náladu přenesli na posluchače.

Další skladby už „japonské“ nejsou, zato mají krásně potrhle názvy, odkazující na regionální inspirace.

Jsme z Moravy, takže jsou tam skladby naznačující, že máme životní zkušenosti z našeho regionu. Velkomoravské blues, Beguine aus Brünn. Martin je z Hané, tak je tam Hanácké gospel. Celou desku pak rámuje téma cestování, saxofonista Radek Zapadlo přispěl skladbou Cesta za modrým sluncem, Martin Kleibl napsal kus Na cestě. Nechybí Říšský funk,

Bulharský valčík a nahráli jsme i standard Autumn in New York.

Vlastně všechna tvoje alba, i ta s Vilém Spilka Quartetem, byla koncepční. Poklona melodiím trapezických písní na desce Podvod, seriózně pojatá problematika autismu na titulu Čekání na Toma. Pomáhá ti jednotlivé téma?

S tématem se mi pracuje snáze. Líbí se mi, když mohu sledovat jednotlivé myšlenku, kterou si zúžím výše. Protože dělám několik odlišných profesí, musím se k určitým věcem dokopat

a s omezeními to jde lépe. A taky je pak o čem mluvit. Když skladby na koncertech uvádíme i s historkami okolo, je to pro diváky zábavnější a srozumitelnější než jenom přehrát. Navíc pak lze album snáze uchopit graficky i propagačně.

I pro novináře je to příjemné, má se čeho chytit. Jenže zároveň dvojsečné. Lidé si tě snadno zaškatulkují, ať už jako „angažovaného“, nebo „recesistu“. Pak je zmate, když najednou do škatulky nezapadneš.

Tahle hrozba tady určitě je. Ale zase, nevadí ti to, pokud se nebereš moc vážně. Což nám nebránilo vnímat vážně téma autismu, na které jsme chtěli upozornit. Považuji za správné, pokud má hudba společenskou relevanci. Muzika je pořád primárně pro lidi. Ale nehraje se jenom proto, aby se pár posluchačů na

koncertě nebo při poslechu desky pobavilo, i když v to doufám také. Lze v ní najít i další rozměr. Externí přesah ovšem neznamená, že bychom se pořád nesnažili hrát hudbu pravdivou, tedy vycházející z osobních zkušeností.

Na kytaru se práší, když máš novou hračku?

Kdepak, na kytaru jsem nezanevřel. Navíc se na ni teď mohu dívat jinak, vracet se k ní zadními dveřmi. Ovšem práší se na Vilém Spilka Quartet, kde figuruji jako kytarista. Měl bych udělat něco i pro tuhle kapelu, která funguje už přes deset let, a byla by škoda, kdyby vyšuměla. Ale zatím nevím, do čeho se pustím příště.

Na co bys diváky pozval jako muzikant i dramaturg?

Se Sakobi se 12. října vrátíme do pražského Jazz Docku. A jako organizátora mě těší, že se na podzimní festival Prague Sounds podařilo pozvat například Branford Marsalis Quartet. Na JazzFestBrno zase přijede 5. listopadu Kamasi Washington. Velkou událostí bude 17. září Al Di Meola s elektrickou kapelou. Trpí tinnitem, dlouhá léta hrál jen akusticky, teď se ale výjimečně rozhodl připomenout svoje jazzrockové období. ☑

Tomáš Ille

„Při aranžování je důležité potlačit vlastní ego“

Málokdo z naší hudební scény o sobě může říct, že jeho úpravy děl Leoše Janáčka, Antonína Dvořáka, Erwina Schulhoffa nebo Richarda Strausse přetavily do zvuku věhlasné světové orchestry. Berlínští či newyorští filharmonikové, ale též symfonikové z Vídně nebo z Pittsburghu. Takové úspěchy má na svém kontě zlínský rodák TOMÁŠ ILLE (ročník 1971). Jaká cesta k podobným nahrávkám vede? Co je při aranžování tím nejdůležitějším, zásadním? Nejen o tom je následující rozhovor, vzniklý na trase Zlín–Praha–Plzeň, jejíž filharmonii Tomáš nazývá svou „almou mater“.

TEXT: JIŘÍ VEJVODA, FOTO: JANA VOLKOVÁ

Prohlašujete o sobě, že jste hrdým Zlíňákem. Předloni jste dokonce přispěl k oslavám sedmi set let od první písemné zmínky o městě svou takřka hodinovou, přitom však jednovětou symfonií. Co jste chtěl hudbou vyjádřit?

Děkuji městu Zlín za tuto hozenou rukavici, moc jsem si ji užil. Jde vlastně o symfonickou báseň pro lidský hlas a velký symfonický orchestr. Libreto napsal můj kamarád a dlouholetý spolupracovník Martin Čabiňák. Snažili jsme se umělecky zpracovat historii i krásu Zlína a jeho okolí.

Kromě toho, že se v tomto vašem díle uplatní i recitátoři, možná spíš vypravěči, vmísí

se do něj v samém závěru také děti. Proč? Jakou mají úlohu?

V závěru opravdu děti vběhnou na pódium a přednesou svoji představu o budoucnosti Zlína. Bylo mi vyčíněno, že je to poněkud patetické. Mně to ale přišlo dojemné. Notabene když se slaví sedm století od založení mého rodného města, mám snad na trochu toho patosu právo...

Mluvíte o dětech, máte s nimi přinejmenším třicetiletou pedagogickou zkušenost. A obohacuje něčím vás samotného? A máte dnes jako, s prominutím, zralý muž s dětmi větší, nebo naopak menší trpělivost?

Víte, trpělivost je ve skutečnosti jeden

z mála učitelových prostředků. Chcete-li něčeho dosáhnout, a to nejen v pedagogice, bez trpělivosti to prostě nejde. Od malička jsem chtěl dělat muziku – hrát ji, tvořit ji a později samozřejmě též učit. Být učitelem hudby mě nesmírně naplňuje. Pokud jste kvalitní kantor, probíhá tok informací oběma směry. Od vás ke studentovi, ale i naopak od něj k vám. Učím se tedy současně se svými studenty. Zdokonalujeme se navzájem.

A jak je to vlastně s hudebností naší mládeže? Je stejná, klesá, nebo stoupá?

Nemyslím si, že je dnešní mládež horší nebo lepší. Možná v lecčem logicky jiná. Mají mnohem víc možností, podnětů a výzev. To může způsobit, že jejich

Abychom nezamluvili tu vaši učebnici...

Moje spolupráce s Bärenreiterem probíhá ve více rovinách. Kromě didaktické literatury jsem měl na popud nakladatelství to potěšení vytvořit dvě orchestrální svity z oper Osud a Věc Makropulos Leoše Janáčka. Pokud jde o kytarovou školu, psal jsem ji prakticky třicet let a pokusil jsem se v ní shrnout jak svoje zkušenosti, tak své představy o metodice a didaktice soudobé hry na klasickou kytaru. Samozřejmě to nejsou jen moje myšlenky. Kromě pedagogů, o kterých jsem se už zmínil, nesmím zapomenout na svého tátu, který byl nejen kontrabasistou, ale také kytaristou, pedagogem, aranžérem... Vždycky říkal, že školu má člověk psát až těsně před smrtí, aby v ní shrnul maximum z toho, co se za celý život naučil. Snad se mi to povedlo a přitom doufám, že ještě nějaký čas na světě vydržím.

Vaší hlavní doménou je ovšem komponování a aranžování, které vás proslavily doma i ve světě. Jak se k takovým zakázkám dostáváte, když přece víme, že západní svět si sice rád podmaňuje naše trhy, ale na ty své pouští východní umělce jen zřídka?

Obvykle mi někdo zavolá... Ale vážně. Hodně mi pomohla spolupráce s dirigentem Manfredem Honeckem. Seznámil mě s ním hornista Radek Baborák, se kterým už také spolupracuji léta. S maestrem Honeckem jsme si padli do oka, dovolím si drze říct, že jsme se i spřátelili. Už řadu let spolupracujeme a vytvořili jsme množství projektů.

Například?

Symfonické svity z opery Její pastorkyňa Leoše Janáčka nebo z oper Elektra či Salome od Richarda Strausse. Také Rusaliku fantasy z opery Antonína Dvořáka, orchestraci Pěti kusů Erwina Schulhoffa pro velké symfonické těleso... Nyní maestro Honeck diriguje v Pittsburghu premiéru naší orchestrace Smyčcového kvintetu Antona Brucknera pro symfonický orchestr. A s tamními symfoniky mám už podepsanou smlouvu na další

zájem o hudbu klesá. Já si ale myslím, že talenty se zápalem a láskou k hudbě najdete v každé generaci. V každé době potkáte potenciální Mozarty, Beethovny, Dvořáky. Úkolem učitele je však především naučit lásce k hudbě, a to všichni bez rozdílu. Tím se naše společnost stane kulturnější a kultivovanější.

Nedávno vám vaše „dvorní“ nakladatelství Bärenreiter vydalo učebnici Klasická kytara krok za krokem. Vy sám jste obor kytarové hry vystudoval. Hrajete dodnes veřejně? Jaký nástroj vlastněte a proč jste si vybral právě ten?

Ano, hru na kytaru jsem studoval na Konzervatoři P. J. Vejvanovského

v Kroměříži u profesora Stanislava Heglase, s nímž jsme dodnes velcí přátelé a nad sklenicemi oblíbeného ležáku probíráme novinky z kytarového světa. Poté jsem na HAMU studoval ve třídě profesora Milana Zelenky. A oba tito kantoři mě naučili vše, z čeho dodnes žiji. I když koncertování jsem už opustil a věnuji se především komponování či aranžování. Člověk se občas v životě dostane na rozcestí a musí si vybrat. Dokud jsem ale aktivně vystupoval, nejčastěji jsem hrál na mistrovský nástroj japonského nástrojáře Masarua Kohnoa. Je to kytara silného zvuku a kultivovaného tónu. Japonský naturel. Mým nejoblíbenějším nástrojem je však kytara českého mistra Ivana Rohožky. Ta mi doslova prorostla do duše.

projekt v příští sezoně. O něm však ještě nemohu mluvit veřejně. Také s Radkem Baborákem máme na kontě mnoho projektů, například několik CD s aranžemi argentinského tanga nuevo Ástora Piazzolly nebo CD s úpravou cyklu Chlapcův kouzelný roh Gustava Mahlera.

Jakmile se o člověku ví, může to vést k dalším zakázkám. Platí to i pro vás v globálním měřítku?

Trochu snad ano. Před časem mi například zavolał někdejší umělecký šéf Vídeňské státní opery Philippe Jordan, jestli bych s ním nespolečně pracoval na projektu s Radio France. Nebo je mi potěšením spolupracovat s Vídeňskými symfoniky na různých projektech, naposledy o letošních Velikonocích na koncertu Spring in Vienna, který živě přenášela stanice ORF 3. Kvůli cizině ale nesmím zapomenout na národní festival Smetanova Litomyšl, se kterým jsme na letošní ročník připravili hudební lahůdku. Zazní hned na zahajovacím koncertě 8. června.

Úspěšně převádíte operní díla, respektive jejich části, do podoby symfonických či orchestrálních svit. To znamená, že zpívané dílo se vám pod rukama mění do instrumentální podoby. Jak v takových případech postupujete?

Nic složitějšího to není... Transformovat hudebnědramatické dílo v koncertní znamená jej v základním principu celé přetvořit. Především přeinstrumentovat, protože máte k dispozici zcela odlišná hudební tělesa. Začnete samozřejmě tím, že si podrobně prostudujete partituru opery. Pak z ní vyjmete nosné motivy, které použijete jako základní stavební prvky nově vznikající kompozice. Poté vytvoříte hudební formu. Opera má pochopitelně zcela jinou stavbu než koncertní dílo. Obvykle volím jednovětou, fantazijní formu, není to ale podmínkou. No a pak aranžujete a občas i komponujete, protože jednotlivé pasáže je obvykle zapotřebí propojit spojkami a modulacemi. To jistě nejsou nosné pasáže nové svity, ale i tak je musíte napsat ve stylu a hudební řeči aranžovaného autora. Je důležité, abyste zcela

potlačili svoje ego. Aranžujete-li například Janáčka, musíte se stát Janáčkem.

Máte při práci dodnes trému, abyste dávnému skladateli současnou úpravou jeho díla nezkažili? Aby na vás nemusel, řečeno vašimi vlastními slovy, „Janáček vzít hůl“?

Trému mám strašlivou. To si neumíte představit, co se se mnou před koncertem děje. Důvodem je mimo jiné i ten

zmiňovaný respekt vůči autorovi, pokud jde o aranže. A u mých autorských děl je to ještě mnohem horší.

Jak už bylo zmíněno, váš tatínek byl kontrabasistou. Působil ve zlínské filharmonii, mající od 1. ledna 1989 ve štitě jméno Bohuslava Martinů. Jistě jste chodíval na koncerty do někdejšího Domu umění, dnes si, doufám, užíváte koncertní

Plzeňské capriccio 2019

sál v Kongresovém centru, pod něž se podepsala Eva Jiříčná.

Už jako malý kluk jsem se při zkouškách motal v zázemí orchestru, schovával jsem se do beden na kontrabasy a číchal zvláštní vůni tohoto prostředí. Teď jsem ale nadšený ze stavby další zlínské rodučky, paní Jiříčné. Sál má výbornou akustiku, celá budova je reprezentativní a má výborně vyřešené zázemí. Ale víte co? Nezůstáváme jen u Zlína!

Je víc míst, kde se cítíte jako doma?

Mojí almou mater je Plzeňská filharmonie. S paní ředitelkou Lenkou Kavalovou spolupracuji jako aranžér i skladatel už řadu let a vytvořili jsme spoustu zajímavých projektů napříč žánry. Jen například – loňský letní Koncert pro Zelenou horu, který živě přenášela Česká televize, Plzeňské capriccio nebo Fantasii z operety Netopýr pro sólové housle a orchestr. Též nepočítaně pořadů pro děti, z nichž nejnovější zazní na letošním

ročníku Dvořákovy Prahy. Dalším orchestrem, v jehož prostředí se cítím jako místní, je Jihočeská filharmonie. Jejich vlajkovou lodí je koncertní adaptace Balady pro banditu, kterou jsem měl to štěstí pro ně aranžovat. Rád spolupracuji i se Severočeskou filharmonií Teplice, s níž připravuji další řadu dětských projektů. Jejich scénáře tvoří Martin Pášma, další Zlíňák. Nazvali jsme je odlehčeně – Jsem Beethoven, vítejte v Teplicích! a Jsem Goethe, zůstaňte v Teplicích!

Vnímáte dnes hudbu jinak než v době, kdy jste jí propadl a studoval jí?

Doufám, že jsem se někam posunul, něco se naučil, vyvrál. To ale musí posoudit jiní. Hudba, to je neustále se vyvíjející proces. Proto se pořád musíte učit, číst partituru, poslouchat, co je nového. Ale i návrat ke starým mistrům je nezbytný. V metru lidé hledí do mobilu, já do partitury. Nemůžu bez toho být.

Je důležité, abyste zcela potlačili svoje ego. Aranžujete-li například Janáčka, musíte se stát Janáčkem.

Poprvé prý žijeme jen na zkoušku. Kdybyste dostal druhou možnost, vybral byste si hudbu opět jako živobytí?

Když se mě v dětství ptali, čím chci být, nikdy jsem o tom nemusel přemýšlet. Ani astronautem, ani popelářem. Odmalíčka jsem chtěl být muzikantem. Zkrátka, hudbu jsem si nevybral, ona si vybrala mě. ☒

Krucipüsk

„Tradičně jsme to vzali z druhé strany“

Výrazné přitvrzení, které skupina Krucipüsk předvádí na albu HovnoZle, leckomu vyrazilo dech. V pozitivním smyslu. Mnohem méně radostná už byla děsivá nehoda zpěváka Tomáše Hajíčka na motorce. Tomáš je ale nezastavitelný živel, což potvrzuje i v následujícím rozhovoru.

Ústřední téma tohoto alba je prosté: HovnoZle, což se dá použít jako univerzální postoj – a řešení – ke všem záporným, smutným a nepříjemným situacím lidského bytí. A pak už je to jen o tom, vybudovat si v dnešním globálně unifikovaném světě, sešněrovaném zákazy, příkazy a nesmyslnými výnosy socializovaných rádo by úředníků celosvětového impéria, kousek svého vlastního světa a uchovat si tak zdravý rozum a duchovní svobodu. Zkrátka HovnoZle.

Nahrávky si už delší dobu vydáváte vlastním nákladem. V čem spatřuješ výhody a naopak úskalí tohoto přístupu?

Umělec, který jede pěkný a hodný mainstream, je na tom samozřejmě vždycky líp než pravoslavnej rock'n'rollovej avantgardní špinavec.

Úskalí si už nepamatuju – a výhodou je, že kapelu neobírá o finance třetí strana, která pro ni v podstatě nikdy nic neudělala. Protože vydavatelství, která hledala a zprostředkovala pro posluchače nové naděje hudebního nebe, s takovými aktivitami skončila už někdy na konci sedmdesátých nebo nejpozději v osmdesátých letech minulého století.

TEXT: PETR KORÁL, FOTO: RADEK TEOPE DRBOHLAV

Vaše nové album HovnoZle je především nehorázně tvrdé, možná jde dokonce o vaši dosud vůbec nejnázornější, respektive nejmetalovější nahrávku. Co za tím stojí?

Všechny podněty pro tvorbu muziky v kapele vychází většinou od přístupu všech muzikantů, pokud vůdce neusoudí jinak. A jelikož se většina českých rockových a metalových skupin, aspoň z mého pohledu, v současné době vrhá svou tvorbou spíše do mainstreamu, Krucipüsk to vzal, jako snad na každém albu, tradičně z druhé strany. (smích)

Zrálo ve vás rozhodnutí vrátit se určitým způsobem k nekompromisnímu hardcoru a metalu, tedy k muzice, s níž jste začínali, delší dobu? A měli jste na tom v kapele shodu, nebo jsi prostě musel „zavelet“?

S mým synem Tomem, bubeníkem Krucipüsku, jsme v počtech tvorby muziky,

myslím, na jedné vlně, jelikož jsme jedna krev. Přesvědčit zbytek party nebyl žádný problém. Prostě jsme si řekli, že je čas to trochu „přimastit“.

Nebojíš se toho, že jste si takovým přitvrzením a vlastně i samotným kontroverzním názvem desky třeba přibouchli dveře do nějakých komerčnějších médií?

Co na to říct... Krucipüsk si vždycky dělal, co se mu zrovna v danou chvíli chtělo, a svůj postoj neměnil. A na tomto faktu se za mého života určitě ani na dále nic měnit nebude.

Jakou důležitost vlastně dnes přikládáš televizím, rádiím či tištěným médiím? Část mladších umělců tvrdí, že při propagaci pro ně daleko větší roli sehrává třeba YouTube nebo sociální sítě.

Jsem sice stará škola, ale v současné době musím souhlasit s mladými umělci ohledně sociálních sítí a internetu

jako nejrychlejšího předavatele všech informací. Ono to s prostorem v televizi, rádiích nebo časopisech pro tento styl kultury v naší malé republice nikdy nebylo nějak pompézní. Umělec, který jede pěkný a hodný mainstream, je na tom samozřejmě vždycky líp než pravoslavnej rock'n'rollovej avantgardní špinavec. (smích)

Deska je samozřejmě opět ve znamení tematicky silných textů, kombinovaných s neméně tradiční porcí humoru a nadhledu. Jak obtížné je tyhle dvě zdánlivě protikladné složky vyvážit?

Nad touto věcí při tvorbě moc nepřemýšlím. Snažím se vnímat energii a náladu vytvořené písně a s pomocí vyšších sil do ní dosadit ta správná slova, aby se každá píseň stala zábavnou jednotkou uceleného alba.

Má album HovnoZle nějaké ústřední téma či témata?

Album vyšlo jak na CD, tak na LP. Kterého nosiče dnes skupina vašeho typu prodá víc?

Nevím, jak to mají ostatní kapely a umělci. My máme za těch už skoro 35 let věrnou fanouškovskou základnu, která nás drží svou přízní nad vodou, ti lidé se stali sběrateli našich CD a LP. Mohu jen říct, že v dnešní době se prodeje LP zvedají a jsem za to velmi rád, protože zvuk vinylové desky je pro mě, ať se nikdo nezlobí, daleko charismatičtější, plnější, příjemnější a krásnější než digi CD.

Dá se na prodeji fyzických nosičů ještě vůbec něco vydělat, nebo náklady na nahrávání a lisování musí dorovnávat příjmy ze streamingových platforem a z merchandisu?

Prodej fyzických nosičů je dnes v České republice a pro kapely v postavení Krucipüsku v podstatě pouze forma

reklamy. Streaming a prodej merchandisu jen zmírňují průvan v peněžence agentury, který obnáší vložení finančního kapitálu právě do nahrávání, grafiky, lisování, závěrečného vydání alba a celkového PR. Ale pokud jste s vytvořenou novou muzikou ve správný čas na správném místě, tak se vám vložený kapitál vrátí a možná zbyde i na dovolenou na Mácháči. (smích) Muzikanty vždy živily koncerty, ale bez nových nahrávek by se rychle vypařili z povědomí fanoušků. I láska se musí žít, aby žila...

Jak vlastně vznikají písně Krucipüsku? V jakém rozpoložení a v jakém prostředí se musíš nacházet, abys mohl tvořit?

Tvoříme v podstatě na bázi jam sessions. Nahodí se riff, všichni se snaží připojit, a pokud to všechny v kapele, ale mě obzvlášť, nadchne, pracujeme na tom dál.

Pokud nápad nenadchne, odcházíme od něj. Někdy se stane, že se ten samý nápad objeví třeba po dvou letech a někdo si vzpomene, že je někde zaznamenaný. Potom, s nadhledem získaným léty, nadchne a dá se zpracovat... Prostředí je asi jedno, jelikož všichni spoluhráči mají díky zapálení pro tvorbu v dané chvíli stejné prostředí v hlavě.

Vybavuješ si nějaké speciální situace, které tě přivedly k napsání konkrétních písniček?

Určitě, tomu se žádný textař, myslím, nevyhne. Třeba píseň La Muerte je o mém kamarádovi Mírovi Bartošovi, který v osobním autě po srážce s motorkářem čekal hodinu s mrtvolou v klíně, než ho hasiči vyprostí, a chirurgové ho pak dávali léta dohromady. Ale smrt ho ještě nechtěla... Takových písní je samozřejmě víc, ale to by bylo na delší povídání nebo na knihu.

Popiš „pracovní postup“ u dnešního Krucipüsku. Rozesíláš prvotní nápady v podobě demoslouček ostatním členům, nebo raději pracujete takřka již postaru, tedy ve zkušebně?

Jedeme tyto věci „oldschoolově“, to znamená zkušebna, jam, berem, anebo vyhodit. Jde tam o pocit ztotožnění se jednotlivce s aktivitou a nápady ostatních muzikantů a s energií dané skladby a jeho přizpůsobení se tomu. Základem zkrátka je vytvořit silný a neochvějný celek, na který se budeme těšit, až si ho zahrajeme znovu.

Do jaké míry máš o budoucí skladbě jasnou představu včetně aranží a do jaké necháváš volnost spoluhráčům? A stává se někdy, že se „zapřou“ a nějakým nápadům se brání, protože jim přijdou nepatřičné

nebo se jim zkrátka nelíbí?

S aranžemi v podstatě končíme až ve studiu, ale vzhledem k tomu, že jsme spolu už poměrně dlouho a každý člen Krucipüsku je zkušený a protřelý muzikant, tak v podstatě víme, jak k novému nápadu přistupovat – a nic blbého nám není cizí. To nás všechny staví na jednu loď. (smích)

Řada interpretů se při nahrávání neobejde bez služeb externího producenta a velice si pochvaluje přínos nezávislého pohledu člověka mimo okruh kapely či nejbližších spolupracovníků. Jak to máš v tomto směru ty?

Já jsem zvyklý dělat si, co chci, a na svůj svobodný osobní pohled. To, co mám v hlavě, chci slyšet i zvenku a čekám na nabídky a názory muzikantů v kapele. Pro nás je každá píseň soukromá věc, kterou chceme s osobním

pocitem přednést ostatním lidem. Nechat ji upravovat nezávislým člověkem do jiné, lepší formy? To bychom už asi dávno byli v mainstreamu. (smích)

Jaký význam má podle tebe Ochranný svaz autorský? Doporučil bys ho těm skladatelům či textařům, kteří nejsou jeho členy?

Na tento dotaz asi neexistuje unifikovaná odpověď ANO nebo NE. Já osobně jsem se jednoho dne rozhodl být skladatelem a určití členové OSA mě vyzvali, abych se taky přihlásil k členství, protože vzhledem ke své tvorbě už podmínky pro něj splňuju. Při přijímacím pohovoru mi bylo podrobně vysvětleno, o co běží, a já se rozhodl kladně. Dnes jsem spokojený, jelikož se někdo stará o mé duševní vlastnictví, což OSA v podstatě zajišťuje, a pravidelně mi chodí příjmy z mé tvůrčí činnosti.

Před nedlouhým časem ses nezaviněně stal aktérem dopravní nehody a utrpěl řadu vážných zranění. Jak moc to narušilo letošní plány Krucipüsku?

Bohužel je tomu tak. Krucipüsk musel v létě 2024 kvůli mně zrušit veškerá vystoupení, jelikož já bych je ve svém dočasně poměrně vážně handicapovaném zdravotním stavu prostě nedal. Pro členy kapely, ale myslím, že i pro většinu posluchačů, je koncert Krucipüsku 500% atomová energie nacpaná ve špendlíkové hlavičce, která se rozjařenou náladou diváků násobí do celovesmírných končin, kam může proniknout pouze svobodná mysl, a toto bych ve svém současném stavu zkrátka ne-nastartoval.

Krucipüsk se příští rok dožije 35 let nepřetržité existence. Bude to spojeno s nějakou speciální oslavou?

Jsme si toho výročí vědomi. Pro rok 2025 máme v plánu také nové, čtrnácté řadové album, takže pokud nepřijde konec světa, bude co slavit – a Krucipüsk oslavu miluje! ☑

Restart po dvou letech ticha

Brněnská kapela Jay Delver, vítěz soutěže Jazzfruit 2020, prošla v posledních dvou letech kompletní rekonstrukcí. Z původních členů zůstal pouze kapelník Jakub Urbánek, který nyní s aktuální sestavou začíná vydávat nový materiál.

TEXT: MILAN TESAŘ, FOTO: TINO KRATOCHVIL

Jakube, skupina Jay Delver vydala své zatím poslední album Money Will Burn před dvěma roky. Co se od té doby v kapele přihodilo?

Nejvýraznější změnou je úplně nová kapela. Prostě došlo k úplné výměně sestavy kromě mě samotného. Ostatní kluci po společné domluvě odešli. Jak člověk stárne, pomalu zjišťuje, že má i jiné zájmy. A my jsme zjistili, že naše zájmy, v hudbě i v tom ostatním, jsou už trochu jiné, a museli jsme tomu přizpůsobit situaci. A tak jsme ve staré sestavě ještě nahráli desku Money Will Burn, nicméně už tehdy jsme byli rozhodnutí, že ke změně dojde. Máme z toho samozřejmě krásné vzpomínky, bylo to dojemné, protože před poslední nahrávací session jsme věděli, že je to v této sestavě naposledy. Toto album má tím pádem v mém srdci velmi speciální místo. Následovaly dva roky ticha, během nichž jsem zběsile hledal další muzikanty, kteří by byli tak blázniví, aby obětovali tolik času práci na písničkách. Mně totiž při komponování nejde o kvantitu, ale spíše se snažím o kvalitu, a proto práce na každé skladbě trvá. Naštěstí jsem našel

velmi schopné muzikanty a fajn lidi. Cítíme se spolu jako kamarádi, a proto jsme první píseň, kterou jsme spolu po těch dvou letech zkoušení a vymyšlení nahráli, nazvali Good Friends. Já si totiž myslím, že i když jsou lidé v kapele schopní, měli by si sednout i jako kamarádi.

Nejvýraznější změnou je úplně nová kapela. Prostě došlo k úplné výměně sestavy kromě mě samotného. Ostatní kluci po společné domluvě odešli.

Kdo tedy dnes kapelu Jay Delver tvoří?

Je nás dohromady sedm. Pořád ještě jsem to já. Na bicí s námi hraje Matej

Štefík, který už nahrál většinu písniček na Money Will Burn. Na basu s námi hraje Hubert Holásek, na kytaru Vašek Martinek, na klávesy Pavel Vaněk, který stihá zpívat druhé hlasy a ještě jako bonus hraje na housle. A protože já miluji sbory, například gospel, rozhodli jsme se, že přidáme dvě zpěvačky. Jsou to úchvatné sólové zpěvačky, které u nás mají na starosti druhé hlasy, Soňa Nábělková a Lucie Nováková.

Změnilo se s novou sestavou něco, pokud jde o proces tvorby písni?

Tam k zásadnímu posunu nedošlo, protože písničky vlastně píšu pořád já. Skládám hudbu, píšu texty a kooperace v kapele nastává až ve chvíli, kdy mám pocit, že je píseň „prezentovatelná“. Pak už dochází k nějakým aranžérským zásahům ze strany ostatních členů, například pokud jde o harmonii nebo občas i strukturu. Ovšem je tu ještě „osmý člen“, něco jako „pátý Beatle“, a to je vlastně nejzvláštnější element, který je s námi skoro od počátku včetně našeho prvního alba Lonely Online Dragons. Jmenuje se Lasse, je z Dánska a říká si LMK, což

jsou, myslím, jeho iniciály. Známe se jen přes internet, osobně jsme se nikdy neviděli, já ani nevím, jak vypadá. Víím, že je to muzikant a producent, může mu být třeba pětáctýřet, a má tedy zkušenosti, které já nemám, a přitom má velmi podobný vkus, co se týče kapel, které máme rádi. Považuji ho de facto za svého mentora. Když se při tvorbě písně zaseknu, pošlu mu nahrávku a zeptám se, co na to říká. A on mi poradí, co bych ještě mohl zkusit. Písně, které

teď čerstvě vydáváme, jsou tedy vlastně moje spolupráce s Lassem, pokud jde o hudbu a vlastně i text.

Jak člověk takového svého Lasseho najde?

Já jsem jej našel ve facebookové skupině s názvem Billy Joel: Completely Retold. Jsem totiž naprostý fanatik do Billyho Joela. On byl ten hlavní důvod, proč jsem začal pořádně hrát na klávesy. Začal jsem si jenom tak brnkat

v osmnácti letech a pak jsem náhodou zjistil, že existuje nějaký Billy Joel, a to mi úplně změnilo život. Nikdy jsem nebyl fanatik do žádné kapely, že bych poslouchal všechny její písničky, ale u Billyho to tak je. No a na této fanouškovské stránce se shlukují lidé, kteří jsou na tom podobně, a tenhle Lasse mi před nějakými jedenácti lety na něco zareagoval v nějakém komentáři, a tak jsme se dali dohromady. Začali jsme si posílat písničky a zjistili jsme, že se nám oběma líbí, co dělá ten druhý. Máme společný projekt. Je to totální recese, dá se najít na YouTube pod názvem Duophonics. Děláme hudební parodie na známé kapely s legračními texty.

Začal jsem si jenom tak brnkat v osmnácti letech a pak jsem náhodou zjistil, že existuje nějaký Billy Joel, a to mi úplně změnilo život.

Zpět k Jay Delver. Rozhodli jste se vydat reedici prvního alba Lonely Online Dragons. Proč?

Od vydání tohoto našeho prvního studiového alba uplynulo pět let. A právě Lasse se jej teď ujal s tím, že je přemixuje a znovu zmastruje. On sice mixoval i původní verzi, ale od té doby se toho opět strašně moc naučil, pokud jde o zvukovou kvalitu a zážitek z poslechu. Prostě teď je to udělané mnohem lépe a já si myslím, že takový upgrade si to album zaslouží. Je možná divné to tak říkat, ale já mám ty písničky s odstupem rád.

Vím, že si dáváte záležet také na textech. Je pro vás důležité, aby lidé při koncertě chápali, co jim chcete ve svých písních říct?

Název Jay Delver souvisí s anglickým

Aktuální sestava kapely, zleva vzadu: Vašek Martinek (kytara), Hubert Holásek (basa), Pavel Vaněk (klávesy), Matej Štefík (bicí) a zleva vepředu: Soňa Nábělková (vokály), Jakub Urbánek (zpěv, klávesy), Lucie Nováková (vokály)

slovesem „delve“, tedy „ponořit se“, „hloubat“. Takže Jay Delver „hloubá“ o věcech, ale já se snažím, aby to neznělo tak, že se někomu snažím říkat, jak má žít. Prostě by se člověk měl jen zamyslet nad tím, co v té písničce je. Často jsou to témata, která se špatně rozebírají a která mohou být pro někoho nepříjemná, ale podle mě jsou potřeba. Člověk si pak něco uvědomí i o sobě, o světě kolem sebe, o druhých, vyslechnete si zajímavé názory od ostatních. Hudba může být užitečná třeba i k tomu, že si člověk uvědomí, že zrovna takto o věcech dříve nepřemýšlel. Největší motivaci napsat písňový text mám tehdy, když cítím, že to téma mnou rezonuje, že je zajímavé a že jsem je třeba ještě

v písničkách moc neslyšel. Nedávno se mi na koncertě v klubu Metro snad poprvé stalo, že jsem si všiml, že se mnou někteří lidé ty texty zpívají, a to nejen refrény. V písni Rescue the World, ve které zpívám o světě, který se žene do záhuby, mám verš „Our bodies shine, but we hurt our soul“, tedy „Naše těla září, ale ubližujeme své duši“. A na tom koncertě jsem slyšel, jak si právě tato slova se mnou pár lidí zpívá. V ten moment jsem měl pocit, že ten text někdo podtrhl, a byl to pro mě obrovský dar, velký zážitek. Bylo jasné, že pro ty lidi to má nějakou hodnotu. Tímto způsobem vlastně na koncertech konverzuji s lidmi, které jinak neznám. Sdílíme stejný názor a to mi přijde úžasné.

Pojďme od konverzace s diváky zpátky ke komunikaci v kapele. Změnila se nějak vaše komunikace na koncertech s příchodem nových členů?

Jiné je to v tom, že za sebou ještě nemáme tolik společného hraní, jako měla stará sestava. Mnohem víc tedy pracujeme na tom, abychom zahráli samotné písničky, a je tam méně jamování. V předchozí sestavě jsme někdy mezi písničkami nechali věci volně plynout, zatímco teď se spíš snažíme, aby měl koncert nějaký koncept. Je to jakoby více naprogramované, méně spontánní, ale o to spontánněji já například mezi písničkami mluvím. Už se s tím tak nepáru, jsem ostřílenější, a tak jsem schopný

dát lidem ze sebe víc než jen to, jak se bude jmenovat další písnička.

Loni jste vydali koncertní nahrávku.

Ano, je to záznam několika vystoupení z doby, kdy vznikala nová sestava. Ještě tam byli někteří členové, kteří se v kapele mihli jen krátkodobě, takže je to vlastně záznam toho přerodu. A já jsem si říkal, že to stojí za to vydat, protože je tam cítit právě ten zlom mezi starou a novou kapelou.

Nyní vydáváte singly. Na nové album nemyslíte?

Zatím ne, mám pocit, že dnešní doba přeje právě singlům. Vydali jsme dvě alba, se kterými bylo opravdu hodně práce. Člověk na albu dva nebo tři roky dělá, trvá to určitý čas, a posluchači se mezitím přesunou někam jinam a zapomenou. Přijde mi tedy rozumnější vydávat písně po singlech a je možné, že až budeme mít vydaných třeba osm nebo devět singlů a bude to fungovat

dohromady, uděláme z toho opět album. Nebráním se tomu, ale v tuto chvíli o albu neuvažuju.

Céděčka ale mohl člověk prodávat na koncertě. Digitální singl si fanoušek z koncertu neodnese.

My jsme se rozhodli jednak vydat vinyl, jde právě o tu nově zmixovanou verzi prvního alba, a pak se samozřejmě dají prodávat například trička. Ale těch je všude plno, a tak jsme nechtěli dalšími zaplavovat trh. A protože mě nejvíc baví hudba a jídlo a rád vařím a míchám koření, rozhodli jsme se nabízet jako merch právě směs koření. Jedna se jmenuje Whisper in the Trees a je to směs bylinek s trochou zeleniny. Druhá se jmenuje Good Friends, ale tu jsme už beznadějně vyprodali, takže musíme doplnit zásoby.

Příští rok budete slavit deset let od vzniku kapely. Chystáte něco konkrétního?

Jiné je to v tom, že za sebou ještě nemáme tolik společného hraní, jako měla stará sestava. Mnohem víc tedy pracujeme na tom, abychom zahráli samotné písničky, a je tam méně jamování.

Vidíte, mě to zatím vůbec nenapadlo. Já vlastně na ty organizační věci moc dobrý nejsem. Ale když nad tím teď přemýšlím, něco bychom určitě udělat měli. Třeba pozvat kluky ze starých sestav, když budou mít zájem, a udělat nějaký koncert, na kterém se všichni potkáme. To by bylo pěkné. ☑

Ben Cristovao

Moje diskografie je solidní duha

Třikrát vyprodal O2 arenu a míří na stadion. Má styl. I na náš rozhovor do centra Prahy přijel stylově – na motorce Harley-Davidson. Když po několika minutách zavírali zahrádku, kde jsme rozhovor načali, bez váhání usedl na nevábnou obrubu kašny poblíž, kde jsme povídání dokončili. Hvězda, které jsou ale hvězdné manýry cizí. K rozklíčování otázky, co na tom Benovi všichni vidí, nám neplánovaně pomohlo i několik kolemjdoucích.

TEXT: PETR ADÁMEK, FOTO: ROMAN ČERNÝ

DĚKUJEME RADIOMUZEJU HUDEBNÍHO KLUBU DOUPĚ ZA POSKYTNUTÍ ZÁZEMÍ PRO FOTOGRAFOVÁNÍ.

Bene, čím se teď momentálně zabýváš?

Začínají nám komplexnější přípravy na koncert v Edenu příští rok. Řešíme výpravu, stage design a všechny tyhle věci. Společně s Nik Tendem jsme vydali EP HRA1 a pozvolna připravuju další EP, které bude zase víc „hudební“, to znamená s kapelou. To je něco, co mě hodně baví.

Colours of Ostrava, foto: Peter Dudek

Zaslechl jsem něco o spolupráci s Richardem Müllerem. O tom mluvíš?

Částečně ano. Richard bude hostovat v jedné skladbě. Já jsem napsal refrén, Ondřej Brzobohatý sloky a Jan P. Muchow udělal hudbu. Hudbu jsme natáčeli v Berlíně, to je krásné místo s neuvěřitelnou energií. Celá tahle věc je

naprostý strop. Richardův hlas zní jako zvon, má v sobě obrovské bohatství, je v něm slyšet celý jeho silný odžitý život. To mi moc imponuje. Udělalo mi velkou radost, když se ozval zpátky, že do toho s námi chce jít.

Přesuňme se do nedávné minulosti, ke tvé poslední sólovce Zvíře. Jak se na ni dnes, s lehkým odstupem, díváš?

Dobrá otázka, takhle jsem nikdy nepřemýšlel. Když udělám album, tak ho řeším akorát po tu dobu, kdy je čerstvé a kdy ho promuju. Po nějaké době jdu dál a věnuju se jinému projektu. Soustředím se zase na jiného Bena.

Tomu rozumím, ale není půl nebo tři čtvrtě roku příliš krátká doba na uzavírání kapitol a otevírání nových?

To je dnešní dobou. Frekvence vydávání nového materiálu se stále zmenšují. S albem jsem spokojenej, podle čísel lidí baví, a když hraju něco naživo, lidi to znají. Vyšly z něj dva obrovské hity, které mi pomohly na festivalech i koncertech a jsou úspěšné taky komerčně. To považuju za úspěch.

S čím jsi vlastně k tvorbě alba přistupoval? Oproti tvé předchozí tvorbě zní hodně jinak.

Otisklo se do něj mé zranění. Urval jsem si rameno a na rok jsem musel přestat sportovat. A když mi pak sundali ortézu, tak mi týden nato ještě prasknul biceps. Já když ztratím možnost sportovat, ztratím disciplínu, tak musím začít fungovat jinak. Potřebuju ze sebe vybit energii, potřebuju se angažovat a být aktivní. V té době se můj producent nastěhoval ke mně do domu, vedle nás se nastěhoval můj kytarista Karol, takže jsem měl na hudbu hodně času i prostoru. Do té

doby jsem až tolik nechodil ven, protože jsem byl buď na tréninku, na závodech, nebo na koncertě. Najednou jsem měl víc času a objevil jsem zase jiný život. Pozoroval jsem, jak lidi fungují a co jsou priority ve společnosti. Nasával jsem pouliční slang, vnímal lidi. Všechno, co jsem nasál, jsem vepsal do Zvířete.

Hodně textů zní, jako by se v tobě probudilo zvíře doslova.

Každý člověk má v sobě zvíře. A každý máme nějaký fiktivní charakter. Nikdy jsem ale nechtěl, aby album zobrazovalo mě, to bych ho nazval třeba „Já, zvíře“ nebo „Byl jsem zvíře“. Ale je to prostě jen Zvíře. Mám rád otevřené významy, nejde o žádné mé přímé doznání. Takové je spíš album, které jsme udělali s Nik Tendem, které jsem zmiňoval. Oproti tomu je Zvíře odvar.

Každý člověk má v sobě zvíře. A každý máme nějaký fiktivní charakter.

Zvířetem sis ale nasadil pro mnoho lidí nečekanou masku zlobivého kluka. Jak moc je real a jak moc jde o stylizaci?

Myslím, že už dřív jsem udělal spoustu tracků, kde jsem nezněl jako Mirek Dušín. Třeba Fckng prblm s Majkem Spiritem nebo Molly s Egem. Je ale pravda, že skladby, které prorazily, byly zrovna ty, které dávaly „good guy vibe“. Možná jsem Zvíře udělal i trochu na truc. Jak stárnu, nechci se škatulkovat, naopak chci sám sobě ukázat, že dokážu psát i jinak. Vlastně se potkalo víc věcí naráz. Měl jsem poblíž partu, ve které jsem se chtěl cítit jako bad guy a možná jsem se chtěl od všeho osvobodit. Prostě – seru na to, chci si dělat, co chci. Šlo mi o svobodu. Protože zvlášť v téhle době je čím dál těžší se svobodně vyjadřovat, tak jsem si to chtěl užít. Za pár let to bude hustý.

V jakém smyslu? Co bude hustý?

Společnost bude citlivější. Jsme velmi rychlí v tom, některé věci nějak označit, vymyslet jim nějaký název a pak je hodit do kolonky „canceled“ nebo jiných, které by v rámci umění měly zůstat nedotčené.

Máš na mysli sexuální objektivizaci ženy? Nedávno jsme se o tom spolu bavili v rozhovoru pro jiné médium a zrovna před pár dny přišel s podobným, i když dost za vlasy přitaženým postojem bulvár. Pravda ale je, že některé texty na Zvířeti tak mohou být vnímány.

Myslel jsem to obecně. Pokud jde

o sexuální objektivizaci, asi myslíš určitá označení holek nebo částí jejich těl v textech. Ale to je prostě pouliční slang, máme tady klubovou scénu, která s tím tímto způsobem pracuje. I ženy navzájem o sobě často takhle mluví. Navíc ženy se sexualizují samy daleko víc, než to dělají muži. Mluvím o platformách typu OnlyFans, TikTok nebo na Instagramu. Ony samy moc dobře vědí, proč to dělají. Většinou je to živí. Tak proč se o nich nemůže vyjádřit chlap?

Můžeš mít pravdu, ale čísla sexuálního násilí v naší republice nevyznívají úplně pozitivně a podobné texty k tomu úplně nepřispívají.

Už dřív jsem udělal spoustu tracků, kde jsem nezněl jako Mirek Dušín.

Výrobci počítačových her ale taky nelze zakázat, aby vyráběli hry s násilným obsahem. Že je někdo hraje, přece ještě neznamená, že to bude uvádět do reality, není tam žádná korelace. Je to jen entertainment. I to, co dělám já, je entertainment.

Zmínil jsi, že přijdou horší časy. Proč si to myslíš?

Slyšel jsem, že v USA schválili zákon, kdy na základě textu můžou obvinít, nebo dokonce usvědčit člověka například kvůli drogám.

Něco ve smyslu, když ty zpíváš „Máme tu 4 g a 3 ve vířivce“?

Ano. Konkrétně z tohohle by problém být nemohl, protože tři gramy by byly chápány pro domácí potřebu. Ale na featu v první písničce na albu máme Sergeie Barracudu, který rapuje, že někde nechá kilo a jede dál. A přestože je to jen součást charakteru v rapové muzice, tak

v Americe by z toho mohl být problém, protože touto logikou se doznal, že někde nechal kilogram kokainu.

Mluvíš o charakteru v rapové písni. Takže spíš než skutečný život a svět je vlastně rapování o drogových večírcích trochu macho stylizace a gangsta póza, chápu to správně?

Něco z toho pravda je, něco být nemusí, je na každém, jak to vnímá. Rozhodně se ale nechci tvářit, že tady drogy neexistují, že se to neděje, to bych pak lhal sám sobě. Když jdou mladý lidi pařit, často to funguje právě takhle. Na což se často odkazuje i album s Nik Tendem, na něm je to ještě víc explicitní. Je to vlastně extrémní realismus. Sám jsem byl překvapený, kam se to všechno dostalo. I pro mě bylo šokující, jak moc velká součást života to je. Zároveň je na albu skladba Potim krev, kde říkám: Ok, bylo to takhle a takhle, ale teď jdu od toho. Není to oslava. Naopak vyjadřuju sebezpytování.

Ženy se sexualizují samy daleko víc, než to dělají muži. A moc dobře vědí, proč to dělají.

Zároveň se před mladou generací posluchačů trochu vyvíjíš, když jakoby sám se sebou vedeš dialog: „OMG, Bene, proč tak sprostě? Sorry, ale pro děti jsem udělal už dost.“

Přesně tak, nechci na sebe brát zodpovědnost za to, jestli budou moje skladby poslouchat děti. Nemůžu ve svých šestatřiceti letech brát ohled třeba na devítileté děti. Některé skladby jsou označeny symbolem „E“ jako „explicit“ a ty můžou třeba na Spotify rodiče svým dětem zakázat v rámci nastavení účtu. Navíc si myslím, že ten slang to docela schoval. S těmi drsnějšími věcmi se mladá děcka neztotožní, protože tomu neporozumí. Jsou napsané

v kódech a děti to nepochopí. „Máme tu 4 g“ prostě není text na první dobrou, devítileté dítě to nepobere. A ani si nemyslím, že by moje texty byly až tak grafické a názorné, aby mohly být chápány jako návod. Je to nepřítel, je to oheň, který rád popisuju a nějakým způsobem s tím pracuju. Chci ukázat i stinnou stránku tohoto života.

Každopádně ses velmi odhalil.

To stoprocentně, ale jsem si jistý, že to bylo potřeba. Sám jsem cítil, že jsem dlouho neukázal žádnou svoji negativní stránku, žádný svůj vnitřní zápas, demona nebo problém. A i tohle období pro mě bylo důležité. Ona to není žádná póza, nejde o nic, čím by se měl člověk chlubit. Nemám z toho nijak dobrý pocit, ale zároveň nechci lidem říkat, že nevím, o co jde, že mě tenhle svět míjí.

Takže album plné parties a radovánek všeho druhu máš za sebou. Co přijde dál?

Víš, když se člověk podívá na moji diskografii, je to solidní duha. Moje tvorba nemá žádný koncept. Jsou to jen zachycené charaktery v určitém roce, někdy i v určitém měsíci mého života. Mně se prostě nálady konstantně mění. Nejvíce jsem vždy upřímný k tomu Benovi, který je zrovna u kormidla. A ten je pokaždé jiný. Hudbu dělám čistě podle toho, jakou mám zrovna náladu. Na druhou stranu máš umělce, třeba Rychlí kluci, kteří si drží svůj styl. Dělají konstantní věci, mají to vypilované zvukově i charakterově. Tohle nejsem já, mně to lítá všemi směry.

Chaotičnost, kterou popisuješ, tě definuje už docela dlouho. Vnímáš jako přednost, nebo naopak jako břemeno, že tě kreativita hází takto z rohu do rohu?

Mám na to různé pohledy. Někdy mě to deptá. Mám dny nebo období, kdy bych si přál, abych byl vystylizovaný a jednotný, jako jsou jiní interpreti. Pak mám zase dny, kdy mám obrovskou radost, že jsem si svoje posluchače tak rozbil, že ode mě nic neočekávají. Nedávno jsem měl malou filozofickou chvíli a došlo mi, že u spousty jiných

umělců se fanoušci těší, až něco vydají, protože vědí, co dostanou. Ve smyslu „těším se, až vyjde nový Viktor Sheen, protože vím, že to bude takový a takový a bude to pecka“. Ale nikdo si neřekne, že se těší, až Ben vydá nové album. To proto, že lidi mají spíš strach, protože jsou v nejistotě. Líbilo se jim nějaké album, ale vědí, že další bude úplně jiné. Kvůli tomu jsem se osvobodil od očekávání, možná jsem si zavřel dveře od

pravidelného fanouškovství v tom smyslu, že by si ke mně fans chodili pro nějaký specifický žánr. Na druhou stranu jsem spouště lidí otevřel oči, přicházela mi spousta pozitivních zpráv, že mě lidi berou jako chameleona, který může člověka chytnout za ruku a ukázat mu jiný styl. Teď Ben s Nik Tendem a za pár měsíců Ben s Richardem Müllerem. Měl bych radost, kdybych mohl lidi hudbou spojovat. A to i za cenu toho, že lidi

budu hudbou spíš překvapovat, než že by se na ni těšili.

Viděl jsem kus dokumentu České televize 13. komnata, kde se proháníš na koloběžce v tričku Iron Maiden. Uděláš někdy metalovou desku?

Rozhodně. Jednu docela tvrdou věc už jsem udělal s kapelou John Wolfhooker, jmenovalo se to Tidal Wave. Strašně mě

V dnešní době je čím dál těžší se svobodně vyjadřovat. Za pár let to bude hustý.

baví zpěvák kapely Martin Čupka a jeho metoda screemů. Bavili jsme se o tom, že by mě to učil. Můj bubeník Michal Mach aka Artbreaker pochází z metalové kapely. Můj kytarista Karol Komenda má zase blízko k rocku, takže jednou to přijde. Nakonec, vyrůstal jsem na Pink Floyd a Aerosmith. Teď zrovna mě začíná bavit jóga, baví mě hudba, která se při józe poslouchá. Líbil se mi jeden dokument o Beatles, kdy Paul McCartney odletěl do Indie, kde strávil nějaký čas a meditoval. Koukal jsem na to a napadlo mě, že jednou musím udělat meditační album. I to snad jednou přijde.

V jedné recenzi před mnoha lety se objevil pohled, že jsi výborný interpret, ale nikdy nebudeš zpěvák. Cítíš se ty sám dnes jako zpěvák?

Stoprocentně. Cítím se jako zpěvák. Jsou samozřejmě různé levely. Jsou lidi, kteří se narodili s darem a nemuseli pro svoje umění zdaleka tolik udělat. Já ano, mám každý den speciální hodiny zpívání, kde trénuju zadní patro, hlasivky a bránici. Říkat někomu, že nebude zpěvák, je nesmysl. To vychází z úst nebo z klavírnice člověka, který někomu něco nepřeje nebo sám nenašel svůj potenciál a neví, jaké to je, z ničeho vybudovat něco. A hlavně ten dotyčný nechápe, jak zpěv funguje. Zpěv je směsice svalů, intuíce a matematiky v uších. To se bavíme o hudebním sluchu a intonaci. A to všechno se dá naučit. Matěje Rupperta taky kritizovali. Kdysi jsme začali chodit ke stejné učitelce, paní Hance Peckové. Dřív ze sebe stěžil vydal hlásku, opravdu to nebylo dobré. A dneska je z něj výborný zpěvák, který zazpívá i operetu. A nejde jen o zpěv. Z mnoha dalších lidí, které okolí podceňovalo, se často staly velké hvězdy. Usainu Boltovi třeba říkali, že nikdy nebude běžet, protože má skoliózu a špatnou páteř.

Největší úspěch? Dokázat lidem trefit zase odjinud a dosáhnout toho, aby si zpívali novou věc, kterou jsem vymyslel.

Další citace, tentokrát tvůj deset let starý text: „Sebevědomí je moje neprůstřelná vesta. Je třeba makat naplno, je třeba občas nespát. Ale jednou budu TOP, mamí, nebudu jeden ze sta.“ A povedlo se, přinejmenším pohledem tří zaplněných O2 aren ve čtyřech letech a čísel poslechovosti. Čemu za tento úspěch vděčíš?

Jsem rád, že poukazuješ zrovna na tenhle text. To byla právě cesta k úspěchu. Neposlouchat lidi. Já jsem byl zvyklý na to, číst neustále negativní komentáře. Vylezl jsem ze soutěže, ve které jsem neuměl zpívat, a dostával jsem na prdel. Tehdy byly na YT dislajky a já dostával nejvíc hejtů. Pravidelně mi lidi psali, že neumím zpívat, že kurvím češtinu, že všechno ničím, že do roka skončím, že po mně pes neštěkne. Neustále mi chodily zprávy, ať se na to vyseru. Tím chci říct, že tohle všechno mě živilo, hnalo, dělalo mi to dobře. Vlastně mě to motivovalo. Chtěl jsem lidem dokázat, že to tak není. Ne že by to byl hnací motor, to zas ne. Ale chtěl jsem sám sobě dokázat, že něco dokážu. A uvědomil jsem si, že aby se to povedlo, budu tomu muset dát život.

Takže klíčovým faktorem byla podle tebe pracovitost?

Nikdy jsem to nevzdal. Takže asi rozhodnutí.

Z posledního alba hodně zatrendoval song Nemusim nic. Jedna z věcí, které vím, že nemusíš, je řídit na koncerty. I když jedeš něco točit do zahraničí do studia, máš řidiče, který tě odveze, abys mohl odpočívat nebo relaxovat. Je třeba tohle jedna z věcí, které mají úspěšní umělci společné?

V tom songu je vyřčené, že jsem hodně makal. A cokoliv dělám, dělám pro to, že to chci dělat. Ne pro peníze, ale pro radost ze hry, pro radost ze života, pro radost z toho, když jsem na stagi a lidi to znají. Největší motivace je udělat další hit, který nebude stejný jako ten předchozí. Baví mě, když dokážu ty lidi znovu trefit, aby si zpívali novou písničku. To je nejvíc, to je ta nejkrásnější věc. Dokázat lidem trefit zase odjinud

Koncert v O2 areně, foto: Tereza Slowiková

Koncert v O2 areně, foto: Tereza Slowiková

a dosáhnout toho, aby si zpívali novou věc, kterou jsem vymyslel. To je pro mě největší úspěch. Líbilo se mi, co říkal v jednom rozhovoru Rick Rubin...

V tu chvíli k nám krátce po sobě přicházejí dvě dvojice – dvě dívky a poté pár, kluk s holkou. Postupně chtějí s Benem fotku, a zatímco se s ním fotí, improvizovaně se jich ptám na jejich nejoblíbenější Benovu skladbu.

Fanyнка 1: Kolotoč
Fanyнка 2: Postel
Fanoušek: Bomby
Fanyнка 3: Nemusim nic

Zajímavý vzorek, co myslíš?

Vidíš, Postel je absolutní ploužák. Bomby, to je zase nostalgie. Ten týpek bude poslouchat Ektora nebo Nik Tenda a Bomby jsou něco, na čem vyrůstal deset let zpátky, a je to pro něj nostalgie a prdel. Nemusim nic, to zas byla nějaká

sportovkyně, která si to dává při tréninku. Hrozně mě baví, jak každého baví něco jiného.

Bomby už ti samotnému trochu vadí, nemám pravdu?

Dřív ano, ale teď je hraju naživo s kapelou a tím svým metalovým bubeníkem, takže mě to zase chytlo.

Nakousl jsi něco s Rickem Rubinem.

No jasně. Nějaká kapela se ho ptala, co udělat, aby jejich tvorba fungovala. A on na to, že lidi nevědí, co bude fungovat, nevědí, co mají vlastně rádi, než to slyší. A ty jsi tu od toho, abys jim to ukázal. On vlastně říká, aby ses nesnažil dělat hudbu tak, aby se lidem líbila, ale věřil své intuici. To mi utkvělo v hlavě. ☒

Majáles Hradec Králové, foto: Petr Klapper

Foto: František Ortmann

Matyáš Vorda

Time-code jako dennodenní chleba

Hudební komunita ho znala jako bubeníka jedné z neúspěšnějších poprockových kapel. Dnes už tolik vidět není, zato je velmi vidět jeho práce. Jako stage designer vymýšlel Matyáš Vorda koncertní scény pro umělce v největší domácí hale i v rámci udílení Cen Anděl. A své umění předvedl i na největším eventu svého druhu – na Eurovizi.

TEXT: PETR ADÁMEK

Jaké bylo tvé úplně první setkání s hudbou, které si dnes dokážeš vybavit?

Někdy kolem čtyř let. Můj táta měl kapelu, kde hrál na kytaru, takže jsem jako malý byl na jeho koncertě. Pak mě napadá dotazník z první třídy, který mám dodneška schovaný, kde jsem jako svoji oblíbenou hudbu napsal Šmouly a Clawfinger.

Jen o pár let později jsi založil vlastní kapelu a několik let nato už jste podepisovali smlouvu s major labelem. Respektive konkrétně za tebe tvoji rodiče, protože jsi ještě nebyl plnoletý. Čemu vděčíš za to, že se ti v takto nízkém věku podařilo z obrovského úspěchu, kterého Mandrage dosáhli, nezblbnout?

Když jsme podepisovali první smlouvu, bylo mi asi šestnáct, ale Mandrage už šest let fungovali, takže jsme měli něco za sebou. Kromě toho jsem poslouchal úplně jinou muziku a pohyboval se mezi jinými lidmi, než kteří chodili na naše koncerty. Tenkrát jsem byl technař, jezdil jsem na CzechTek. Tím pádem jsem té slávě nikdy nepropadl, protože naši fanoušci byli úplně jiná sorta lidí, než jsem znal, takže se mnou jejich pozornost až tolik nedělala. A od svých kámošů jsem kvůli Mandrage schytával spíš výsměch. Myslím, že díky tomu se mi podařilo zůstat nad věcí.

Momentálně tě namísto Mandrage živí stage design. Kdy ses o tuto specifickou disciplínu začal zajímat?

Zase to má spojitost s tátou. Pracuje v plzeňském divadle Alfa, kde jsem strávil prakticky celé dětství. Chodil jsem tam do

dílen, bavilo mě vše kolem světla, scény, kulisy, prostě všechno, co se tam chystalo. To bude prapůvod. Pak se na mně hodně podepsala jedna z mých tehdejších kapel Super Tuzex Bros. Byl to paradox. S Mandrage jsme někdy přijeli, vybalili nástroje, odehráli koncert oblečení tak, jak jsme přijeli, a zase jeli domů. A chodilo na nás tenkrát třeba pět set lidí. Na Super Tuzex Bros. chodilo třicet lidí, ale náš zpěvák Tuzex Christ naopak extrémně řešil, jak to celé bude vypadat. Začal mi ukazovat Nine Inch Nails, Marilyn Manson a další kapely, které byly na vizuálu vždycky hodně založené. Kladl velký důraz na vizuální stránku kapely, světla, kostýmy. Na stagi jsme měli obrácený svítící kříž, malovali jsme se, všechno jsme hodně řešili. V tu dobu mě to chytlo a lásku k vizuálu jsem přenesl i do Mandrage. Ostatním jsem vysvětloval, že jsme kapela, která hraje před dost lidmi, a že bychom mohli řešit i to, jak vypadáme, nejen muziku. Od té doby jsem se začal starat o vizuál.

Pokud jde o stage design, byl jsi samouk?

Zpočátku jsem se snažil přijít na to, jak udělat, aby byla světla a LED projekce synchronní s muzikou. Jako bubeníkovi mi vždycky vadilo, když to bylo mimo rytmus, ale nevěděl jsem, jak docílit opaku. I pro sebelepšího osvětlovače to bylo náročné kvůli přirozenému zpoždění techniky. Člověk u světla totiž musel mít naučený grif mačkat to o těch správných pár milisekund dřív, což se prostě celý koncert nedá vydržet. Živě to tedy moc nešlo, tak jsem zjišťoval, jak se s tím poprat digitálně. Bylo těžké na to přijít, tehdy nebyly na YouTube stovky tutoriálů. Po čase mi zvukař Dominik Pecka vysvětlil, jak

funguje tzv. time-code, což mi otevřelo úplně nové obzory. Od té doby jsem se o time-code začal zajímat a dnes je to můj dennodenní chleba a výraz, který neustále někomu vysvětluju, protože mnoho hudebníků stále neví, o co jde a hlavně jak to funguje.

Považuješ se tedy za průkopníka?

Průkopníka ne, spíš jednoho z lidí, které staging začal zajímat ve stejnou chvíli. Někdy jsem si myslel, že zjišťuju a přicházím na něco, co tady už dvacet let existuje. Pak jsem přišel na to, že ne, že to v ten samý moment v branži vzniká

což byl pro mě odrazový můstek. Nechtěl jsem to ale pojímat jako balonky a dort. Napadlo mě, že bychom mohli koncert uchopit jako zakázanou oslavu na střeše baráku. Líbila se mi představa mít kulisu střechy, neon, který svítí jakoby na ulici dolů, kus komínu, antény. My budeme na té střeše, prostě rooftop mejdan. Přestože z plánu nakonec zbyla jen ta střecha s neonem, bylo to pro celou scénu signifikantní. Docela dlouho jsem také přemýšlel, jakým způsobem ztvárnit „přítomnost“ zesnulého Davida Stypky na tomto koncertě, a nakonec jsem ho vyřešil „stínohrou“. Vše jsem po

Pyrotechnika je taky tvoje práce?

V té základní podobě ano – jaká bude, kde bude, kolik jí bude, co bude dělat. To samé konfety. Vše samozřejmě řeším s umělcem, ale konečné slovo mám obvykle já. Když je na ledce modrozelená barva s bílou, tak k tomu se prostě ohně nehodí. V tu chvíli musíme změnit barevnost písničky. Anebo ohně vypustit.

Vím o tobě, že nejsi velký příznivec konfet a ohňů, je to tak?

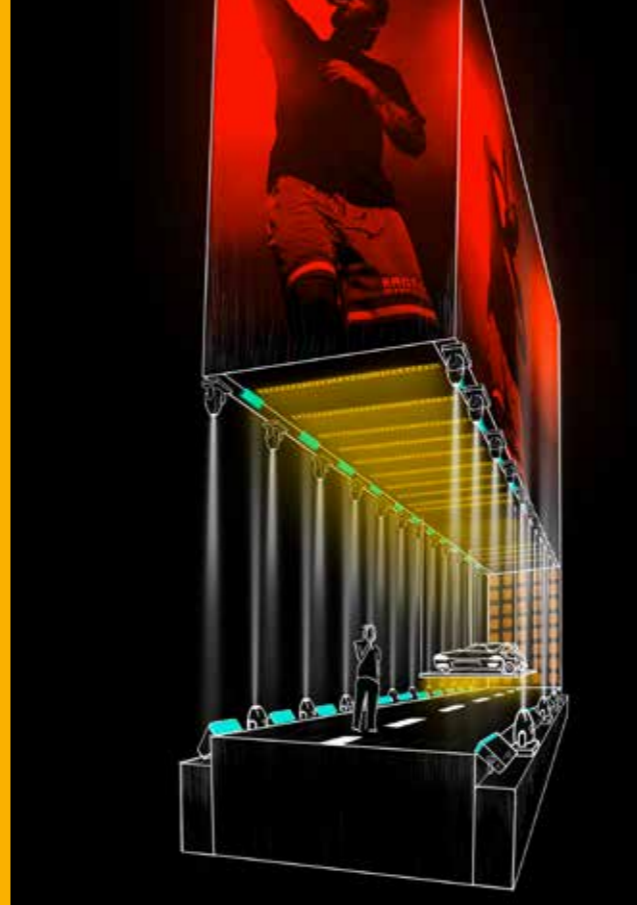
Popravdě jsem docela „překonfetovaný“. V jednu chvíli už toho bylo moc, na festivalu to dělala každá druhá kapela, už mě to nepřekvapí. A ohně jsem měl osobně vždycky spojené s vesnickým typem zábavy. Dřív se využívaly hlavně u bigbitu, kapel typu Kabát, což mi bylo cizí. Teď se s nástupem tvrdého rapu metalová estetika znovu vrací do hry a dost mě to baví. Kdyby chtěl ohně využívat na show někdo jako Leoš Mareš, tak se mu to budu snažit rozmluvit.

Mluvil jsi o barevnosti jednotlivých skladeb. Jak přemýšlíš právě o barvách?

Poslouchám pořád dokola celý setlist a přemýšlím o barvách a vizuálu, které mi k těm písním ladí. Když jsem začínal, myslel jsem si, že každá písnička musí být jinak barevná. Teď dám klidně pět červených písní po sobě a ničemu to nevadí. Nejvíc mě baví, když je celá scéna monochromatická. Kombinace více barev v jeden moment nevyhledávám, i když dříve se mi to líbilo.

Je někdo, koho v téhle branži obdivuješ?

Problém je, že nás všechny ovlivňuje stejná bublina. Každý interpret ti ukazuje fotky z Pinterestu nebo Instagramu, které samozřejmě znáš. Pak přijde umělec z úplně jiného žánru a ukazuje ti zas ty samé fotky. Mě baví, když někdo dokáže přijít s něčím úplně novým. Dostává mě staging, který dělá Tobias Ryländer. To je člověk, který hned několikrát kompletně změnil svět vizuálu. Ve chvíli, kdy jsme byli něčím přesycení, dokázal přijít s něčím novým, vycházel z věcí, které všichni známe, ale používá je úplně nově. Na začátku kapely The 1975 byl

Vizualizace přípravy koncertu Viktora Sheena a Calina v O2 areně

jejich kompletní vizuál černobílý, promo fotky, videoklipy, stage, kostýmy, grafika desky, všechno. Pak Tobias změnil celou estetiku na barevnou a začal stavět objekty z ledky, používat ledku jako zdroj světla. Následně udělal stage design do výšky, hodně úzký a vysoký, do té doby byla většina scén širokoúhlých. Dnes jsou ledky na výšku často, vlastně na každém druhém festivalu, ale v té době to byla úplně novinka. Teď zase navrhl scénu The 1975 jako průřez několika-patrového domu, využívá nestageových prvků. Nedokážu říct, jestli i tohle je adaptovatelné na jiné umělce, ale rozhodně je to novátorské.

V čem je zásadní rozdíl v práci na halových koncertech oproti těm klubovým?

Malé koncerty trpí tím, že mají mnohem menší budget. Umělci by obvykle rádi stage, která bude extrémně zajímavá, ale měla by jít jednoduše složit do dodávky a převézt do dalšího klubu a co nejmíň stát. To se sice vymyslet dá, ale jen několikrát. Takové parametry jsou k práci

mnohem složitější než možnost pracovat se špičkovou technikou.

Pracoval bys pro kohokoliv?

V žádném případě. Jednak musím cítit, že dokážu být tomu projektu přínosný, a jednak tam nesmí být ideologický rozpor. Některé umělce jsem v minulosti odmítl.

Je skvělé dostat se na úroveň, kdy si můžeš vybírat.

Vybírat si můžeš vždycky, ne?

To jistě, ale jako začátečník, který si potřebuje udělat jméno, asi musíš přistupovat na kompromisy a kývnout i umělci, pro kterého bys jako dobře známý profík pracovat nemusel.

Myslím, že nemusíš. Kdybych neměl ani na rohlík a dostal nabídku třeba od Ortelu, tak bych rozhodně šel radši dělat úplně jinou práci.

Stojíš také za Cenami Anděl. Jaká je tvoje role?

Mám na starosti stage design a řeším všechna hudební vystoupení. Dávám podněty, jak by to mělo celé vypadat, protože tým Andělů je opravdu malý. Ten projekt je spíš love brand. Není pro nás zásadní, abychom byli větší a větší, ale abychom si zachovali vkusnost. Není nutné růst velikostně, jde o to, dělat něco zajímavého.

Letos ses potřetí účastnil Eurovize, kde jsi měl na starosti staging české zástupkyně Aiko. Jaká to byla zkušenost?

Na Eurovizi u nás panuje zvláštní pohled. Obsahem působí estrádně a bizarně, nemá u nás sledovanost. Lidi si často myslí, že je to něco jako olympiáda v hudbě. Že by se tam měla objevovat nejlepší písnička od nejlepšího interpreta v zemi, která se pak utká s nejlepší písničkou od nejlepšího interpreta z jiné země. Ale tak to není. Je to prostě zábavný kolos, který si dělá sám ze sebe trochu srandu, umožňuje propojování různých kultur a lidí, je na něj napojena velká LGBT+ komunita z celého světa. Hudba, která tam zní, má většinou

životnost akorát ten týden, kdy je Eurovize aktuální. Málokterá písnička se otiskne dlouhodoběji do světa mimo eurovizní bublinu, ale jsou i interpreti, kteří díky ní vystřelili a teď jezdí největší světové festivaly a jejich tvorba je známá po celém světě.

Za mě má Eurovize extrémní přidanou hodnotu právě ve stagingu. Je to Mekka nových technologií. Firmy zabývající se stageovou technikou na ní představují nové produkty a všechno je pod drobnohledem profesionálů z celého světa. Na samotné stagi se přímo na místě pracuje dva měsíce. Je nepředstavitelné, že si někdo pronajme na zkoušení jednoho projektu takhle velkou halu na dva měsíce. Letos jsem na Eurovizi viděl největší množství světel a krokových motorů na jednom místě za celý svůj život. Když mi přišly v lednu technické dispozice, nemohl jsem uvěřit, že tam tohle všechno bude, že je po celé Evropě vůbec tolik techniky. Po technické stránce je to pro všechny lidi z branže svátek. Letošní Eurovize stála 250 milionů eur.

Co tě po vizuální stránce baví nejvíc v Česku?

Divadlo bratří Formanů. To je vizuálně tak daleko, že nic víc neexistuje. Pro někoho je český klenot Bohdalová, pro mě jsou to Formani.

Začali jsme tvoji hudbou, skončíme tvoji hudbou. Nelákalo by tě rozjet naplno novou kapelu, jako se to povedlo kdysi s Mandrage?

Teď zrovna nic nového začínat nepotřebuju. Určitě mi nechybí řešení kapely v tom pravém slova smyslu. Hraju s Marcellem a Fídou, s nimi se moc fajn existuje, rád s nimi v dodávce jezdím na koncerty, zahraju si díky tomu na bicí. To mi stačí.

Co pro tebe dnes znamenají bicí? Jde už čistě jen o koníček?

U stage designu je to stále hledání a upořádávání se s novými problémy, neustálé učení něčeho nového. Když si sednu za bicí, jsem si jistý tím, co dělám. Jasně, taky se pořád něco učím, ale cítím vnitřní klid, že je všechno dobrý, že jsem tam doma. ☒

Koncert Ewy Farné v O2 areně

paralelně. Možná proto nebyly tutoriály, protože ty věci neexistovaly. Mluvíme o Česku, ale v některých oblastech i celosvětově.

Co přesně zahrnuje tvoje práce od chvíle, kdy ti zavolá umělec, který by od tebe chtěl vymyslet stage?

Ze všeho nejdřív přemýšlím, jak bude scéna jako celek vypadat. Usiluju o to, aby byla pochopitelná a rozpoznatelná, aby bylo zřejmé, že jde o stage právě toho daného interpreta. Jako příklad můžu uvést třeba Ewu Farnou, které jsme vloni dělali O2 arenu. Chtěla to mít pojeté jako oslavu 30. narozenin,

celou dobu probíral s Ewou, která měla spoustu dalších nápadů a také do toho řešila s choreografkou tanečnický. U koncertu Calina a Viktora Sheena jsem zase k desce Roadtrip udělal scénu jako silnici s přerušovanou dělicí čarou uprostřed, na niž se v poslední části koncertu spustilo auto, do toho konceptu zapadala světla, ledky, speciální efekty atd. Finální návrh následně vždy probírám s technologií a dodavateli techniky, abychom věděli, že je vše možné postavit tak, jak jsem to vymyslel. Další důležitou částí mojí práce je programování světel a LED contentu na time-code.

Budovatelské písně padesátých let

Máloco z naší hudební kultury vnímáme s takovým úšklebkem a odporem jako éru budovatelských písní první poloviny padesátých let. Nechce se ani věřit, že se na nich často podíleli i ti nejrenomovanější umělci té doby. A považte, mnozí dokonce s nadšením!

TEXT: JOSEF VLČEK, FOTO: ARCHIV OSA

Skončila druhá světová válka a svět byl plný optimismu. Na varování, která pronesl Winston Churchill v březnu v americkém Fultonu, se ve střední Evropě nebral zřetel. Naopak, tehdejší Československo mnohem otevřeněji vnímalo impulzy, které přicházely ze Sovětského svazu. V kulturní oblasti to byla

především intenzivní tažení A. A. Ždanova proti formalismu. V první fázi – ještě předválečné – se jeho projevy a státi týkaly hlavně spisovatelů, ale po roce 1948 se objevily první pokusy ovlivnit i hudební scénu. Cílem těchto tlaků byla snaha donutit skladatele, aby vytvářeli angažovanou hudbu (tj. tvorbu

podporující dané společenské zřízení a režim, který je vytváří). Ždanovština sice mířila především na tvorbu Šostakoviče, Kabalevského nebo Chačaturjana, ale při té příležitosti bylo zformulováno pět základních tezí, na nichž vzniklo to, čemu se říkalo socialistický realismus v hudbě. Z prvního levelu čili

z vážné hudby se pak přenesly i na hudbu, které dnes říkáme populární.

Prvním požadavkem Ždanovových tezí byla STRANICKOST – umělecké dílo vzniká s vědomím úkolů a na podporu politiky komunistické strany. Bod druhý, IDEOVOST – umělecké dílo vede k podpoře výchovy a ideového vědomí občanů v duchu marxismu-leninismu. Za třetí LIDOVOST – umělecké dílo musí být srozumitelné, zachycovat reálný život každého občana. Za čtvrté TENDENČNOST – román, obraz, skladba musí reflektovat přeměnu společnosti na základě třídního vědomí, že kráčíme vstříc šťastné budoucnosti. A konečně za páté TYPICKOST – to znamená konstruovat typické obrazy socialistické přítomnosti.

Chceme-li zmapovat to, co se v období první poloviny padesátých let odehrávalo na oficiální hudební scéně, mohli bychom ji podle námětu rozdělit zhruba na tři prolínající se tematické oblasti – BOJOVAT, PRACOVAT, MILOVAT.

BRÁNIT VLAST

Málokdo si dnes uvědomuje, že Československo v době začátků studené války bylo výrazně militaristický stát. Mělo předimenzovanou armádu, velké přebytky válečné výzbroje a samozřejmě

i intenzivní vojenskou propagandu, zaměřenou na nového nepřítele, USA a kapitalistické státy Evropy. Existovala tu i tradice bojových písní, většinou pochodů ještě z dob Rakouska-Uherska a z těsně předválečného období. Optimistické pochody vznikaly už v rámci Osvobozeného divadla nebo pod tlakem blížící se války.

Základy vojenské budovatelské písně vznikly už za druhé světové války, když skladatel Vít Nejedlý v rámci rodící se Československé armády v Sovětském svazu vytvořil Armádní umělecký soubor, který nesl po Nejedlého smrti v lednu 1945 až do svého zániku v roce 1993 jeho jméno. AUS, jak se mu říkalo, narostl v padesátých letech do obřích rozměrů – čítal přes osmdesát hudebníků, sto dvacet zpěváků a padesát tanečníků. Ve své době jím v rámci základní vojenské služby prošli skoro všichni budoucí významní čeští umělci, z nichž mnozí se podíleli i na jeho repertoáru.

Vít Nejedlý se nestihl zapojit do proudu budovatelské hudby, ale jeho pochod Vítězství bude naše, dodatečně otextovaný Josefem Kainarem, byl v padesátých letech hojně využíván při slavnostních příležitostech.

Z válečného období pochází ještě další skladba, která formovala vojenský proud budovatelských písní – Směr Praha. Známe ji spíše podle prvního verše „Přes spáleniště, přes krvavé řeky“. Byla dílem budoucího spisovatele a autora románu Práce Jana Mareše a pianisty AUS Ervína Tomana.

V letech 1949–1953 působil v AUS jako umělecký vedoucí skladatel Radim Drejsl (1923–1953), jehož můžeme považovat za vrcholnou osobnost vojenského křídla budovatelské tvorby. Až do své nikdy nevyjasněné sebevraždy vytvořil tento výjimečně nadaný autor pro svůj soubor široké spektrum angažovaných písní. Z těch nejslavnějších stojí za připomenutí skladby jako Sláva tankům, Voják úderník, Za Gottwalda vpřed, Píseň bitevních letců, Píseň o Fučíkovi nebo Píseň o Stalinovi. Nejznámější Drejslovou skladbou je Armádě zdar, jejíž text je dokonalým příkladem ideového poselství tohoto subžánru:

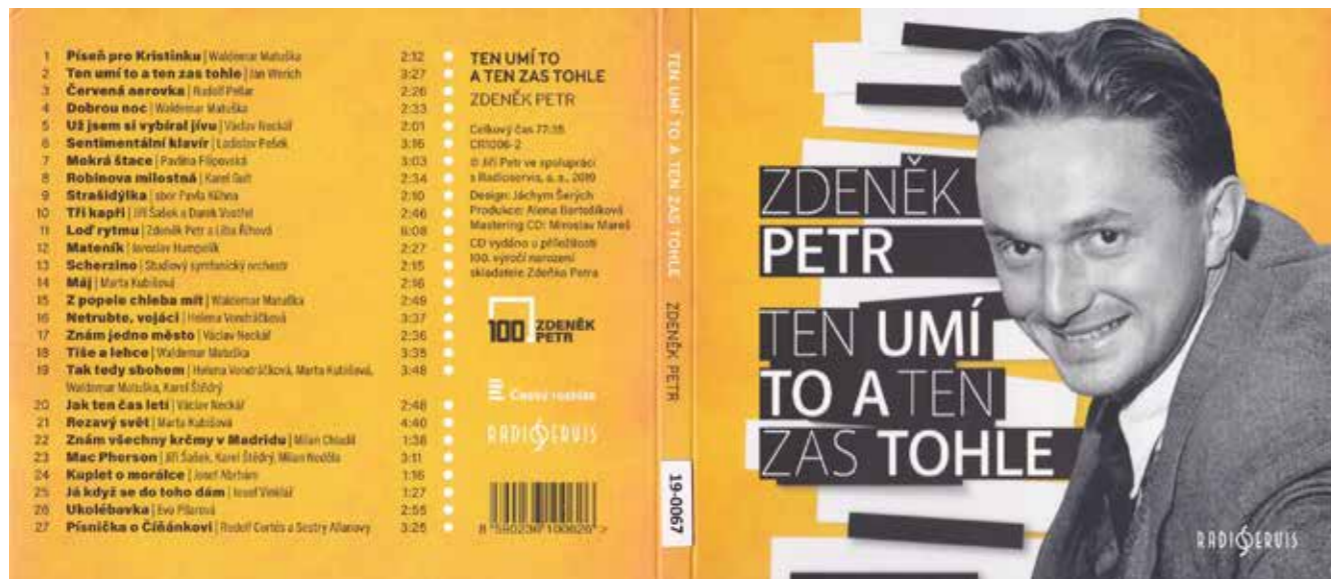
Vít Nejedlý

„Vojáci, dejme výstrahu, je síla v našich zbraních, nepřítel ztratí odvahy, když zaslechne náš zpěv a smích. Zaženem všechny, co myslí na požár, vojáci, vpřed za nový svět, armádě zdar, zdar, zdar, zdar!“

Se svou trochou do mlýna přispěl do vojenské tematiky i další renomovaný skladatel Václav Dobiáš (1909–1978), jehož píseň Příchod Rudé armády na slova básníka Viléma Závady patří rovněž mezi nejznámější skladby své doby. I ta patřila mezi ideální skladby hrané při

Radim Drejsl

příležitosti státních svátků ještě hluboko v šedesátých letech, navíc je typickým příkladem písní oslavujících tehdejšího hlavního československého spojení.

„Když do Prahy rudá vojska vjela a na Letné zaduněla děla, tu sovětští vojáci, gardisté a pěšáci, na garmošku, na garmošku zahráli. Na garmošku zahráli, všichni jsme se sbíhali, tancovali, tancovali, zpívali!“

Ještě na okraj, v souvislosti s vojenskými písněmi padesátých let bývá s oblibou citována z románu Černí baroni známá píseň My letci máme ocelové ptáky. Její správný název zní My jsme ta armáda lidová.

Jde ale o parodii, která za komunistického režimu nikdy nevyšla na deskách. Obvykle není uváděn ani autor, ale řada pamětníků si je jista tím, že jejím tvůrcem byl Jaromír Vomáčka.

Celá vlna budovatelských písní vychází právě z vojenské koncepce: budování je boj, láska je boj, umění je boj. A boj znamená pochodová píseň. Proto mezi písněmi pracovní budovatelskými rovněž dominují pochody a s nimi také pohyb vpřed, symbolizovaný energií sborového zpěvu.

ZEMĚ UHLÍ, OCELI A STAVEB MÍRU

Budovatelská píseň v tom nejkonkrétnějším smyslu, tedy píseň o pracovních cílech, které po vítězství v únorovém převratu určila Československu komunistická strana, se soustředila na celou řadu témat. Najdeme mezi nimi skladby obecného charakteru, podporující plnění prvních pětiletých, údernické hnutí a vůbec nadšené pracovní úsilí nebo

větší zapojení žen do původně mužských zaměstnání. Často je v nich zdůrazňována významná role komunistické strany.

Důležitou součástí tvoří skladby se specifickými cíli, které podporovaly ekonomické plány strany a státu, především rozvoj těžkého průmyslu. Vznikla například celá řada skladeb oslavujících horníky, hutníky, stavaře a další náročná povolání.

Na startu tohoto „budovatelského jádra budovatelských písní“ se znovu setkáváme se jménem Václava Dobiáše. Je autorem hudby k „matce všech budovatelských písní“ s příznačným názvem Budujeme (Vyhrňme si rukávy).

Spolu s básníkem Františkem Halasem, svým nadřízeným z ministerstva kultury, ji složil už v roce 1946, tedy ještě před převratem v únoru 1948, jako hudební motivaci k poválečné obnově republiky. Následně se v roce 1949 stala jakousi hymnou první pětiletky.

Druhou klíčovou skladbou, která svým obsahem definovala budovatelskou píseň, byla skladba Kupředu levá, zpátky ni krok z roku 1948. Znal ji skoro každý, protože úryvek z instrumentální verze byl znělkou zpravodajství Československého rozhlasu. Skladba Jana Seidela (1908–1998) líčí skoro až extatickou vizi nejjasnější budoucnosti, která čeká naši zemi: „Vpřed, soudruzi, hle, zaslíbenou zem / kde už není pánu ani žebráků.“

Za upozornění stojí ještě závěrečná píseň z filmu Císařův pekař – Pekařův císař Ten umí to a ten zas tohle. Je to výjimečný příklad budovatelské písně, která dokázala přežít svou dobu, ale je rovněž důkazem toho, že se oficiální kultura bez podobných podbíživých příspěvků nemohla obejít:

„A budem společně svět a mír milovat /

a budem společně pro ten svět pracovat. // Když všichni všechněm všechno dáme, / tak budem všichni všechno mít dohromady.“

Písně o velkých stavbách a pracovním zaujetí se velmi často prolínají s třetím tematickým proudem, s písněmi o radostném životě, lásce a jasné budoucnosti.

CO S VOLNÝM ČASEM?

Nejjednodušší formou „písní ze života a o životě“, které vznikaly v padesátých letech, byly častušky. Nešlo o nic jiného než o krátké básničky s popěvkou na humorná nebo satirická témata. Přestože se v původní formě mohly vztahovat k čemukoli, v českém prostředí se koncentrovaly hlavně na kritiku společenských nešvarů. Někdy byly velmi bojovné, jako například v pověstných verších Františka Halase:

„Budujeme republiku, jde to pěkně zvesela, vyřídíme bez cavyků toho, kdo nic nedělá.“

Častušky se snažily vyjádřit nejen kritiku zpátečnicků, jimiž byli míněni nepřátelé

režimu, ale stejně tak vylíčit v jasných barvách radostnou každodennost budovatele a šťastný život v socialistické společnosti. Asi nejslavnější jsou Traktorové častušky Pavla Kohouta, v nichž popisuje první kroky mechanizace zemědělství s mnohokrát citovaným refrémem: „Traktory, traktory / i vy traktoristé / údernické prapory / zasloužili byste.“ Kohoutovo dílko přesně v duchu ždanovské doktríny spojuje pracovní budovatelský elán se soukromým životem, neboť řada častušek vrcholí otázkou, co je víc, zda traktory, nebo jejich řidiči:

„Tenhle problém rozřešily naše dívky až v té chvíli, kdy s úsměvem ve tváři vezli si je, roztomilí, na traktorech k oltářím!“

Častušky se zpívaly nejčastěji za doprovodu tahací harmoniky nebo a cappella na kolovrátkové melodie, většinou přejaté od ruských vzorů. Typické pro ně bylo také to, že se většinou cílevědomě a intenzivně obracely k snadno manipulovatelné mládeži. Klasickým příkladem je text Vítězslava Nezvala STM 1950: „Mladí jsou všichni, kdo nás převedli do nové epochy s Klementem Gottwaldem v čele, mladý je Zápotocký, mladý je Nejedlý, mladá je strana a její ručitelé.“

S Poděšťovým zhudebněním Nezvalovy básně se dostáváme na hranici mezi častuškou a klasickou radostnou písní, oslavující krásy domova, lásku a šťastnou budoucnost, to vše pod vedením Komunistické strany Československa. V další slavné budovatelské písni Zítřka se bude tančit všude, slibující poetickými slovy Pavla Kohouta nádherný nový svět, je adorace mládí s jeho pozitivní energií vypíchnuta v lyričtější podobě: „Kvetoucí zemi jede vlak, v slunci leskne se řeka a píseň letí do oblak a s nimi do daleka; do ulic velkých cizích měst, kde všichni mladí lidé začnou ji zpívat na počest života, který přijde!“

Název díla: <i>Joe Gran 1920 Eolene Salva 1920</i>		10. Nakladatel	11. Úpravy	Doba trvání	Copyright
1. Skladatel	<i>Joe. Poděšť</i>	<i>Orbis 1951</i>			
2. Skladatel		<i>SNKLHU 1954 rep. a tel.</i>			
3. Spisovatel	<i>Jur. Seidl</i>				
4. Spisovatel	<i>Leo. Pícha</i>				
5. Zpracovatel					
6. Druh díla a opus	<i>bud. píseň</i>	12. Podpisový prohlášení. Je veškeré údaje uvedené na této obálce jsou správné a je odpovědná za všechny škody, vzniklé případným jejím neoprávněným vyplněním.		D. T.	
7. Text byl vydan v nakladatelství	<i>hude. vydavatelství v Praze</i>	<i>Jan Ref</i>	date <i>27. 11. 51</i>	☒ P	☒ V
8. Původní název díla	<i>Největší</i>	Podpis (právník, notář)		Nevyplňuje:	
9. Dílo je součástí					

Autor hudby ke Kohoutově textu, nástupce Radima Drejsla v AUS Ludvík Poděšť (1921–1968) byl dalším z klasiků budovatelské písně. Část jeho tehdejší tvorby se vztahovala k vojenským tématům, ale ty nejslavnější věci se snažily v posluchačích probudit co nejpozitivnější vztah k socialistické současnosti, byť by to bylo jen kvůli dobrému počasí: „Dobrý den, maminko v šátku, ať vám slunce brzy prádlo usuší. Dobrý den, kolono chlápku, hodně dobré atmosféry do duší. Dobrý den, tátové v díle, vaši kluci z vojny pozdravují vás. Dobrý den, všechny naše milé. Dobrý den, lidé kolem nás. Dobrý den, dobrý den, dobrý den, lidé kolem nás.“

Nejslavnější a zároveň nejkarikovanější Poděšťovou písní ale byla pověstná a mnohokrát parodovaná Jde Frantík kolem zahrádky, k níž mu napsal text začínající literát Jaroslav Dietl. V ní dosáhla autorská dvojice vrcholu stylu, kterému se neoficiálně říkalo konvalinkismus. Jeho podstata spočívala ve spojení témat lásky k ženě a lásky k práci, inspirovaných verši básníka Štěpána Ščipačova: „Když ráno frézu roztočil, svou druhou krasavici, šťastně se na ni zazubil a hned jí měl co říci.“

Koncepce kulturní politiky KSČ v době budovatelské kultury stavěla také na

tezi lidové moudrosti, cílevědomě obsahově vybírané a řízené kulturní politikou. Typický pro ni byl folklorismus. Pod tímto pojmem rozumíme oživování prvků lidové kultury v jiném prostředí než původním, jež se projevovalo širokým spektrem různých aktivit od vytváření folklorních souborů až po různé kompozice napodobující lidové písně.

Poetika budovatelských písní se brzy vyčerpala a po 20. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu, kde byl odhalen Stalinův kult, nenápadně vymizela. Navíc se objevily první hospodářské potíže a představa, že „zítra se bude tančit všude“, nebo sliby prezidenta Antonína Novotného, že „ještě tato generace bude žít v komunismu“, vyznívaly směšně. Budovatelské písně působily komicky a přes snahy oživit žánr v modernější podobě za normalizace úplně vymizely. Zůstaly po nich jen drobné poznámky v biografii mnoha známých nebo nastupujících českých básníků, textařů a skladatelů poloviny 20. století. Nikdo se tím nikdy moc nechlubil.

Hudba, která se angažovala ve prospěch totalitního režimu, se ale dnes s ubývajícími pamětníky pozvolna dostává do situace renesančních soch a portrétů, které sice oslavovaly dobové tyranie a krutovládce, ale nikdo nepochybňuje jejich uměleckou kvalitu. I tady možná až čas rozhodne, co si zaslouží vzdor svým pochybným ideovým hodnotám přežít. ☒

Nezmaři 45 let na scéně a co bylo předtím

Velkým koncertem v pražské Lucerně oslavila v prosinci českobudějovická folková skupina Nezmaři pětáctyřicet let trvání. Potom si vzali volno, první koncerty začali nabírat až v dubnu. Nebylo jich mnoho, není kam spěchat. Protože Nezmaři, parta z pozoruhodné jihočeské hudební líhně, se z amatérských začátků dobrali až na tuzemský vrchol svého žánru.

TEXT: FEDOR SKOTAL, FOTO: FRANTIŠEK HEŘMAN

Myslím si ale, že ten příběh začal daleko dřív. V roce 1967 se konala v Ústí nad Labem první Porta, tehdy zdánlivě nevýznamná přehlídka několika countryových kapel a především trampských sborů, protože těch country skupin u nás bylo po čertech málo. Legendární Spirituál kvintet, který měl za sebou turné s americkým folkovým bouřlivákem Petem Seegerem, soutěžil v roce 1968 v kategorii Country and Western (mimořadně skončil až pátý), protože u nás vlastně nikdo nevěděl, co je to folk.

Kategorie folk byla zavedena v roce 1969. Soutěžily výlučně kapely, jen o přestávce usedl na pódium Vláda Merta, který mezitím v tichosti natočil v Paříži první české folkové (spíš česko-slovenské a napůl folklorní) album *Ballades de Prague* (1968). Hrál vsedě, což bylo velmi nezpůsobné, a na krku měl stojánek na foukací harmoniku. Kovbojstvo v sále přítomné tentokrát neodešlo do fronty k baru, ale šlo se podívat na toho exota, který má jistě něco s páteří, když má tu divnou věc na krku.

Porta rostla neobyčejně rychlým tempem a pořadatelé se rozhlédli i za hranice. Do Ústí nad Labem přijely skupiny z Rakouska a Nizozemska; u vídeňských Die Schmetterlinge (Motýlci) jsem si tehdy napsal do bloku, že je to něco mezi vídeňským šramlem a vídeňským řízkem. Neposmívám se, byl jsem členem štábu Porty, nakonec jsem ten festival v roce 1971 pomohl zachránit, když

Zleva: Pavel Zajíc, nad ním Jarďa Matějů, Yveta Kolářová, Tonda Hlaváč, Jana Hrušková, nahoře Pavel Jim Drengebák

se mi podařilo na poslední chvíli najít ochotného pořadatele v Karviné. Festival byl symptomem té dozrívající uvolněné doby plné nápadů a nadějí, jeho vývoj byl spontánní a nečekaně rychlý. Umožnil nástup nových žánrů na českou hudební scénu a jejich další rozvoj.

V roce 1969 přijeli na Portu českobudějovičtí Minnesengři. Jako by v sále vybuchla bomba. Úderný anglosaský folk, dvě skvělé beglajtové kytary Pavla Anděla Pokorného a Pavla Žalmana Lohonky, swingující kontrabas Ivana Zichy, krásný soprán jeho ženy Evy... a bylo to tady. Informace o tom, že folk nejsou jenom ti bosí a vlasatí kluci na Karlově mostě.

Minnesengři poté načas objevili jihočeský folklor, lidovou hudebnost toho muzikálního regionu, na sólovou dráhu odešel Žalman, odešli i manželé Zichovi, avšak Minnesengři v čele s Andělem

dále pokračovali v proměnlivém personálním složení až do roku 1989. Andělovu úžasnou tvůrčí dráhu uzavřela tragická dopravní nehoda v roce 2011. Nedlouho před smrtí mi po kolegyni, jihočeské novinářce Hance Hosnedlové, poslal své nové CD *Angel Blues*. Na obalu s věnováním. Nikdy jsem to album neotevřel, musel bych ten celofánový obal roztrhnout.

Nezmaři vznikli v lednu 1978. „Původně jsme se chtěli jmenovat Vbuch, což je český překlad astronomického termínu imploze (opak exploze). Tohle slovo se nám obzvlášť líbilo. Ne tak soudružkám z okresního kulturního střediska, ty dobré ženy o astronomii neměly ani ponětí,“ glosuje kapelník a otec zakladatel Pavel Zajíc.

O rok později vzniklo dodnes trvající pánské trio – k Pavlu Zajícovi zvanému Zajda (kytara, zpěv) přibyli Tonda

Hlaváč (zpěv, kytara) a Pavel Jim Drengebák (kontrabas). Na pět let a pak ještě chvíli po mateřské trojici doplnila Yveta Kolářová, nadaná podobným pěveckým talentem jako její rockový bratr Petr.

Nezmaři měli vůbec šťastnou ruku při výběru zpěvaček. Působily zde mj. dvě velké folkové hvězdy – Pavlína Jišová a Lenka Slabá. Tyto vysloveně sólové sopránistky rozhodně nebyly děvčata do sboru, Nezmaři dávají svým zpěvačkám rovnocenný prostor. Všimněte si, jak ho dokáže naplnit současná (tedy už čtyřiatřicet let) stálice Šarka Benetková?

Deset let u Nezmarů odehrál také Jarďa Matějů (banjo, kytara, zpěv), alternující stejně jako Tonda Hlaváč, Pavlína Jišová a Lenka Slabá u Žalmana v jeho Spolu. Tonda Hlaváč a Pavlína dokonce byli se Žalmanem zakládající členové

Druhá polovina 80. let minulého století – Nezmaři ještě s Lenkou Slabou a Jarďou Matějů (s banjem nahoře)

Nezmaři v Lucerně

tohoto povedeného projektu. Ten je o prolínání skupin a muzikantů, typickým nejen pro jižní Čechy. Před Listopadem, v dozrívající době big bandů, se říkalo, že Praha je jedna velká kapela – ti dobří hráli opravdu skoro všude.

Nezmaři v počátcích (stejně jako Žalman) často textovali převzaté melodie. Mezi autory hudby byli Lightfoot, Baez, Dylan, přebírali občas tradice, celá léta pro ně píše spoluzakladatel Luboš Hrdlička. Něco pro ně napsali Pepa Štross, Žalman i Miki Ryvola, své autorské věci zpívala s Nezmary Pavlína Jiřiová. A nějak tiše a samozřejmě začali psát i současní členové kapely.

V roce 1981 se Nezmaři, kteří se nestali Vbuhem, proboujvali do finále pležurské Porty. O rok později získali Malou portu, to byla taková dočasná forma ocenění pro talenty. Pavel Zajíc popisuje, co pro ně znamenalo stát třeba ve frontě u kiosku jen pár míst za Wabim

Ryvolou, v noci sedět v kolibě vedle tehdy už známých muzikantů, a dokonce si s nimi zajímovat...

Přiznám se – vůbec jsem si jich nevšiml. Nezmary jsem si mohl dobře napslouchat v roce 1983, když mě pořadatelé pozvali do poroty soutěžní přehlídky v moravském Vyškově. Kapelu jsem viděl v odpoledním soutěžním bloku i ve večerním finále. Přiznávám s poměrnou lítostí, s omluvou kamarádům Nezmarům, že mě tehdy příliš nezaujali. Až na jednu ze svých písní – Ráno bylo stejné – kterou pro Nezmary napsal Žalman. Pokud vím, sám ji nehraje, přitom je to jeden z jeho největších hitů.

Na YouTube jsem našel tuto písničku mnohokrát, ale jeden amatérský záběr mě zaujal. Tonda Hlaváč začne hrát a zpívat, a pak přestane. Celou písničku odzpívá sám. Kapela se připojí v úžasném finále, při kterém mně šel tak trošku mráz po zádech. Na vrcholu kariéry

tohle uměl Honza Nedvěd. Přišel, usedl a zahrál první čtyři takty. Ten hodinový recitál odzpíval přeplněný sál. Bylo to něco jako bohoslužba, rituál obětování nějakému božstvu.

Nezmaři vydali mimo zastoupení na samplerech sedmáct alb. Dá se z nich vyčíst jejich postupný autorský vývoj. Zprvu přejímali dílka autorů, k nimž měli silné osobní pouto – byl to Miki Ryvola, Pavel Anděl Pokorný, Pavel Žalman Lohonka, dokonce i Wabi Ryvola (jeho nádherné Břehy mé duše – „a na březích mé duše zatím leží zbytky uhynulých lásek / obálka dopisní dohořívá...“), ale i kytarista Miloš Dvořáček, svérázný mudřec Jiří moravský Brabec aj. Hudebním soužitím s těmito osobnostmi jako by se rozvíjela i jejich autorská identita. Stále sebevědomější identita. Na svých webových stránkách mají Nezmaři playlist pro pořadatele koncertů ve věci ohlášení na OSA. V seznamu pětadvaceti písniček

jsou jako autoři uvedeni výlučně Šárka Benetková, Pavel Zajíc, Antonín Hlaváč, Pavel Drengubák. Tedy Nezmaři. Publikum ovšem stále vyžaduje léty prověřené evergreeny, třeba i ty, které např. nahráli s Jihočeskou filharmonií – vánoční písně amerických swingových klasiků Berlina, Ellingtona, Gershwinu i jejich českých protějšků Traxlera, Mottla... Nezmaři nemají nudný repertoár.

Wikipedie uvádí: „Nezmaři (Hydroida) jsou řád třídy polygovci z kme-

k překvapení roztržitých muzikantů potok nebyl zamrzlý. Borci v hokejové výstroji vstupovali do trochu bahnitého toku a sehrávali nelibostná utkání. Puk byl plovoucí.

Pavel Jim Drengubák vzpomíná, jak pozvali královéhradeckou Lokálku na koncert, který neměl být. Zatímco se hostující muzikanti převlékali v šatně, jejich českobudějovičtí přátelé předstírali, že sál není zcela prázdný, naopak je beznadějně vyprodán a venku se ještě

(nejen) českého folku. Poté, co Jiří Tichota rozpustil Spirituál kvintet a pardubická Stopa před léty zanikla, ani nevím, s kým je srovnávat. Velmi blízko mají samozřejmě k Žalmanovi a jeho Spolu, Nezmaři jsou ale živější. Měli úspěch i v zahraničí, avšak jejich tvorba je spojena s českým jazykem. Jsou neuvěřitelně kompatibilní – léta hráli s plachým trampským klasikem Mikim Ryvolou. Společně občas vystoupí s Jihočeskou filharmonií nebo Rozhla-

Prosinec 2023, Lucerna – zachyceno mimoděk i původní složení tria Žalman a spol. Zleva: Tonda Hlaváč, Pavlína Jiřiová, Pavel Žalman Lohonka

Nezmaři hrají i s Jihočeskou filharmonií.

ne žahavci. Název reflektuje jejich obrovskou regenerační schopnost (u řady druhů rozkrájení jedince na kousky vede k tomu, že z jednotlivých kousků vyrostou jedinci noví).“ Málokdo tušil, jak výstižně si vybrali jméno. Podobně jako třeba v brněnských trampských swingárech v nich dříme nezkratná touha hrát a hrát. Když někdo odpadne, na jeho židli usedne jiný. Když ráno vstávají první muzikanti, sedají k těm, kteří ještě pořád hrají. Jsou to setkání fatálně o muzice. O radosti z hraní. Vše ostatní, dokonce snad i tělesné potřeby, jde stranou.

Tato kapela má rovněž svérázný, avšak silný smysl pro humor. Možná to bylo po oslavě dvaceti let trvání, když přijeli na chalupu pražského Folk a country klubu zúčastnit se turnaje v ledním hokeji. Hrát se mělo na místním potoce. Bylo však léto, a tak

tlačí dav dalších lidí. „Vedli jsme s nimi totiž letitou vodu, při níž neteče krev, spíše sem tam nějaká kořalka, ale hlavně je u toho vždycky legrace. (...) Ze sálu se ozýval šum a hluk nahraný na magnetofonu a u dveří stepovali doběle nažhavení umělci. Do mikrofonu jsem ohlásil naše milé hosty, z reproduktorů se ozval nahraný bouřlivý uvítací potlesk a borci z Hradce Králové vítězoslavně vtrhli na jeviště. Reflektory jim svítily do obličejů, na kterých byl úsměv profesionálních bavičů, připravených natrhnout bránice dychtivého publika. Úsměv jim začal tuhnout po pár odehraných taktech, kdy začaly pohasínat reflektory a v sále se začalo pomalu rozednívat. A tam sedělo nás pět. Prožívali jsme nádherné okamžiky, ve kterých jim pomalu docházelo, co se stalo.“

Jak už jsem v úvodu konstatoval, Nezmaři dnes patří k absolutní špičce

sovým swingovým orchestrem Václava Hlaváče. Umějí kděco napříč hudebními žánry, jejich sborový vokál i sólový zpěv Šárky a Tondy patří k tomu nejkrásnějšímu, co kolem můžeme slyšet. Jejich vývoj se nezastavil. Vyrostli lidsky i interpretačně, z Tondy Hlaváče je jeden z nejuniverzálnějších kytaristů.

Ve Velkém zpěvníku Nezmarů k jejich čtyřicátému výročí Toník píše: „Mám přesně deset let jedno autíko, se kterým jsem tyto roky odjezdil téměř všechny koncerty; najel jsem neuvěřitelných 300 000 km, což činí 30 000 km za rok. Za 40 let je násobek 1 200 000 km. Počítám-li 2 hodiny na 100 km, je to dalších 24 000 společně strávených hodin. Tedy tisíc dnů – muzika jsou i tři roky v autě. (...) Přál bych si, aby nám to ještě pár kilometrů šlo tak jako doposud.“

Chcete-li se dostat do současnosti, připočtete dalších pět let. ☒

Petr Kalandra

Americký život

Petr Kalandra byl v českém prostředí naprosto atypický zjev. Patřil spíš do své milované svobodné Ameriky než do šedi normalizačního Československa. Přesto se v něm dokázal etablovat tak, že i bezmála třicet let po smrti jeho osobnost mezi fanoušky žije.

TEXT: ONDŘEJ BEZR

Petr Kalandra a Vladimír Merta, foto: archiv Petra Kalandy

Na naší scéně určitě působilo a působí dost lepších zpěváků, kytaristů, hráčů na foukací harmoniku i autorů písní. Ale každý, kdo jednou propadl jeho kouzlu, a takových nás bylo hodně, potvrdí, že Petr Kalandra byl jen jeden, zcela

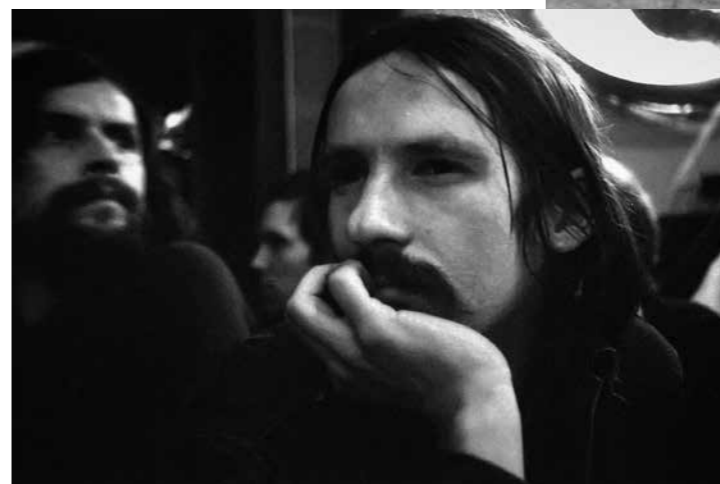
ojedinelý. Byl jakýmsi zhmotněním všeho, co jsme měli rádi a k čemu jsme vzhlíželi směrem za Atlantik. Ztělesňoval nejen naprosto svobodomyšlný přístup k životu, byť se všemi pozitivy i negativy, ale také neomylné hudební citění,

totální lásku k muzice, empatii k žánrům, které miloval, a výborné zvládnutí jejich abecedy – ať už se jednalo o folk, folk rock, nebo blues.

Petr Kalandra byl dokonce tak silná osobnost, že se jím interpretované a u nás proslavené písně jeho velkých oblíbenců Boba Dylana, Neila Younga nebo Jamese Taylora, u nichž v mnoha případech dokonce nebyl ani autorem českého textu a „pouze“ je kongeniálně interpretoval, vžily v našem prostředí jako jeho vlastní songy. Neboli chce-li se nějaká hospodská společnost s kytarami domluvit, že si zahraje třeba Solnej sloup (čili Dylanovu Like a Rolling Stone v české verzi Zdeňka Rytiře), vždycy řekne: „Dáme si Kalandru.“ To je možná ještě vyšší meta, než když se autor setká někde na mejdanu s interpretací vlastní písničky, aniž by amatérští hráči věděli, kdo ji napsal a že sedí mezi nimi.

UMĚT HRÁT BLUES

Na české scéně asi neexistuje podobný případ, kdy něčí budoucnost úplně mimovolně a neplánovaně, ale totálně vizionářsky předpověděla víceméně náhoda už v dětství. Petr Kalandra

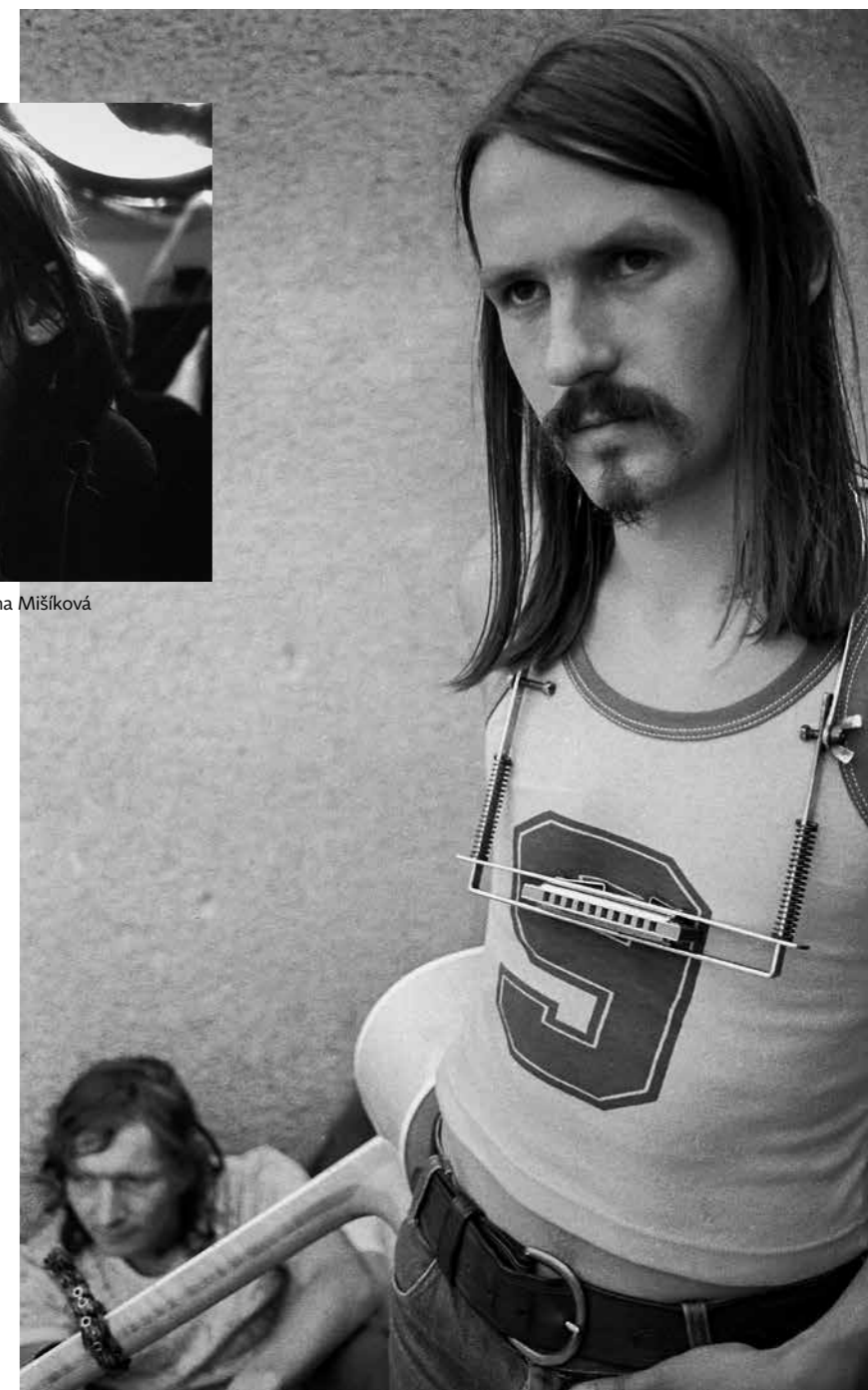

Pražské jazzové dny v R-klubu, 1977, foto: Katarína Mišíková

je ale přesně ten případ. Když ve čtrnáctiletém, ne zrovna pilném žákovi základní školy odhalil muzikantský talent jeho učitel výtvarné výchovy, jistý Miloslav Šimek, pozval jej do svých pořadů s Jiřím Grossmannem. A odtud byl jen krůček do televizního pořadu Hledáme písničku pro děti. Tam mladý adept „vyfasoval“ song jazzového skladatele Jana Hammera (tatínka později světově slavného a v USA usazeného klávesisty) a textaře Jaromíra Hořce. Chtěl bych umět hrát blues.

Když takhle písnička vyšla na posmrtné Kalandrově kompilaci nezveřejněných snímků a rarit Live & Studio 1964–1995, pro mnohého fanouška to byl šok. I když z dnešního pohledu může Hořcův text působit hodně naivně, vlastně předpovídá, co se jen za pár let s jeho interpretem, který na té staré nahrávce zpívá ještě chlapeckým, nezmutovaným hláskem, bude dít: „Nechci letět nikam na Venuši, / věřte mi to, věřte, na mou duši. / A co bych dělal tam? // Nechci taky zítra dostat k svátku / velikánský dárek na památku. / Já jiné přání mám! // Když k nám přijdou hvězdy bez pozvání, / o mém přání vy nemáte zdání, / chtěl bych umět hrát blues.“

Ještě jako teenager pak Petr Kalandra zpíval v legendární rock'n'rollové kapele Karkulka, ale zároveň začal objevovat americké folkové hvězdy a kamarádit

Pezinok 1976, foto: Katarína Mišíková

se s těmi budoucími českými. Začaly mu dorůstat vlasy, které si pak už nikdy neostříhal, učil se na akustickou kytaru i foukací harmoniku, po folkařsku umístěnou v „šibenici“ na krku, aby

mohl zároveň hrát na oba nástroje i zpívat. Centrem písničkářů byl tehdy Karlův most, podle vzpomínek pamětníků měl u každé sochy svoje ustálené „hnízdo“ některý z nich. Po vytvoření pěkně

Křest Blues Session – Petr Kalandra, Zuzana Michnová a Jan Spálený, foto: archiv Petra Kalandry

se doplňujícího dua s Jaroslavem Hutkou se obě „máničky“ přesunuly na dvůr do Platýzu u Národní třídy, kde vytvořily jakousi paralelní open air písničkářskou scénu. Na YouTube lze, mimochodem, dohledat, jak obrovská „návštěvnost“ tam tehdy byla.

AMERIČAN V PRAZE

Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let se Petru Kalandrovi jako zázrakem díky jeho otci mikrobiologovi podařilo dostat přes Tunisko na tři čtvrtě roku do Spojených států. Nikdo vlastně přesně neví, co tam dělal. Nejspíš se živil, jak uměl, ale Kalandrova fantazie po další desítky let bavila všechny jeho muzikantské kamarády, kteří na jeho historiky dodnes s úsměvem vzpomínají. Vyprávěl prý o tom, jak bydlel ve stejném domě jako Joni Mitchell, jak s Carole King roznášel poštu či co, jak jamoval s Neilem Youngem... Všichni tyhle příběhy, jakkoli je brali s velkou rezervou, poslouchali se zaujetím, protože nebylo podstatné, kolik na nich bylo pravdy. Kalandra dokázal zpřítomnit svět, který všichni milovali a obdivovali, a on byl jediný z nich, kdo se jej mohl alespoň trošičku reálně dotknout.

Jedno je ale jisté: ze svých cest si přivezl na tu dobu nevidaný majetek – kytaru Yamaha, sadu profesionálních foukacích harmonik a hlavně legendární Volkswagen „brouk“. Dokonalá výbava pro člověka, který to s muzikou myslel vážně. Využití pro tohle „západní zboží“ získal záhy po návratu, kdy se spojil nejprve se Zuzanou Michnovou a později i s Oskarem Petrem do tria Marsyas. To se stalo mimořádným úkazem české folkové, resp. folkrockové scény. Propracovaný akustický zvuk, autorské – tehdy zejména Petrovy – i převzaté písničky a hlavně vynikající trojhlas byly něčím, co do klubů a na festivaly chodily obdivovat davy.

Po vydání prvního alba Marsyas a Petrově emigraci Marsyas malinko přitvrdili, rozšířili se nejprve na čtveřici, pak až na pětičlennou, ale svoji mimořádnou pozici neztratili ani při přiblížení se rockovému zvuku. Bylo to dáno mnoha okolnostmi, výjimečností repertoáru, jehož

hlavní autorkou se stala Zuzana Michnová, bezpochyby v první řadě, ale hodně fanoušků Marsyas také chodilo „na Kalandru“, jak na písničky s jeho autorským podílem, tak na interpretaci coververzí jeho oblíbenců. Tu už od začátku osmdesátých let realizoval i v jiných seskupeních, jednak jako občasný člen Čundrgrundu, volného společenství folkových a rockových hudebníků a zpěváků kolem Vladimíra Mišíka a Merty, jednak v podobě KMČ („kdo má čas“) společenství zvaného Blues Session. To ostatně, už dávno bez svého zakladatele, přenáší profesionální život „kalandrovek“ alespoň občas až do dnešních dní.

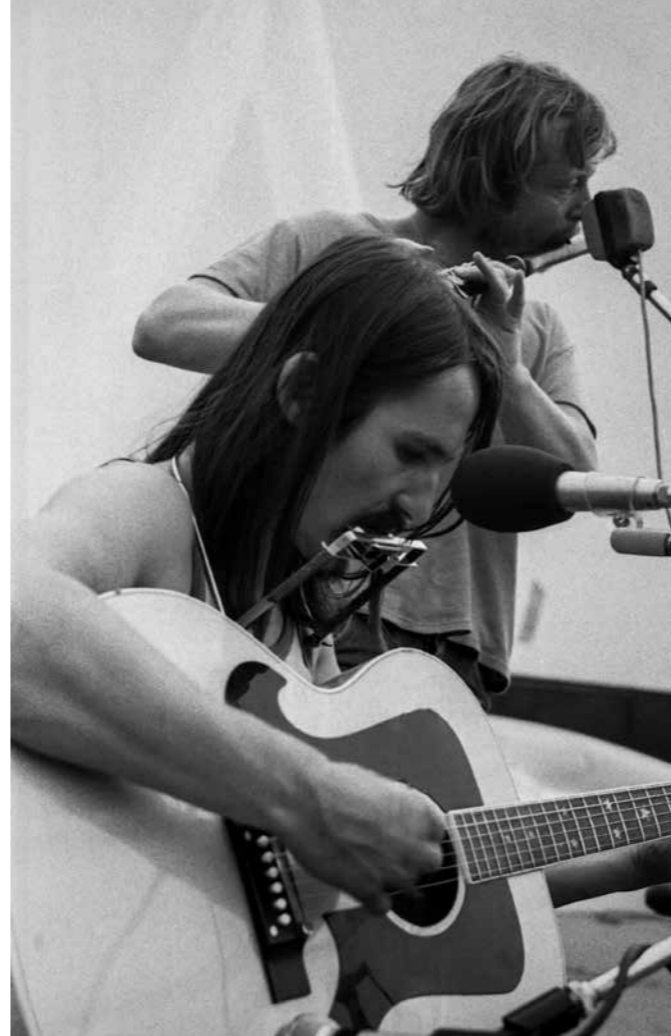
AMATÉRSKÝ PROFESIONÁL

V polovině osmdesátých let se zavedená sestava Marsyas rozpadla a Zuzana Michnová si kapelu zcela radikálně personálně přestavěla už do stoprocentně rockové podoby korespondující s jejím sólovým albem Rány, které natočila s Michalem Pavlíčkem. A také Petr Kalandra načal další významnou kapitolu svého života, bohužel už de facto poslední.

S klasicky vyškoleným, dlouhá léta profesionálním hudebníkem, skladatelem a kapelníkem Janem Spáleným se

Petr Kalandra v Amistaru, foto: archiv Petra Kalandry

Pezinok 1976, foto: Katarína Mišíková

potkávali v nahrávacím studiu: Spálený pracoval také jako hudební režisér. Spálený s oblibou vypráví, jak v době natáčení desek Marsyas s Kalandrou rádi zůstávali ve studiu po nahrávací frekvenci a dlouhé hodiny si hrávali písničky, které měli rádi: Spálený hrál na piano Raye Charlese, Kalandra na kytaru samozřejmě Dylana a spol. Ačkoli měl každý naprosto rozdílné zázemí, zejména hudební, ale i povahové a také, řekněme, intelektuální, výborně na sebe slyšeli a stali se z nich blízcí přátelé. Od toho byl jen krůček k založení kapely ASPM (Amatérské sdružení profesionálních muzikantů), do níž přibrali ještě třetího, saxofonistu a flétnistu Františka Havlíčka. Jan Spálený jejich rozložení vkladů do společného díla definuje tak, že on sám byl mozkiem ASPM, Havlíček jeho rukama a Kalandra srdcem. Trefnější popis

skutečně neexistuje a potvrdí to každý, kdo tohle trio aspoň jednou zažil na scéně nebo si jej poslechl na jeho nejlepších nahrávkách.

ASPM přišlo, opět prostřednictvím jak autorského materiálu zejména od Jana Spáleného, tak převzatých písní včetně Kalandrových trvalek, které jej provázely celý život, s poměrně unikátním modelem opravdu českého blues, ve kterém se křížily muzikantské záliby všech protagonistů s absolutní nepotřebou přibližovat se ve smyslu hudebním jakýmkoli zámořským vzorům. Neboli abychom ještě jednou ocitovali Spáleného: „Blues černější než černý je nutně podezřelý.“ Petr Kalandra do tohoto společenství vnášel obrovskou vstřícnost, ostatně i jejich dialogy na pódiu mezi písničkami byly v nejlepších chvílích neuvěřitelně jiskřivé. Ve druhé polovině osmdesátých let bylo ASPM vyváženou zásluhou všech tří členů skutečně unikátním sdružením unikátních osobností.

NADORAZ

Po sametové revoluci fungovalo ASPM v triové sestavě ještě tři roky, ale na Petru Kalandrovi už bývaly patrné problémy spojené zejména s životním stylem. Ten sice dost korespondoval s životy mnoha jeho idolů, ale na rozdíl od nich on na něj nebyl dostatečně zdravotně vybaven. Byly pokusy oživit skupinu Marsyas, paralelně probíhalo hraní s Blues Session, Kalandrovi se také konečně podařilo natočit a vydat dvě sólová alba, na kterých jsou, byť ne v té nejlepší možné zvukové kvalitě, zachyceny ty nejslavnější klasické „kalandrovky“, ale i coververze, které vznikly přímo pro tyto projekty, jako je třeba překrásný Lodník původně od Tracy Chapmana nebo až epitařský Čas Toma Waitse.

Třetího zamýšleného, už autorského alba se Petr Kalandra nedožil. Zemřel

po vážném úrazu komplikovaném celkovou zchátralostí organismu, poznamenaného životem nadoraz, 7. září 1995. Bylo mu pouhých pětáctýřet let. ☒

... chce-li se nějaká hospodská společnost s kytarami domluvit, že si zahraje třeba Solnej sloup (čili Dylanovu Like a Rolling Stone v české verzi Zdeňka Rytíře), vždycky řekne: „Dáme si Kalandru.“

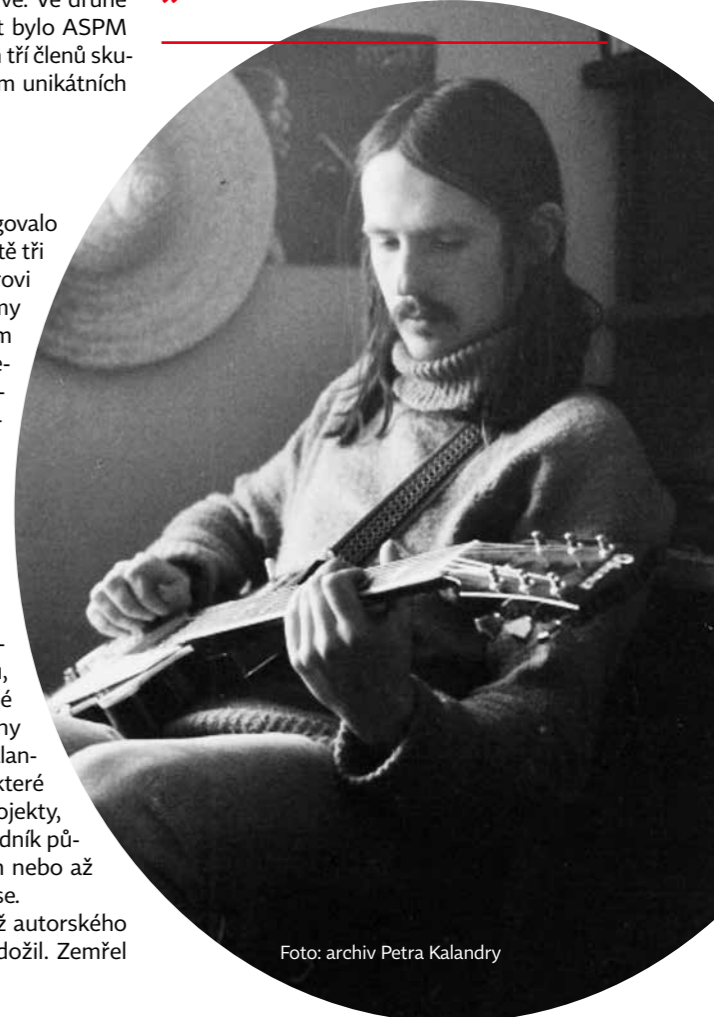

Foto: archiv Petra Kalandry

Jiří Zmožek

To musel zvládnout sám

Ani ty, kdo se o populární hudbu, natož o tvůrce skladeb vůbec nezajímají, nemohly jeho písně minout. Už proto, že tak výrazných melodiků měla či má naše hudební scéna jako onoho pověstného šafránu. Bez nároku na pořadí a bez ohledu na jména interpretů uvádím alespoň pár názvů: Bílá Jawa 250, Ty jsi můj song, Meteor lásky, Breviář lásky, Tam u nebeských bran, Zvonky štěstí, To musím zvládnout sám, Mys dobrých nadějí, Rybičko zlatá, přeju si, Biograf láska, Zřejmě letos nikde nejsou kytky, Ten vůz už jel, Smůla bude v tom, Rád, mám rád, Prý chlapi nebrečí, Když se načančám, Nešlap, nelámej nebo v autorově interpretaci Už mi, lásko, není dvacet let.

TEXT: MILOŠ SKALKA

Jejich společným jmenovatelem je skladatel, hráč (nejen) na klávesové nástroje a zpěvák, rodák z Otrokovic Jiří Zmožek (81), který 6. února tohoto roku se svým autorským recitálem (pouze sám u klavíru) vyprodal do posledního místa Velký sál pražské Lucerny a inovovaný koncert si zopakuje na stejném místě 17. září. Známe se dlouho a stejně dlouho si tykáme.

Prosadil ses především jako skladatel s výjimečnou melodickou invencí. Napadají tě nejdřív melodie, které pak svěříš k otextování, zhudebňuješ už napsaná slova, nebo obojí dohromady?

Obojí dohromady jen zcela výjimečně. A to pouze v případě, že jde o můj vlastní text. Slova jiných autorů zhudebňuji velice sporadicky, třeba překlad nějaké

básně, která mě zaujme. Ale většinou se mi pod rukama rodí u klavíru melodie, které zpívám se slovy jako z londýnského telefonního seznamu, někdo tomu říká svahilština... Před mnoha lety jsem napsal pár písní s Pavlem Vrbou. Když ke mně přišel poprvé, on rocker, naprosťo nad věcí, ponořený do jiného světa než ostatní textaři, postavil se za mě, já hrál na klavír a zpíval něco tou mojí hatmatilkou. A Pavel pronesl větu, kterou si budu pamatovat do smrti: Já věděl, že jednou musí přijít hitmaker! A přitom jsem mu hrál docela obyčejnou písničku, u které by mě slůvko hit ani nenapadlo.

Jak jsi vlastně v sobě objevil skladatelský talent?

To přišlo samo. Nejdřív jsem hrál na klavír a na harmoniku, pak jsem vyzkoušel buben. Zahrál jsem si dokonce na

hodech, které jsou na moravských vesnicích dodnes tím největším svátkem. A na hodech jsem doslova propadl kouzlu dechových nástrojů. Postupně jsem jich vyzkoušel hned několik, různě jsem do nich foukal a trénoval nátisk. Moc jsem se toho sice nenaučil, ale i to málo se mi pak hodilo při zkouškách na vojenskou školu.

Na jakou vojenskou školu?

Bylo mi čtrnáct, měl jsem se původně stát kuchařem a nastoupit do učení. Tatínek už mi sehnal místo ve zlínské restauraci Koruna. Jenže našťastí zasáhla vyšší moc. K nám do třídy totiž ředitel školy jednoho dne přivedl kapitána v uniformě a ten nám vyprávěl o spoustě výhod pro studenty jejich vojenské školy. To ve mně vzbudilo zájem, a já zatusil stát se hráčem jejich věhlasného

Foto: Jan Tůma

osmdesátičlenného dechového orchestru... Když tatínek viděl, jak jsem pro tu školu zahořel, nebyl proti. Uspěl jsem při talentových zkouškách, jako hlavní nástroj mi přidělili lesní roh, a já si nakonec ten nástroj dokonce oblíbil. A na nějakém táboře či soustředění jsem se rozhodl složit skladbu pro trumpety.

Jak to dopadlo?

Neslavně. Ale aspoň jsem to zkusil. Pochod už mi zněl v hlavě, vzal jsem notový papír a myslel si, že to půjde jako po másle. Jenže záhy jsem narazil: chyběly mi znalosti o transpozici jednotlivých nástrojů. V orchestru hraje každý nástroj v jiném ladění, některé mají houslový klíč, jiné basový, neuměl jsem si s tím poradit. Ve škole nás sice všechno učili, ale já jsem nebyl schopný to

převést do praxe. Tehdy jsem poprvé zatoužil po znalosti hudební teorie a ta skladba zamýšleného pochodu mi vlastně posloužila jako praktické cvičení. K poznání toho, co neumím, a co bych umět měl. Ale všechny mé plány tehdy o prázdninách mezi druhým a třetím ročníkem zkřížila nemoc a já se nakonec ocitl mezi tuberkulózními pacienty.

Takže s hraním na dechový nástroj byl amen.

Měl jsem vodu na pohrudnici a nebylo jí málo. Naši doma si nejdřív mysleli, že jde o zápal plic, ale brzy se ukázalo, že je to vážnější. Nemohl jsem pořádně dýchat, z hrudníku mi vycházely příšerné zvuky. Hra na dechový nástroj už nepřicházela v úvahu, a když jsem se v září vrátil zpátky do školy, armáda

mě oficiálně propustila do civilu. Rozkazem, s plnou parádou a před nastoupeným vojskem.

Takže s muzikou byl konec.

Ale vůbec ne. Když máš hudbu v srdci, žádná nemoc ji nevyžene. Odvezli mě do Tater, do vojenské léčebny v Nové Poliance, kde působil hudební soubor nazvaný Tuberas, což je jeden z mnoha důkazů toho, že humor léčí. A do toho souboru mě vzápětí přijali. Přivezl jsem si totiž kytaru, což okamžitě zaujalo tamního kulturního referenta. Jezdili jsme po léčebnách a hráli polky, valčíky, rokenroly, zkrátka všechno. V Tatrách jsem strávil tři měsíce a pak mě propustili do domácího léčení, i když úplně zdravý jsem ještě nebyl.

A tak jsi šel do učení.

Tatínek mi zařídil přijetí na učiliště ve Zlíně, měl se ze mě stát strojní zámečnick, konkrétně vrtač. Ovšem praxe mi vůbec nešla. Já nebyl schopný vyvrtat jedinou rovnou díru. A navíc nás tam pořád nutili počítat. Dodnes si z toho mnohé pamatuju, ale pořád nechápu, proč nás to vlastně učili. Nikdy jsem to nepotřeboval.

I bez matematiky jsi založil svou první kapelu.

O tom jsem snil už od vojenské školy. Další jsme ji dohromady s kamarádem Evženem Valovým a nazvali jsme ji Junior Dixi. Klavír, klarinet, kytara, trubka, buben, možná i akordeon. Přesné obsazení si už nepamatuju. Absolvovali jsme přehrávky v okresní Osvětové besedě ve Zlíně. Povolili nám sice veřejně vystupovat, ale jenom za párek a limonádu, na honorář náš výkon prý ještě nestačil.

Všude kolem zněla báječná muzika, doba šedesátých let písničkám mimořádně přála a hudební scéna žila výjimečnými tvůrci a interprety.

Foto: archiv Jiřího Zmožka

Měl jsem štěstí, že jsem zažil éru, která se už jenom těžko bude opakovat. To všeobecné nadšení pro českou písničku a vtipné české texty. Mám malý stan, mně na nohy táhne... Plavu si, ani nevím jak, vždyť nemám prsa, nemám znak... Měla vlasy samou loknu, je je je... Po babičce klokočí... Co jsem měl dnes

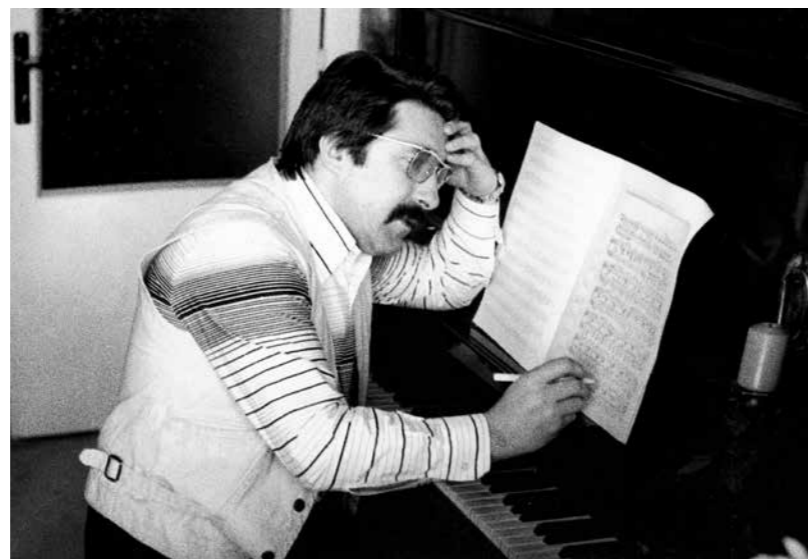

Foto: archiv Jiřího Zmožka

k obědu... Zčervená, zčervená, když jí hladím ramena, přečetla si někde asi, co to znamená... Život je pro mě obnošená vesta... V poslední době jdu do sebe, zpívám o sobě blues pro tebe... Ze zdi na mě tupě zírá po trezoru černá díra... Tiše a ochotně, purpura na plotně voní, stále voní... Vděčíme za to především Suchému se Šlitrem, což jsou géniové, ale i mnohým dalším, kteří svými písničkami doživotně obdarovali naši generaci. Myslím, že právě oni mě tehdy inspirovali k tomu, že jsem zatoužil také psát písničky. A někdy v té době jsem složil svou první. Napsal jsem si i text, proto měla tak otřesně dlouhý název: Když jsem se poprvé zeptal mámy, co je to láska...

Nakonec jsi po nejrůznějších životních peripetiích absolvoval na konzervatoři v Ostravě studia

lesního rohu a klavíru, svého času jsi úspěšně vedl zásilkovou prodejnu s gramodeskami a současně ses začal prosazovat jako skladatel. Jakou písničku považuješ za svůj vůbec první hit? Breviář lásky s Hankou Zagorovou. Hanka tehdy právě dokončila studia herec-

tví na brněnské JAMU a mířila do Prahy. Vladimír Čort tehdy otextoval jednu z mých melodií a já skladbu odnesl dramaturgovi Ostravského rozhlasového orchestru Františku Trnkovi. Tomu se zalíbila a přišel s tím, že by ji mohla nazpívat právě Hanka. Nejspíš proto, že šlo o čardáš a písnička si říkala o hereckou interpretaci. Hanka si ji pak odvezla do Prahy a nějakých osm let s ní končila všechny své koncerty. Tak to byl můj první skutečný hit.

Hana Zagorová odešla do Prahy, kdo ti vlastně jako autorovi na Ostravsku zůstal?

Výrazné zpěvačky zbyly vlastně pouze dvě. Věra Špinarová a Marie Rottrová. Marie už byla tak slavná, měl jsem k ní obrovský respekt a připadala mi jako autorovi zcela nedostupná. Věra o své místo na hudebním výsluní teprve usilovala.

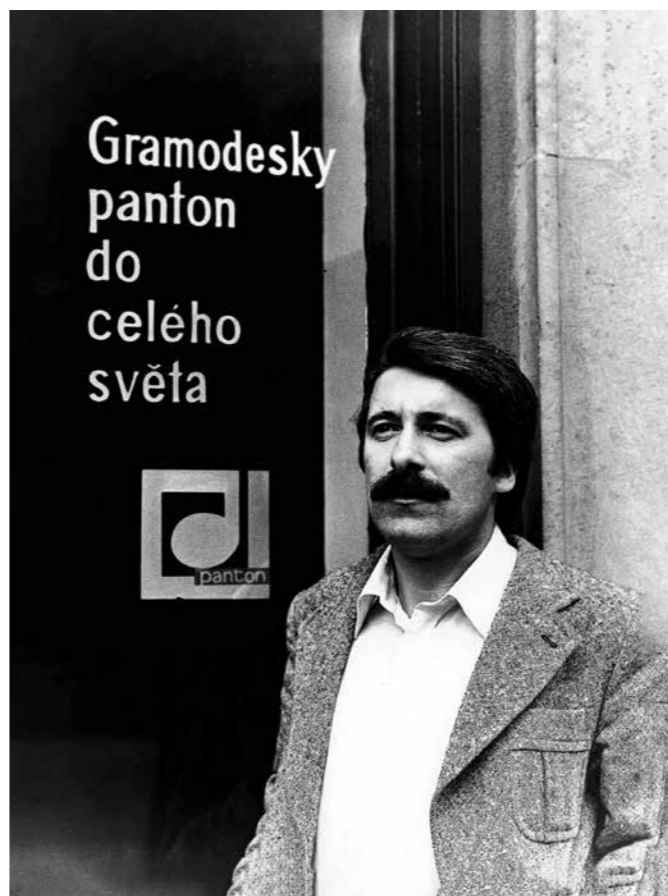

Foto: archiv Jiřího Zmožka

Inklinevala – stejně jako její muzikanti – spíše k rockové muzice, což nikdy nebyl můj šálek čaje. Vyrůstal jsem na jiné hudbě. Jsem melodik a Věřin hlas si o velké melodie doslova říkal. Tak jsem sedl ke klavíru a pár jich složil.

A jak jsi dopadl?

O Věřině repertoáru tehdy rozhodoval její kapelník, současně manžel a skladatel Ivo Pavlík, který dával přednost především zahraničním hitům s českými texty. Písničkám jako Raketou na Mars, Hej, láska, nečekej, Fernando, Kosmická láska, Já mám ráda boogie, Jednoho dne se vrátíš, Slunečné pobřeží a tak. Měl jsem tehdy rozepsaných asi šest skladeb a Věře jsem nabídl písně Ty jsi můj song a Meteor lásky, o kterých jsem věděl, že jí budou slušet. Jiná interpretka pro mě nepřicházela v úvahu, ty skladby jsem psal pro její velký hlas. Nakonec se to po svízelném vyjednávání

a přemlouvání povedlo a Ty jsi můj song byla naše první spolupráce. Na Děčínské kotvě jsme s ní obsadili druhé místo. Obrovský posluchačský úspěch písně Bílá Jawa 250 v jejím podání pak příjemně zaskočil i mě...

Co považuješ za zásadní zlom, za klíčový okamžik své kariéry skladatele?

Už jsem měl na kontě nějakých osm úspěšných nahrávek s Věrou Špinarovou, ale byl jsem lokální moravský autor. Neměl jsem nikdy doma žádné studio, písničky jsem nahrával na běžný desetikilový polský magnetofon a s tím jsem se vypravil za Marií Rottrovou. Myslel jsem si, že existuje nějaké Divadelko pod věží, kam jsem se vydal, ale byla to jenom televizní kašírka. Ovšem probojovat jsem se na televizní zkoušku,

načanáčám. Prostě Marie mi dala dobrou radu. Doslova nad zlato.

Čím to, že jsi tak výrazný a v podstatě výjimečný melodik?

Až se to trochu bojím říct. Zatímco já jsem zpíval s maminkou lidové písničky z Moravy, všichni ostatní poslouchali Radio Luxembourg, takzvaný Laxík. Jsem prostě odkojený něčím jiným, Radio Luxembourg jsem za celý svůj život neslyšel ani jednou. Vlastně jsem nikdy ani pořádně nevěděl, co je to za stanice, a nikdy mě to nezajímalo. Vždycky když byla nějaká oslava, tak jsme začali spontánně zpívat – s mojí maminkou, její sestrou a přidali se další. Když jsme pak ve sboru nějakých šesti osmi lidí zpívali ty naše moravské lidovky, bylo to až dojemné. ☒

Foto: Supraphon a.s., Tomáš Pánek

s Marií si pak na chvilku sedl, ona si píseň poslechla a řekla mi památnou větu: „S tímhle musíš jet do Prahy za Zdeňkem Borovcem.“ Dal jsem na její radu, vznikla píseň Ten vůz už jel a mnohé další. Pro Marii třeba ještě Zřejmě letos nikde nejsou kytky, pro Hanku Zagorovou Nešlap, nelámej nebo pro Heidi Když se

Pozn.: Tento rozhovor je především o tvorbě. Životní a umělecké peripetie Jiřího Zmožka plasticky přibližuje aktuální knižní rozhovor skladatelovy dcery Markéty Zahradníkové s jejím otcem nazvaný Už mi, láska, není dvacet let (Nakladatelství Dobrovský, edice Kontrast, 2024).

Co mně noty o HAMU neřekly

Cicero tvrdil, že není nic tak nestálého, jako jsou vzpomínky, a Seneca naopak kontroval tvrzením, že člověk si pamatuje tak intenzivně, jak žil. Kde je pravda a kde není?

TEXT: JIŘÍ HLAVÁČ, FOTO: ARCHIV HAMU

2. ČÁST

HAMU HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

Příchod listopadových změn roku 1989 poznamenal celé naše umělecké dění v maximální podobě a dopadu. Bylo možné rehabilitovat mnohé nepravosti a křivdy z minulých desetiletí a vybudovat demokratické postupy v řízení školy i celkovém systému přijímacího řízení. Nové poměry také umožnily vybudovat zahraniční styky a spolupráci s desítkami evropských vysokých hudebních škol a pozvolna nově otevřít alespoň vstupní kontakty na obdobné školy v Americe a Asii. Vedle intenzivní výuky v akreditovaných oborech připravila fakulta postupně i další studijní zaměření – například stylovou interpretaci barokní hudby nebo interpretaci hudby druhé poloviny 20. století. Nešlo o nové hlavní obory, ale o možnost být nepovinné, nicméně soustavné a cílené přípravy. Novinkou se stal hudební management se zaměřením na řídicí a agentážní práci

a také obory připravující odborníky pro moderní nahrávací praxi v hudební režii a zvukové tvorbě.

Zásadní změnou bylo také nové pracovní působiště, sídlo hudební a taneční fakulty. Od roku 1993 to byl zrekonstruovaný Lichtenštejnský palác, k němuž v roce 1995 přibyl i nově opravený Hartigův palác, vytvářející propojený souvislý párový komplex budov na Malostranském náměstí. Hudební fakulta tak dostala poprvé ve své existenci samostatné, na míru upravené objekty, poskytující škole především výukové prostory – učebny, zkušebny, baletní sály, nahrávací studia, studovny, knihovnu, archiv a také místnosti pro opravy a údržbu hudebních nástrojů. Tyto prostory byly navíc svrchovaně praktické a reprezentativní i pro další činnost fakulty. Vzhledem k poloze v historickém jádru města se následně podařilo

vytvořit z vysokoškolského areálu jedno z center kulturního života Prahy, v němž jsou dispozice pro pořádání stálých aktivit. Jde o koncertní činnost žáků, pedagogů, hostů, hudební soutěže, workshopy i výstavy. K tomuto účelu slouží koncertní sál nesoucí jméno Bohuslava Martinů (splátka za politické poměry, jež mu nedovolily ve škole pedagogicky působit), suterénní galerie i krásné respirium, propojující první podlaží předního a zadního traktu Lichtenštejnského paláce. Architektonický návrh vypracoval a dozor nad jeho realizací garantoval ateliér Pavla Kupky. Architekt Kupka byl jednou ze zásadních osobností při vzniku školy, která dostala zcela unikátní objekt v celosvětovém měřítku. Ostatně potvrdila mně to řada oficiálních i soukromých zahraničních hostů a návštěv od doby, kdy jsem byl na fakultě v řídicí funkci, až po dnešek.

Režim školy je vždy závislý na řídicím systému a vedení, které má konkrétní vize naplnit. Úsek byl od roku 1989 až do současnosti vytvářen týmy, v jejichž čele stáli děkani. Pro úplnost uvádím jména a sled roků, v nichž se střídaly jejich mandáty:

Prof. Josef Chuchro / 1990 – první revoluční děkan HAMU
Prof. Ivan Kurz / 1997

Franz Schubert

Prof. Jiří Hlaváč / 2000
Prof. Peter Toperczler / 2007
Prof. Vlastimil Mareš / 2010
Prof. Ivan Klánský / 2018

V rozmezí těchto let se změnilo původní čtyřleté, v některých oborech pětileté studium na třístupňový model, tedy bakalářské tříleté studium všech specializací s navazujícím magisterským stupněm a následně i tříletým doktorským studijním programem. Toto studium univerzitního typu poskytuje plnohodnotné odborné i teoretické maximum, odpovídající požadavkům pro výměnná studia na zahraničních univerzitách, a díky programu Erasmus a zčásti i stipendijním alternativám konkrétních zemí dává studentům možnost kombinovat studijní nabídku a konfrontovat naši kvalitu s vyspělým zahraničním školstvím. Tato praxe je dvoustranná a HAMU poskytuje každoročně své kapacity i pro přichodící studenty ze zahraničí. HAMU vykazuje v tomto směru mimořádnou aktivitu a má více než tři desítky uzavřených a soustavně naplňovaných smluv o mezinárodní spolupráci a výměně. A to jak ve studentských, tak v pedagogických komoditách.

Studenti doktorského studijního programu se podílejí na výuce jednotlivých

kateder a po završení svého studia se mnohdy stávají interními pedagogy. V tomto směru jde o unikátní personální strategii a součinnost. K vynikajícím absolventům v období od roku 1990 do současnosti a do značné části i k novým pedagogům školy mohou přiřadit Janu Brožkovou, Leoše Čepického, Ludmilu Peterkovou, Jakuba Hrušů, Tomáše Netopila, Tomáše Braunera, Jana Kučeru, Kateřinu Kněžlikovou, Alžbětu Poláčkovou, Pavlínu Seničí, Petra Nouzovského, Kristinu Fialovou, Tomáše Jamníka, Ivo Kahánka, Martina Kasíka, Jana Bartoše, Miroslava Sekeru, Václava Vonáška, Jana Hudečka, Irvina Venyše, Jana Macha, Kateřinu Váchovou-Soukalovou, Michala Rataje, Slavomíra Hořínku, Annu Paulovou, Moniku Knoblochovou, Milana Al-Ashhaba, Kateřinu Javůrkovou, Romana Patočku, Jana Mráčka. V roce 2010 se změnil původní název Hudební fakulta AMU na Hudební a taneční fakulta AMU.

HAMU každoročně vykazuje velký podíl na výchově nových členů našich orchestrů, sborů a operních ansámbľů, o čemž svědčí jejich početné uplatnění v České filharmonii, Symfonickém orchestru hl. m. Prahy FOK, Symfonickém orchestru Českého rozhlasu, v Opeře

Zásadní změnou bylo také nové pracovní působiště, sídlo hudební a taneční fakulty.

Národního divadla, ve Státní opeře Praha a řadě dalších významných uměleckých subjektů nejen u nás, ale i v zahraničí. Neméně významný podíl má škola i na výuce komorní hry a průpravě komorních souborů. Velká komorní tradice české interpretační školy měla a má své následovníky ve Wihanově kvartetu, Afflatus Quintetu, Triu Bohémo, Triu Incendio, Kalabis Quintetu nebo Belfiato Quintetu.

Důležitým aspektem moderní umělecké školy naší současnosti je všestrannost a žánrová pestrost. HAMU otevřela možnost vysokoškolského studia i zájemcům specializovaným na jazzovou hudbu. Po vstupní etapě, v níž se na výuce podíleli např. klavírista-skladatel Karel Růžička, saxofonista Felix Slováček, kontrabasista a skladatel Petr Kořínek, se výuka pod vedením Jaromíra Honzáka zaměřila na interpretační a skladatelskou činnost s aranžérskou

Pocta Karlu Hašlerovi

145 let od narození

Rezervujte si termín
27. 8. 2024

Těšit se můžete na:

- ▶ dobový happening
- ▶ křest zpěvníku To nejlepší z písniček Karla Hašlera
- ▶ 18.00 koncert

Sejdeme se na Starých
zámeckých schodech v Praze!

www.osa.cz

a nástrojovou erudicí a je otevřena bez jakkoli eliminující nástrojové specializace.

Po roce 1990 otevřela HAMU ocenění výrazných osobností, které jsou doporučeny Umělecké radě fakulty k udělení čestného doktorátu Akademie múzických umění v Praze. Takto byla titulem doktor honoris causa oceněna například činnost skladatele Karla Husy, choreografa Jiřího Kyliána, houslisty Josefa Suka nebo cembalistky Zuzany Růžičkové.

Školu a její kvalitu vytvářejí lidé. Studenti, pedagogické zázemí a konečně i řídicí aspekty a marketing. V době, kdy jsem byl studijním proděkanem, děkanem, vedoucím katedry dechových nástrojů i předsedou Oborové rady doktorského studia Interpretace a teorie interpretace, jsem měl možnost mnohé poznat, pochopit i pozměnit. Vedl jsem debaty, polemiky, diskuze i spory, a tak mohu a chci na mnohé, kteří v mých očích zásadně utvářeli koncepční podobu svých kateder, vzpomenout. Rozhodně nebudu vytvářet seznam spolupracovníků, ten je ostatně dostupný na webových stránkách HAMU, ale chci vzpomenout na to, co oči běžně nevidí. Škola má ve své struktuře dělení samostatně vedené katedry, které stanoví náročnost přijímacího řízení,

ročníkové výstupy a nakonec i finální podobu a náplň absolventských koncertů, představení, státních zkoušek a obhajob. Všechno musí být samozřejmě v souladu s celkově nastaveným rámcem studia, který je pro všechny závazný. Nicméně umělecký a na škole typu HAMU zcela primární požadavek je výstupní umělecká kvalita, v ideálním stavu srovnatelná s vyspělými školami v zahraničí. Pilíři těchto požadavků pro mne vždy byli pěvci Naděžda Kniplová, Magdaléna Hajóssyová, René Tuček, Jana Jonášová, Libuše Márová nebo Ivan Kusnjer. V případě strunných nástrojů potom Josef Chuchro, Václav Snítal, Ivan Štraus, Daniel Veis, Jana Boušková, Jiří Hudec, Štěpán Rak, na katedře dechových nástrojů František Herman, Jiří Mihule, Václav Junek, Jiří Seidl, Zdeněk Tylšar, Jiří Válek, Radomír Pivoda, Vladimír Rejlek, Vlastimil Mareš či Zdeněk Pulec. Opomenout nesmím klavíristy Petera Toperczera, Miroslava Langeira, Ivana Klánského, Emila Leichnera, Františka Malého, cembalistku Zuzanu Růžičkovou nebo varhaníky Jana Horu a Jaroslava Tůmu. Na oborech zvukové tvorby a hudební režie pak Jaroslava Smolku, Jaroslava Rybáře, Tomáše Sig-munda, Václava Syrového, Ondřeje Urbana. Velkým přínosem byla součinnost dirigentů Jiřího Bělohávk, Jiřího Chvály,

v hudebním managementu Jiřího Štilce a Romana Bělora. Katedru tance a non-verbálního divadla poznamenali svými nároky velmi výrazně Božena Brodská, Ivana Kubicová, Ctibor Turba, Boris Hybner, Noemi Zárubová, Adam Halaš.

Na závěr jsem si nechal osobnosti katedry skladby, protože mohu říci, že koncepčnost Ivana Kurze, Václava Riedlbaucha, Václava Kučery a invence Ivany Loudové, Milana Slavického, Juraje Filase, Hanuše Bartoně se promítaly nejen do struktury oborové výuky, ale mnohdy do každodenního chodu a režimu fakulty. A také do atmosféry a ducha vzdělání. Opakovaně jsem vedl spontánní diskuze s profesorem Markem Kopelentem, jehož náročnost a nároky byly pověstné.

HAMU jistě neřekla v rámci vysokoškolské výuky poslední slovo. Může nadále pracovat ve velmi inspirativním prostředí a dobrých podmínkách a může hledat součinnost s mnoha dalšími subjekty. A to jak u nás, tak v zahraničí. Může profilovat výuku a rozvíjet své žánrové spektrum. Může mnohé, ale nesmí také zapomínat na odkaz, který jí byl předán. Na dědictví, které nedovolí žít v bezstarostnosti a laxnosti. Kumšt totiž nikdy a nikomu nepromínil povrchnost, pýchu a pohodlnost. ☒

Projekt je realizován
s finanční podporou
hl. m. Prahy

Kuba Ryba

Fotografie, kterou mám osobně moc rád. Jedná se o chvilkový moment během koncertu, zlomek vteřiny před skokem, který vyjadřuje celou propracovanou scénu a vlastně se v něm nic neděje, i když se tam toho děje tolik.

Rybičky 48, O2 arena

S kapelou R48 jsem spjat už mnoho let, mohl bych poskytnout tony materiálů ze všech možných koncertů, holé zadky či jiné části těl nebo třeba momenty, kterým se smějeme dodnes. Avšak vybral jsem jen jediný moment, vrchol toho, co chcete zažívat. Tisíce světýlek a pohled od bubeníka. Pociť, který si zapamatujete, a v duchu si řeknete, díky, že jsem u toho, miluju svoji práci.

TEXT: JAROSLAV NOSKA

Kryštof

Je jedno, jestli jste milovníkem Richarda nebo jeho odpůrcem, koncerty opravdu umí a se svojí partou jsou v našem rybníčku největší ve svém žánru. Vážím si toho, že kdykoliv potřebuji pomoci se svým charitativním projektem, tak Richard je jeden z prvních, kdo se zapojí.

Jaroslav Noska

Marek Ztracený a Hana Zagorová

Okamžik, kdy Hanička vkročila na pódium při koncertu Marka v O2 areně s písní Můj čas, se mi neuvěřitelně vryl do paměti. A i když je to již několik let (před covidem), tak i dnes mám při zhlédnutí záběrů husí kůže.

Wohnout fans

Na hudební fotografii nemusí být vždy jen hudebník. Příkladem je fotografie, která obletěla celou Evropu. Výraz pána, který si vzal při koncertě Wohnoutů slečnu na ramena a zuby nehty se snažil dostat do Svazu českých bohémů, budiž příkladem. Ještě zajímavější však bylo zjištění od dotyčné ženy, že se vůbec neznají.

Imagine Dragons Prague

Občas jdete fotit koncert, a najednou stojíte s otevřenou pusou a koukáte, co se děje, znáte skladby, ale netušíte, jakou porci energie dostanete. Občas je velká megastar velké zklamání, ale toto byl pravý opak.

Mandrage, můj první koncert

Je to již hezká řádka let, kdy jsem poprvé stál se svojí první zrcadlovkou několik hodin v dešti, abych si vyfotil mé oblíbené Mandrage. Jaká pak byla radost, když jsem byl po označení obdarován palcem nahoru přímo od kapely. Byl to malý paleček na Facebooku, ale obrovský impulz pro vznik mé touhy fotit koncerty.

PÁR SLOV NA ZÁVĚR:

Je mnoho fotografií, které bych chtěl zařadit, mnoho momentů bych dokázal dalekosáhle prezentovat, ale to by pak fotografie přece ztratila kouzlo. Je důležité, aby vám fotografie předala okamžik i beze slov, to je ta pravá magie. Mnoho let se o toto snažím a jsem vděčný za tento dar, s kterým mohu dělat radost třeba i dětem bez domova, protože díky mnoha fotografiím v dražbách společně s umělci již několik let dáváme dětem úsměv. Ať máte všichni dobré světlo a srdce na správném místě.

Ewa Farna

Žena, která vás nepřestane fascinovat, žena, která je stálíci české scény a od dob hitu Měls mě vůbec rád urazila neuvěřitelnou cestu, a to nejen hudebně, ale i lidsky.

Snap 90s Explosion

Každoroční vzpomínka na interprety z let minulých je symbolem naší doby. Časy pozdravu čágo belo, šilenci se tento den vrací na pódia. Pro mě jsou to úžasné chvíle, potkat se s idoly svých pubertálních let.

šuplíky textářů

Okno mé lásky

Okno mé lásky jsem skládal v roce 1980 v létě. Už jsem takto pracoval rok předtím na Prázdninách na Zemi, tedy postavil jsem si na chalupě vše, co jsem sehnal, takže dva druhy různých kláves, kytarový aparát, mikrofon a kazeťák. K tomu jsem někde splášil papírovou krabici, do které jsem kopal, jakože šlapák. Když se mi něco zdálo, že je dobrý, natočil jsem to ve složení kytara, klávesy, šlapák a zpěv na kazeťák. Naučil jsem se hrát takovým zvláštním způsobem na oba nástroje současně, tedy brknul jsem do kláves, přidržel pedálem a dále hrál na kytaru. Tématem celého mého snažení byla ulice. Všechno, co mi z té mojí Americké ulice na Vinohradech uvízlo v paměti z mého dětství. Starý lampář, který rozsvěcel plynovou lampu těsně před okny našeho hudebního pokoje, či úspěšný svazák, který se úspěšně šplhal po společenském žebříčku, či stará paní, která už ani nevycházela ven, a taky okno mé lásky, které svítilo do noci, a já tušil, že tam někde je moje dětská láska. Začal jsem na C dur, a vloudil se mi tam B dur, který jsem tam nechtěl, ale on se bránil, až jsem si na něj nakonec zvykl. První verze písničky trvala příliš dlouho, asi sedm minut, a tak jsem se rozhodl ji zkrátit. Rozdělil jsem ji na část C durovou a G durovou. Z té první verze vznikla píseň Okno mé lásky a z té druhé Jasná zpráva. Obě písně jsou i tak skoro pět minut dlouhé a mají samozřejmě i stejné tempo. Už po pár dnech, kdy k písni přidal text Zdeněk Rytíř, jsem věděl, že tohle se bude setsakra líbit. Kdo tě líbá, když ne já...

Petr Janda

Text:
Zdeněk Rytíř
Zastupován OSA
od roku 1967,
v databázi
má registrováno
1 076 hudebních děl

Hudba:
Petr Janda
Zastupován OSA
od roku 1966,
v databázi
má registrováno
663 hudebních děl

Kdo tě líbá, když ne já,
kdo tě hlídá, když ne já,
okno v přízemí je zavřené i dnes,
láska má.

Kdo ti zpívá, když ne já,
kdo tě mívá, když ne já,
okno v přízemí je zavřené i dnes,
láska má.

A v jeho lesku vidím přicházet
sebe ve věku patnáct let
a znovu říkám spoustu něžných vět.
Ty, já, jsme my, my a náš je svět.

Kdo tě budí, když ne já,
kdo tě nudí, když ne já,
okno v přízemí je zavřené i dnes,
láska má.

A v jeho lesku vidím přicházet
sebe ve věku patnáct let
a znovu říkám spoustu něžných vět.
Ty, já, jsme my, my a náš je svět.

Kdo tě hladí, když ne já,
kdo tě svádí, když ne já,
kdo tě zradí, když ne já,
ty, já, jsme my, my a náš byl svět.

Na e-mail nastenka@osa.cz nám můžete zasílat své postřehy, novinky, úspěchy atd. Info pište stručně a jasně, popřípadě doplněné odkazem na web. Uvádějte prosím svůj podpis. Těšíme se na vaše příspěvky!

nástěnka

Česká kapela Adovany zazářila na třech mezinárodních festivalech – v New Yorku, Londýně a teď i v Praze

Videoklip kapely Adovany s názvem Ordinary Guy obdržel začátkem roku 2024 ocenění Best Band Award v New York Nil Gallery a následně v Londýně Winner Award v rámci Bright International Film Festivalu. Videoklip Jako pěna (česká verze Ordinary Guy) se v dubnu 2024 umístil na festivalu Prague Music Video Awards na 1. místě ve čtyřech kategoriích, včetně Best Music Video. Obě verze úspěšného videoklipu jsou k vidění na YouTube. Kapela se nyní chystá na letní koncertní sezonu, připravuje novou desku a videoklip.

Klára Vytisková překvapuje češtinou

Zpěvačka a skladatelka Klára Vytisková se po tvůrčí pauze vrátila zpět na scénu. Připravila unikátní koncept skladeb a navazujících videoklipů, který vyvrcholil na podzim vydáním celé koncepční desky. První část vyšla v podobě pětipísňového EP V+++ , které se odehrává v její hlavě, na konci května. Celým albem se nese téma vesmíru a hvězd a odráží pohled na život z výšky. V novém počínu reflektuje cesty života, vnitřní světy, sny, životní nadhled, celou deskou se prolíná téma lehkosti bytí, přenastavování zažitého a zpomalování v rychlosti dnešních dní. Čisté melodie a špinavý sound,

krystalické kytary a jasné basy společně s usazeným vintage groovem bicích písničkám dodávají nový zvuk. Z jejích skladeb je cítit její raná láska k sedmdesátkovým vinylům, ale i punk a špína malých klubů, které projevila už na střední škole. Hudební produkce se chopili producenti Reginald a David Kandler nebo Ronald Janeček s Janem Vávrou.

Ivan Hlas 70

Nová výstava Popmusea je věnována sedmdesátinám významného zpěváka a skladatele Ivana Hlase. Projedeme se s ním z Vinohrad přes Afriku na Hanspaulku, uvidíme žiznivou Bábu, zavítáme do slavné hospody Houtyš, potkáme Žlutého psa, nadlábneme se Papayou, muziku si pustíme hodně nahlas a ocitneme se v náruči dejvický noci. Z Břevnova se přesuneme na Barrandov, ale zároveň se ponoříme do Šakalích let, ohodnocení Českým lvem potkáme Krále Ivana a už nastalo si budeme povídat s Norbim a Olinem. Přidanou hodnotou

pak bude připomenutí hanspaulského genia loci 70. a 80. let 20. století i zvuková stopa s překvapením a audiovizuální sestřih, jak už je na výstavách Popmusea tradicí. Výstava trvá do 3. října 2024.

Festival Letní slavnosti staré hudby

Festival Letní slavnosti staré hudby se blíží. Dramaturgie tentokrát rámuje téma snů. Festivalová nabídka se v širokém slova smyslu zaměřuje na snění a imaginaci v různých kontextech hudby starších období, jakož i tvorbu hudebních vizionářů. Bez vizí a snů by totiž nemohlo vzniknout žádné umělecké dílo... Publikum se může od 16. července do 6. srpna těšit na poklady z hudebních archivů, netradiční hudební nástroje, nespoutanou muzikalitu a strhující hudební kreativitu pozvaných umělců. „Koncerty nechají ožít zpívající a hrající anděly z oltářního triptychu z konce 15. století, navodí atmosféru salonních koncertů hudbymilovné šlechty i měšťanstva (kde zněla díla takových géníů, jakými byli W. A. Mozart či L. van Beethoven). Představí brilantní díla autorů pocházejících z proslulého Neapole (jíž se ne nadarmo říkalo ‚konzervatoř Evropy‘) a také dají prostor exotickému repertoáru – posluchače čekají melancholické modinhy, emocemi nabitě fado, smyslné tance zvané lundum a další působivé rytmy a uchvatné melodie jihoevropského repertoáru,“ podhaluje dramaturgii letošního programu zakladatelka festivalu a jeho hlavní dramaturgyně Jana Semerádová. Závěrečné představení pak nabídne scénické

provedení pastorální opery Geoga Friedricha Händela s loutkami. Podrobnosti na www.letnislavnosti.cz

Marie Rezlerová – Chci tě blíž

Nová tvář české hudební scény Marie Rezlerová vydala singl Chci tě blíž i s videoklipem. O hudbu se postaral talentovaný producent Cody Seven. Píseň se žánrově řadí do moderně pojatého pop country a svou upřímností se dotkne srdcí mnoha posluchačů. Námět videoklipu si zpěvačka, textařka a herečka napsala sama, ale kamery a střihu se ujali Marek Imlauf a Jakub Janča.

Skupina Wohnout strávila poslední rok a půl „bez elektriky“

S akustickými vystoupeními objela téměř padesát divadel a kin po celé republice. Kapela přibrala pátého člena, houslistu Vojtu Lavičku, a každý člen kapely se navíc naučil hrát na další hudební nástroj. V představení se tak bratři Homolové, Zemánek a Fenek ukázali jako hráči na tubu, pozoun, xylofon, banjo, ukulele ad. Písně dostaly zcela nové aranže. Scénu ve stylu retro obýváku zdobila televize, lampičky, vysavač, rádia, pokoj měl dveře i okno. Na základě tohoto počínání vznikl film, který je ke zhlédnutí na YT kanále Wohnout, audiozáznam mohou fanoušci poslouchat na digitálních platformách.

Skupina Nedivoč přišla s písní o lásce Někdy i stačí

Skupina Nedivoč naposledy uvedla svůj vizuálně působivý videoklip k písni Horo Horo, který vyšel na konci října loňského roku. Pozornosti se mu však dostává i letos, když byl v červnu promítán na Berlin Music Video Awards. Nedávno ale ostravská parta přišla s písní o lásce Někdy i stačí, kterou napsal zakládající člen a bývalý bubeník Jiří Krhut. Ten stojí za hudbou i textem.

Někdy i stačí je duet frontmana kapely Nedivoč Svatopluka Tuleje a jeho bývalé partnerky Johany Freywaldové. Někdy i stačí není melancholická balada, ale melodická emotivní skladba. „Příběh, který se ve skladbě skrývá, jsme si s Johankou prožili jako partneři, dnes už si tento duet můžeme zazpívat jako dobří přátelé,“ uvedl frontman Sváta.

Super-robot & Pečeť Oty Petřiny v nové 2LP reedici

Svým poctivým rockovým hárem a neústupností byl trnem v oku bývalému režimu. Svým muzikantským umem a talentem si však získal celou řadu ikon tuzemské pop-music, v encyklopediích je nejčastěji zmiňován jako brilantní kytarista, ale také mistr dalších hudebních nástrojů, skladatel, aranžér a producent, jenž silně ovlivnil naši populární hudbu. Petřinovy letošní nedožitě pětasedmdesátiny připomíná vinylová reedice obou

jeho výjimečných sólo alb. Nadčasové a v mnohém (nejen na zdejší poměry) unikátní nahrávky Super-robot & Pečeť vycházejí coby 2LP v novém remasteru a atraktivním balení s kompletem textů. Z dnešního pohledu i vzhledem k tomu, že Petřina nebyl zrovna „v přízni“, je bez nadsázky zázrak, že se mu jeho dlouhohrající sóloové opusy vůbec podařilo realizovat a vydat. Jak debut Super-robot z roku 1978, tak následující Pečeť (1983) byly svou formou, stopážemi i texty značně nezvyklé.

Blues o duši aneb Kdyby se tak zázrak stal

Beatrice Albrecht, skladatelka, textařka, zpěvačka a producentka, spolu s básníkem Josefem Fouskem přicházejí s romantickým albem napříč žánry. Vesměs autorské něžné písničky Beatrice Albrecht, inspirované touhou po lepším a citlivějším světě viděné dívčíma očima, doplňují čtené šansony s texty Josefa Fouska napsanými s jemu vlastní bravurou, které ztvárňují svým podmanivým hlasem herec Jiří Krampol a hlasem dívčím herečka Jája Kroupová. Beatrice Albrecht také spolupracovala s jazzmanem Lacem Déczim, v písničkách jeho trumpetová sóla dotvářejí tuto hudebně-dramatickou koláž. Na nahrávce se dále podílejí francouzský pianista Erik Meridiano, italsko-americký harmonikář Chris DePino, kytary nahráli Lukáš Chejn a Jiří Kaleš. Na křídlovku hostuje multiinstrumentalista Václav Kameník.

Nová alba

Aneska Feelings Place

Album Feelings Place je debutovým počinem zpěvačky, skladatelky a textařky Anesky. Deska obsahuje 10 autorských skladeb. Název napovídá, že je album plné nejrůznějších emocí. Jeho hlavním záměrem je poukázat na hudební pestrost a inspirovat se různými hudebními styly a žánry. Produkce se ujal Vadim „Windy“ Pekárek, který pomáhal s úpravou textů a nahrával některé kytarové a basové linky i vokální party. Mastering celého alba zajistil Zdeněk Šikýř. Základy pro album nahráli ve studiu Windy muzikanti z Aneska Bandu, bubeník Jakub Ides, Jakub Žídek na elektrickou a akustickou kytaru a Tomáš Raiskub na basovou kytaru. V rockových písních zahostoval svým screamem i Marek Bareš z kapely Maniac.

Byt číslo 4 Čtyři stěny

Šumperská skupina Byt číslo 4 představila po dvou letech na hudební scéně svůj debut s názvem Čtyři stěny. Album, které vznikalo, jak už název napovídá, mezi čtyřmi stěnami, nabízí posluchačům intimní pohled do světa, v němž kapela postavila základní pilíře desky i své celkové tvorby. V písních se zrcadlí různé mezilidské vztahy, které zpěvák a textař skupiny Pavla Mazáka provázely během dospívání. Čtyři stěny obsahují celkem 11 skladeb. O první tři se producentsky postaral Alois Pospíšil, zbytek pak zaštitil hudebník a producent Tomáš Fröde. Debut představuje kapelu v různých hudebních polohách, od alternativního punk rocku s naléhavým vokálem až po pomalejší balady s emotivním vyústěním.

Renne Dang Problémy v ráji

Renne Dang svým novým počinem Problémy v ráji volně navazuje na EP Poslední léto, kterým oznámil svůj nový hudební směr. Na albu, vycházejícím u vydavatelství Blakwood Records, spolupracoval s talentovaným producentem Cehou. Deska Problémy v ráji je velmi pestrá a obsahuje celkem 12 tracků, které mísí různé žánry od popu přes rap až po punk rock. Na feat si hudebník Renne Dang přizval zpěvačku Annabelle, zpěvák Sebastiana a rapery Totally Nothin a IAM Oskar. Album Problémy v ráji vychází z osobních prožitků samotného autora a je jeho niterní výpovědí.

United Flavour

Música Con Conciencia

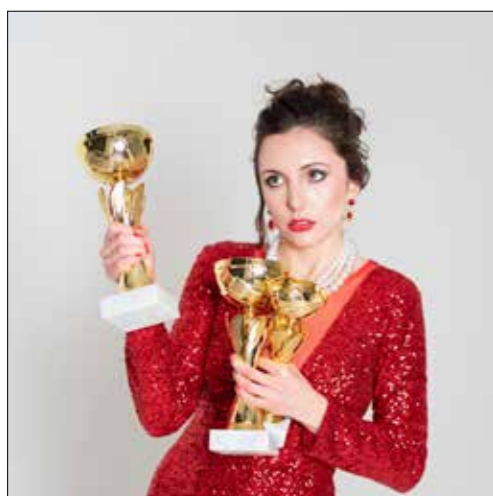
Nejnovější počín skupiny United Flavour *Música Con Conciencia* je živou a dynamickou směsí reggae, dancehallu, hip hopu a afra, tedy stylů, které vždy definovaly strhující hudbu United Flavour. Kapela je známá svou originalitou a inovativním soundem. Tvorba skupiny je silná nejen díky originálnímu stylu, ale také díky hlubokým poselstvím, která jsou obsažena v textech. Název nového alba *Música Con Conciencia* neboli Vědomá hudba tento étos dokonale vystihuje. Písně nesou posláni lásky, míru, jednoty, vítězství dobra nad zlem a síly čelit náročným časům, to vše vedeno filozofií One Love, která je srdcem hudby United Flavour. Charismatický a jedinečný hlas zpěvačky Sisty Carmen doplňuje řada talentovaných mezinárodních umělců.

Kato a Rest

A)TÝM

Kato a Rest, Adam a Adam, osobnosti, které jsou již roky neodmyslitelně spjaty s českou hiphopovou scénou. A právě oni spojili síly ve společném projektu A)TÝM. Poté, co se roky potkávali na svých albech a koncertech, nastal čas to vše absolvovat společně. Bezesporu nejen unikátní, ale opravdu povedená symbióza. Navíc když Ty Nikdy potká Prago Union, je z toho událost českého rapového roku – A)TÝM! Novinka nabízí celkem 14 tracků.

Tali

Kvalitní umění

Mladá tvář české hudební scény, písničkářka a slamerka Tali (známá také jako Tady Tali na Instagramu, kde baví více než 90 tisíc fanoušků svými slovními hříčkami) přichází s odvahou a vtipem se svým albem *Kvalitní umění*. Tali se rozhodla vzít osud svého debutového alba do vlastních rukou a sama jej prohlásit za kvalitní umění s vědomím, že to za ni nikdo jiný neudělá. Skladby jsou často velmi osobní a vychází přímo z autorčiny duše. Základy 11 písní skládala Tali sama s kytarou, následně se ladiily aranže, žánrové vlivy a celková nálada písní. Na desce *Kvalitní umění* Tali spolupracovala se špičkou hudební scény, kromě producenta Dominika Zezuly také s Jakubem Juránkem, Janem Váňou, Matoušem Čápem, Janem Nikendeyem, Danielem Zezulou, Tomášem a Martinem Havlenovými.

Filmové premiéry

Tata_bojs.doc

Režie: Marek Najbrt
Hudba: Tata Bojs

Pěšáci, Attention aux hommes!, Tanečnice, Opakování... ve výčtu známých hitů pražské kapely Tata Bojs by se dalo dlouho pokračovat. Vždy energičtí, za dobu své existence mnohokrát jiní, precizní ve svém koncepčním přístupu k vizuálnímu a hudebnímu uchopení jednotlivých alb a vystoupení. Není divu, že se Marek Najbrt (*Mistři, Protektor, Polski film*) rozhodl nejt cestou konvenčního dokumentu. Příběh kapely vypráví formou hravé koláže složené z bohatých archivů, záznamů koncertů i futuristických hraných vsuvek s herci z divadla Vosto5. Před očima se nám tak skládá obraz osobité kapely, jež se i přes alternativní povahu své tvorby po právu řadí mezi přední tuzemské hudebníky.

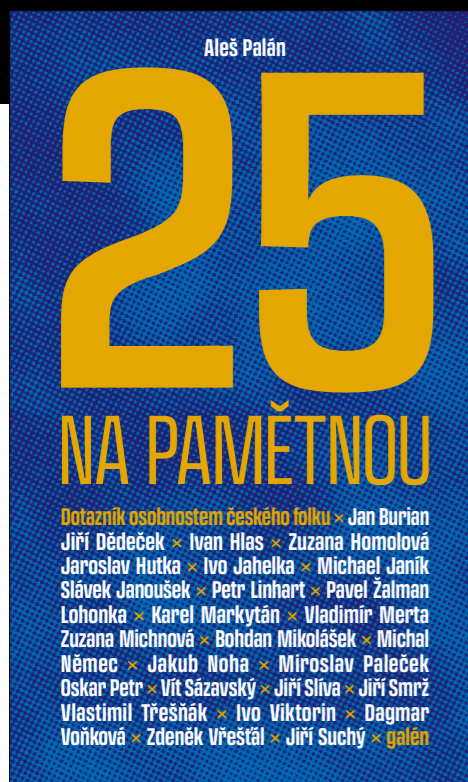

Amerikánka

Režie: Viktor Tauš
Hudba: Jan Prokeš

Vracíš se na místa. Na místa, kde jsi vyrůstala. Třeseš se. Potíš se. Polykáš. Nemůžeš se vyhnout vzpomínkám. Některý jsou jako pestrý obrazy. Některý jako rány pěstí. Děčák za komunistů. Pěstouni. Pasták. A pak samet. A svoboda, se kterou nevíš, jak naložit. Stokrát jsi padla. Ale stokrát zase vstala. Nedostali tě. Nebyla jsi na to totiž sama. Měla jsi sebe. A taky naději. Naději, že jednou zdrhneš do Ameriky. Kde na tebe čeká táta. Amerikánka. Příběh o holce, která přestala utíkat. Režisér a producent Viktor Tauš přichází s filmovým zážitkem roku. Amerikánka vypráví svůj příběh netradičním stylizovaným jazykem, který připomíná surrealistický gejzír plný barev, života a snů.

Nové knihy

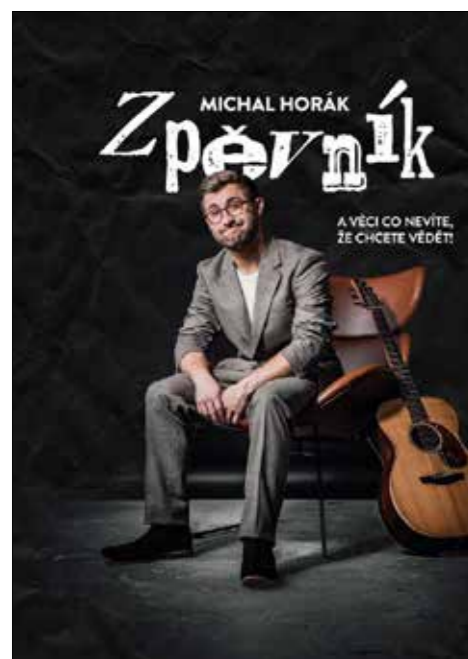

Aleš Palán

Pětadvacet na pamětnou

Mnozí z nich jsou vlastně průkopníci, zakladatelé žánru. Právě oni tvoří první českou (československou) folkovou generaci. Vystupovat začali ještě před normalizací, proti které se pak jako jeden muž – či žena – vymezovali. Jejich písně svým dílem přispěly ke změně režimu, nebo alespoň k tomu, že se to tady dalo jakžtakž vydržet. Ani dnes nežijí ze zašlé slávy, mnozí z nich tvoří a vystupují dál a jejich nové skladby se nekrčí ve stínu dřívějších hitů. Stále mají co říci.

Publicista Aleš Palán proto pětadvaceti z nich položil otázky, které se běžně nedávají. Vznikl tak jakýsi folkový kádrový dotazník. Odpovědi jsou pestré jako sami písničkáři: zadumané, vtipné i mírně ulítlé. V knize 25 na pamětnou odpovídají Jan Burian, Jiří Dědeček, Ivan Hlas, Zuzana Homolová, Jaroslav Hutka, Ivo Jahelka, Michael Janík, Slávek Janoušek, Petr Linhart, Pavel Žalman Lohonka, Karel Markyťán, Vladimír Merta, Zuzana Michnová, Bohdan Mikolášek, Michal Němec, Jakub Noha, Miroslav Paleček, Oskar Petr, Vít Sázavský, Jiří Slíva, Jiří Smrž, Vlastimil Třešňák, Ivo Viktorin, Dagmar Voňková a Zdeněk Vřešťál. Závěrečným bonusem jsou pak odpovědi dnes nejděle sloužícího českého písničkáře – Jiřího Suchého.

Michal Horák

Zpěvník a věci, co nevíte, že chcete vědět!

Unikátní zpěvník s dosud nezveřejněnými povídkami, fotkami a básničkami z pera stále populárnějšího písničkáře Michala Horáka. Kromě not a akordických značek k 35 nejoblíbenějších Michalovým písním z jeho tří dosud vydaných řadových alb (Rande, Hej teto!, V 7:25, Netušim, Nekonfliktní typ, Není to divný a mnoho dalších) nabízí zpěvník i několik autentických vyprávění, veršů a exkluzivních fotek. Jejich prostřednictvím mohou čtenáři nahlédnout do zákulisí tvorby písniček a videoklipů, stejně jako Horákova života obecně. Nejde tak zdaleka jen o praktický doplněk k táborkům, ale i o poutavé čtení, které nabízí hlubší kontext k písním, pobaví vtipem i nadsázkou a zaručeně nezklame žádného fanouška držitele titulu Objev roku v anketě popularity Český slavík 2021.

OPUSTILI NÁS

Pavel Zajíček (72) – skladatel a textař

zastupován od 2000

V databázi OSA má registrováno 129 děl.

Daniel Vali (53) – skladatel, textař, zpracovatel a subtextař

zastupován od 2011

V databázi OSA má registrováno 103 děl.

Josef Laufer (84) – textař a subtextař

zastupován od 1972

V databázi OSA má registrováno 259 děl.

Miroslav Imrich (71) – skladatel a textař

zastupován od 1984, členem od 1992

V databázi OSA má registrováno 278 děl.

Sedláček Jan (95) – skladatel a textař

zastupován od 1969

V databázi OSA má registrováno 117 děl.

Algo.rytmy

Samozřejmě diskutujeme s autory o vlivu umělé inteligence na jejich tvorbu a služby, které se snaží generovat hudební obsah. Zúčastnil jsem se několika mezinárodních konferencí zaměřených na její potenciální dopady či příležitosti pro hudební tvorbu. Autoři se logicky a oprávněně obávají o své živobytí. Přesto z řad samotných autorů zaznívají hlasy, které vnímají technologie umělé inteligence jako příležitost pro svoji uměleckou tvorbu a nové formy kontaktu se svými fanoušky.

Generování hudby pomocí umělé inteligence má mnoho úskalí a nezodpovězených otázek. Jednotný přístup je komplikován zcela nejednotnou mírou právní ochrany umělecké tvorby a výtvorů umělé inteligence v různých částech světa. Nejzásadnější otázkou je, na čem se trénovaly algoritmy, které se pokouší generovat hudební obsah. Aby algoritmy generovaly relevantní výsledky, potřebují neskutečné množství dat. Jakože opravdu obrovské množství. A kde takové množství dat vzít? Přece na internetu! Přesně tam si z valné většiny hudbu stáhli provozovatelé těchto služeb, samozřejmě bez souhlasu autorů a umělců. Nebojím se říci, že doslova ukradli desítky let hudebních úspěchů, talentu a píle umělců a autorů z celého světa.

Doporučuji důkladně si přečíst obchodní podmínky služeb generujících hudební obsah. Co vygeneruje umělá inteligence, sice nemusí být autorsky chráněno, ale zvuková nahrávka zůstává majetkem dané služby. To je riziko jak pro autory, tak pro uživatele, kteří by si chtěli generovat hudební obsah pro své podnikání. Umělá inteligence může generovat hudební plagiáty používající některé části známých melodií. Tím se uživatel takové hudby vystavuje riziku sporu o autorství s původními skladateli. To je jen drobný výčet možných zákeřností v používání těchto služeb.

Studenti HAMU v Praze ve svých rozpravách o umělé inteligenci zajímavým způsobem popisují tvůrčí činnost. Ta je z jejich pohledu vždy určitým výběrem z množiny výrazových

(sdělovacích) možností a prostředků. I hudební nástroj je jistým „programem“, ze kterého vybíráme určité možnosti při realizaci díla. Počítačový program v obecné poloze není nic jiného než „nástroj“. Z jejich pohledu by vygenerovaná hudba měla být autorsky chráněna a takový nárok by měl připadnout tomu, kdo si ji nechal vygenerovat. Uvidíme, jak se v tomto ohledu bude vyvíjet přinejmenším evropská legislativa.

Hudební průmysl má svá specifika a s příchodem internetu se významně proměnil. Jak kdysi řekl David Bowie: „Hudební průmysl je úplně jiný, protože jeho produkt je dostupný zadarmo.“ Umění je a vždycky bylo určitou formou recyklované a vzájemně se inspiřující ekonomiky, která je založená na kopírování. Hity však přežívají navzdory destruktivním silám jako nekonečné množství hudby dostupné na internetu. Niterný pocit mi říká, že hudba napsaná člověkem si vždy nalezne svůj důstojný prostor i posluchače.

Nové technologie dostaly uši a zrak. Poslouchají naše povely, mohou odcítat naše emoce a na základě napsaného algoritmu nám nabídnout hudbu nebo film, které by se nám mohly líbit. Emoci jako láska nebo útrapy však projevit neumí. To je výhradně lidská vlastnost a troufám si tvrdit, že i důležité kořeny jakékoliv tvorby. Možná to bude právě hudba, která otiskne lidskou duši do té umělé, aby společně vytvořily udržitelnou symbiózu. Symbiózu, která autorům hudby nabídne barvitější rozměr jejich tvorby a milovníkům hudby nové zážitky z poslechu.

Přeji nám všem krásné letní dny v životní symbióze.

Roman Strejček
předseda představenstva OSA

Jiří Šlitr

(† 1969 Praha)

Byl český hudební skladatel, instrumentalista (virtuózní klavírista), zpěvák, herec, knižní ilustrátor a výtvarník. Významně ovlivnil českou populární hudbu; na jeho scénickou hudební tvorbu navázala řada autorů studiových scén. Spolu s Jiřím Suchým a Ferdinandem Havlíkem založil roku 1959 divadlo Semafor. Zhudebnil přes 300 písní, mezi nejznámější patří Ach, ta láska nebeská, Včera neděle byla, Zuzana a mnoho dalších. Roku 1966 uvedl svůj vlastní recitál Ďábel z Vinohrad a roku 1968 uvedl muzikál Poslední štace. Napsal hudbu k deseti celovečerním filmům, v některých z nich i hrál (Kdyby tisíc klarinetů v roce 1964, Zločin v šantánu v roce 1968). V letech 1996–2001 vyšlo osm CD Písničky ze Semaforu.

myslíme na hudbu

JIŽ OD ROKU 1919

Tomáš Hajíček

Vilém Spilka

Čalín

Jay Delver

Tomáš Ille

WWW.OSA.CZ/AUTOR-IN